

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ

ESTIRA I ARRONSA REPRÈN LA CANÇÓ

Agraïments

Al Joan Vila (el Joan de Cal Betes de Maçaners), el primer que em va posar un acordió als dits.

Als pares, per tot l'ajut i al Bernat per la paciència.

A tots els acordionistes entrevistats i enquestats.

Dedicatòries

Dedico aquest treball als vells acordionistes
que sense voler ni sense saber han mantingut aquest so
que s'arrapa a les muntanyes i viatja de vall en vall.

Dedico aquest treball a aquells que han portat l'acordió fins al lloc on és ara.

Dedico aquest treball a aquelles persones que han cregut en la terra,
que han tingut la tossuderia de parlar com ella

i de fer la música que els inspirava, a aquelles persones
que van haver de marxar i van lluitar des de fora en temps difícils,
i als que es van quedar i en la clandestinitat van dignificar el nostre futur.

Ens ho han posat tan fàcil que només tenim paraules d'agraïment:

Continuarem la vostra tasca!

Índex

1. Introducció	5
2. Plantejament inicial	8
3. Objectius del treball i metodologia	9
4. Música tradicional a Catalunya	12
4.1. Qüestions prèvies	12
4.2. Aproximació al concepte de música tradicional	13
4.3. Actualitat de la música d'arrel tradicional	22
4.4. La cultura popular a debat. Unes aportacions	28
5. L'acordió diatònic	32
5.1. La família instrumental de l'acordió diatònic	32
5.2. Història de l'acordió diatònic	34
5.3. L'acordió diatònic a Catalunya	40
5.4. Mètodes d'aprenentatge de l'acordió diatònic	45
5.4.1. Mètode Marimon	45
5.5. Proposta de notació estàndard de l'acordió diatònic	49
6. Acordionistes diatònics	56
6.1. Encara com sones vell acordió. Jaume Arnella, un cas a part	56
6.2. Recull de testimonis d'acordionistes grans del Pirineu català	61
6.2.1. Una entrevista impossible i un homenatge: el Mestret	61
6.2.2. Camilo Sabata	64
6.2.3. Joan Gimó	69
6.2.4. Josep Sanvicens	72
6.3. Acordionistes diatònics actuals	76
6.3.1. Els primers nous acordionistes	76
6.3.1.1. Artur Blasco	76
6.3.1.2. Francesc Marimon	80
6.3.1.3. Jordi Roura	84
6.3.1.4. Pep Lizandra	88
6.3.2. Acordionistes que es mouen dins l'àmbit de la música tradicional catalana	91
6.3.2.1. Perepau Jiménez	91

6.3.2.2. Cati Plana	95
6.3.2.3. Pere Romaní	99
6.3.2.4. Víctor Pedrol	102
6.3.2.5. Guida Sellarès	105
6.3.3. Acordionistes que experimenten o s'influencien d'altres músiques	109
6.3.3.1. Carles Belda	109
6.3.3.2 Marc del Pino	115
6.3.3.3. Aleix Armengol	119
6.3.3.4. Núria Lozano	123
6.3.3.5. Rafeu Sichel	127
6.3.3.6. Joan Garriga	133
7. Present i previsió de futur de l'acordió diatònic a Catalunya	137
7.1. Present de l'acordió diatònic a Catalunya	138
7.1.1. Gràfics resultants de les dades de les enquestes	138
7.1.2. El present de l'acordió	145
7.2. Previsió de futur de l'acordió diatònic a Catalunya	147
8. Harmonització d'una peça tradicional per a diatònic: el Ball de faixes (El Vendrell - Vilafranca)	149
8.1. Anàlisi	150
8.1.1. Els balls de faixes	151
8.1.2. El Ball de faixes: en què consisteix?	153
8.1.3. Aspectes formals	154
8.2. Comentari de l'harmonització del Ball de faixes	156
8.3. Harmonització	159
9. Conclusions finals	160
Fonts consultades. Bibliografia consultada	165
Annexos	
I. Taula d'entrevistes	169
II. Models d'entrevistes	170
III. Enregistrament entrevistes	174
IV. Enregistrament Ball de cintes	175
V. Fotografies dels acordionistes actuals	176
VI. Respostes de les enquestes realitzades	184

1. Introducció

CANÇÓ DE L'ANTIC PASTOR

*Encara com sones,
vell acordió;
estira i arronsa,
reprèn la cançó.*

Fragment d'un tema de Jaume Arnella

L'acordió diatònic és un instrument molt popular a Catalunya. Comparat amb altres instruments, que podem considerar com a tradicionals, l'acordió diatònic ha arrelat a les nostres terres en un temps relativament curt, uns cent cinquanta anys, encara no.

Però, com es va inventar? De quin instrument ve? Qui el va inventar? Com s'ha anat modificant fins a esdevenir l'instrument que ara coneixem i amb el nom d'*acordió diatònic*? Per què es diu així? Com funciona? Com va arribar a Catalunya? Quin sector social el va adoptar? Quines músiques es tocaven amb el diatònic? Qui el tocava? Per què a Euskadi (per exemple) hi ha un altre model d'acordió diatònic? Hi ha hagut una adaptació diferent del diatònic a cada lloc on ha arrelat? Com és que arriba fins a Colòmbia si es va crear a Àustria?

Aquestes preguntes i moltes d'altres han estat el motor de la meva recerca i la seves respostes m'han ajudat tant a planificar aquest treball com en la seva realització. Però el que de veritat m'ha empès a endinsar-me en l'estudi del diatònic ha estat la curiositat i les ganes de saber més sobre l'instrument que toco i que estimo, si se'm permet expressar-ho així.

El diatònic és un instrument, que, a primera vista, es veu molt simple, molt petit, indefens... però des del primer moment que l'agafes i quan et disposes a fer-lo sonar, entres en una mena d'encanteri, quedes atrapat, t'enamores d'ell i del seu so, i no pots ni vols deixar de tocar-lo.

Així doncs, un cop dins del *gremi dels botons* (dit així entre els acordionistes diatònics) que algú ha qualificat amb simpatia com a *secta*, no només et satisfà tocar i fer ballar, sinó que immediatament neixen altres interessos i et vas preguntant coses: com es

balla una masurca? I un xotis? I una xampanya? Qui va portar l'acordió a Catalunya? Per què els botons del meu acordió tenen aquesta disposició? Per què cada acordionista té disposicions diferents? Qui és en Marimon? Què va passar els anys 70? On són aquells pastors que tocaven mentre pasturaven el bestiar?... Són tantes les preguntes que et passen pel cap i tanta la curiositat que et genera el contacte amb aquest instrument i el món que l'envolta, que, de mica en mica, també sents la necessitat de buscar resposta a tants interrogants. Tanmateix, a mesura que augmenta la informació que vas recopilant, van apareixent noves incògnites i les vols respondre i vas coneixent més gent, molt interessant i... i... és com una cadena que no es pot deslligar, com una rotllana oberta que es va fent gran a mesura que sonen les notes de l'acordió. No som una secta, és clar que no, però som una gent que viu la música d'una manera diferent, especial, arrelada a la terra...

A la vida d'un acordionista hi ha moments màgics. Un d'ells es manifesta en les trobades que es duen a terme a diferents pobles de Catalunya. Allà pots tocar amb els «grans» de l'acordió, amb els professors, amb els acordionistes que escoltes als CDs i amb qui sempre havies desitjat tocar... A les trobades no importa el nivell, la tècnica ni res, només et cal saber tocar o ballar per afegir-te a la festa. Personalment i concretament, a mi m'encanta la trobada que es realitza el primer cap de setmana de juliol a Maçaners (Massanés per la gent del poble). És un petit poblet que pertany al municipi de Sardes, a la falda del Pedraforca. Un lloc preciós amb l'encís adequat per realitzar-hi una trobada.

Allà va ser on vaig aprendre a tocar l'acordió per primer cop, on el vaig descobrir. Va ser fa vuit anys. Uns amics que hi tenen una casa ens van convidar a mi i a la meua família a passar-hi el cap de setmana. En arribar al poble, a l'entrada mateix, ja hi havia un senyor gran (que ara he descobert que es diu Camilo Sabata, un dels vells acordionistes) tocant l'acordió. Tocava un pasdoble, el pasdoble d'en Tusquets. Els pares m'expliquen que durant la meua infància m'encantava quedar-me embadalit davant la gent que tocava al carrer, però aquell dia va ser diferent, la música d'aquell instrument em va arribar fins al cor, i vaig decidir aprendre a tocar-lo. Vaig estar tot el cap de setmana tocant una cançó que em va ensenyar l'amic dels meus pares (i és a ell a qui dec la meua vida com a acordionista, en Joan Vila o en Joan de Cal Betes). Malauradament la melodia ja no la recordo.

Actualment, assisteixo cada any a la trobada i ja participo als concerts que s'hi duen a terme. Concretament, aquest any he fet el taller per a iniciats a l'acordió. Per a mi Maçaners és el meu pare acordionístic i per la gent d'allà jo en sóc un fill. Però malgrat la meua vivència particular, cal ser justos amb la trobada d'Arsèguet, que any rere any reuneix moltíssima gent i que té el mèrit d'haver retornat l'acordió

diatònic a primera escena del mapa de la música tradicional a Catalunya. És la trobada més antiga, la més multitudinària i amb un renom extraordinari a Europa. Les altres, normalment estan dominades pels *cromàtics* (acordions cromàtics), instrument que per molts acordionistes *diatònics* és ben diferent i no acaben de ser vistos amb bons ulls molt sovint.

He parlat de mi i de la meva relació amb l'acordió diatònic en aquesta introducció perquè justament aquesta és la justificació del meu treball, allò que m'ha empès a decidir-me a fer aquesta recerca. I, malgrat que aquest punt de partida no es pugui considerar gaire científic, puc assegurar que ha estat el motor que ha empès la recerca d'aquest treball. I és que a mida que m'he anat endinsant en el món del diatònic he vist i he sentit la necessitat de fer un treball que fos com una fotografia o una mena de radiografia. Un retrat que partís dels acordionistes grans, els avis, aquelles persones que respectem i admirem tots els que toquem el diatònic, passant per les persones que van fer l'esforç de «ressuscitar» l'instrument en temps difícils i arribant a aquells que no només han consolidat la tradició sinó que estan buscant noves maneres d'expressió musical amb el diatònic. Podia haver escollit un altre tipus de treball, m'hagués pogut centrar en l'estudi dels vells acordionistes i prou, o fer una recerca sobre la relació de l'acordió amb la música tradicional, però he escollit aquest passeig per l'estat de l'acordió diatònic en els moments actuals perquè tenia necessitat de tenir aquesta fotografia, potser perquè jo mateix vull saber on sóc i cap on puc tirar.

El vell acordió encara estira i arronsa, i encara reprèn la cançó. Ha estat un so que ha saltat de vall en vall, arrapant-se a la terra i entrant a moltes cases, a tavernes, a bars, a places del poble, a festes majors, i ha estat un so, en principi de fora, que ha après a parlar en català.

2. Plantejament inicial

Tal com he expressat en la introducció del treball, el meu plantejament inicial es basa en posar damunt la taula una sèrie de qüestions que m'han d'ajudar a realitzar la fotografia de l'estat vital de l'acordió diatònic a Catalunya. Per aquest motiu em cal fer un esforç per saber què i qui vull que surti en la fotografia i d'on puc treure les persones i el material que hi ha de sortir.

El plantejament inicial pot semblar superficial perquè la finalitat del treball és fer una recerca monogràfica (l'acordió diatònic) i panoràmica alhora, però la voluntat ferma és que proporcioni un coneixement ampli i general del tema que em proposo d'estudiar i que aprofundeixi en el tema a partir de la selecció del material i de la descripció de la fotografia final que obtindré després de la recerca.

Aquesta recerca de material es basarà en la compilació d'opinions de força persones del món del diatònic, i d'opinions escrites en diverses fonts com revistes especialitzades o bé fòrums de debat, etc, que seran revisats i comentats críticament. D'altra banda, la part més argumentativa serà a les conclusions parcials de cada un dels materials exposats i també en la recopilació argumentativa final exposada en les conclusions.

3. Objectius del treball i metodologia

a) Objectius del treball

L'acordió diatònic és un instrument que ha arrelat en molts indrets dels Països Catalans, especialment a les comarques de muntanya. El seu so i la seva versalitat han fet de l'acordió diatònic un instrument tan popular com, ara ja, tradicional.

En aquest treball em proposo treure tota la informació possible sobre la història general, l'adaptació a Catalunya i l'evolució de l'acordió diatònic, així com comparar el diatònic amb la música tradicional i popular catalana.

L'objectiu principal d'aquest treball és:

Fer una fotografia el més aproximada possible de l'estat de salut de l'acordió diatònic en el moment actual partint de la seva base d'arrel tradicional i acabant amb les propostes més innovadores, així com fer una fotografia panoràmica dels i de les acordionistes en actiu, des dels més grans fins als més joves i finalment copsar les opinions sobre el futur del diatònic per tal de fer una proposta final.

D'aquest objectiu principal en deriven alguns de secundaris (per aquest treball), que també es plantegen com a fites a assolir:

- a) Definir música tradicional i popular i descriure les diverses manifestacions a Catalunya.
- b) Reconstruir la història de l'acordió diatònic.
- c) Explicar la penetració de l'acordió a Catalunya.
- d) Analitzar les possibilitats musicals de l'acordió diatònic.
- e) Recollir el màxim nombre d'opinions de les persones que toquen l'acordió actualment.
- f) Harmonitzar per a acordió diatònic algun material inèdit provinent de la tradició catalana.

No s'ha d'oblidar que els objectius plantejats obeeixen a la necessitat de respondre els interrogants que hem plantejat a la introducció i que podríem concretar en les qüestions següents:

- Fins a quin punt l'acordió diatònic a Catalunya és, en l'actualitat un instrument tradicional?
- Cap on van les tendències musicals dels nous acordionistes?
- Quina ha estat la influència de la tradició musical catalana en la implantació de l'acordió diatònic en el territori?
- Cap on evoluciona l'acordió diatònic català?
- Quins canvis han introduït els nous acordionistes? Quina percepció de futur en tenen els acordionistes més grans?
- Cal una preparació musical per als acordionistes?

b) Metodologia

Les vies per tal d'obtenir la informació necessària per assolir els objectius anteriors són bàsicament tres:

Fonts orals

- Entrevistes en profunditat a vells acordionistes dels Pirineus.
- Entrevistes en profunditat i acurades als acordionistes diatònics actuals:¹
 - Els primers nous acordionistes.
 - Els acordionistes que es mouen dins l'àmbit de la música tradicional catalana.
 - Els acordionistes que experimenten o s'influencien d'altres músiques.
 - La nova generació d'acordionistes.

S'ha de dir que aquests grups són només una forma de classificació que he fet per poder facilitar l'orientació ja que hi hauria moltes maneres de classificar-los. Per fer-la, m'he basat en el tipus de música que toquen habitualment, cosa que no vol dir que un acordionista que es mou en l'àmbit de la música tradicional catalana no busqui també influències en altres músiques del món, o al contrari.

Cada una de les entrevistes anirà acompanyada d'un comentari a mode de primera conclusió que ajudarà a veure de cada un dels entrevistats la seva aportació als objectius finals d'aquest treball, que seran finalment comentades al punt 7.²

¹ Els models d'entrevistes són reproduïts a l'Annex II d'aquest treball.

² Present i previsió de futur de l'acordió diatònic a Catalunya.

Fonts musicals

Les fonts musicals per a l'harmonització de material inèdit les extrauré del *Costumari Català* de Joan Amades i del *Cançoner popular de Catalunya*, recopilat per Josep Massot i Muntaner.

Fonts bibliogràfiques

La part teòrica la realitzaré a partir de la recerca dels fons bibliogràfics propis i de les biblioteques de l'Aula de Música Tradicional i Popular, del Centre de Cultura Tradicional i Popular de la Generalitat de Catalunya, del CAT (Centre Artesà Tradicionàrius), de l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya) i del Museu de l'Acordió diatònic d'Arsèguel. També consultaré els webs relacionats amb el tema que hi ha a la xarxa, i les revistes especialitzades en cultura popular i tradicional com Folc, Caramella, Sons de la Mediterrània i altres que en algun dels seus números poden tenir alguna informació d'interès com la Revista Musical Catalana o Enderrock.

Enquestes

Realitzaré una enquesta a tots els acordionistes que conegui per tal de saber com és l'actualitat en el món del diatònic. Els resultats d'aquestes enquestes, amb preguntes molt senzilles, es podran plasmar a través de gràfics que em permetran analitzar-les i, per tant, poder-les comentar correctament.³

³ El model d'enquesta és reproduït a l'Annex II d'aquest treball.

4. Música tradicional a Catalunya

4.1. Qüestions prèvies

Per abordar el tema objecte d'aquest treball cal, abans de res, mirar de configurar un marc teòric de referència sobre els grans temes on s'emmarca l'objecte d'aquest estudi, que és l'acordió diatònic. Per aquest motiu, creiem necessari començar fent una aproximació als conceptes de música tradicional i popular. Entenem que queda plenament justificat aquest punt ja que seria inviable l'aprofundiment que ens proposem si abans no fem l'esforç d'establir un marc teòric de referència i si no aclarim alguns dels conceptes que ens semblen bàsics per a l'estudi que ens proposem de fer.

De tota manera cal fer unes consideracions prèvies:

- a) No hi ha una visió única i unificada del concepte de música tradicional.
- b) No hi ha un consens ampli sobre la consideració de l'acordió diatònic com a instrument tradicional.
- c) Si bé l'àmbit cultural on es desenvolupa la cultura tradicional catalana és dins del que anomenem Països Catalans, nosaltres centrarem l'objecte del nostre estudi al Principat de Catalunya, que és l'àmbit geogràfic dels Països Catalans que hem triat per realitzar la nostra recerca. S'ha de dir que el diatònic no només ha arrelat al Principat català, sinó que se'l pot trobar a totes les altres zones com el País Valencià, Catalunya Nord (sota l'administració francesa, i amb una altíssima influència occitana, que donaria per fer un altre treball d'aquestes característiques), les Illes, i també la Franja de Ponent (sota l'administració aragonesa). A l'Alguer, però, el model d'acordió que es toca és l'italià (afinat en Bb-Eb⁴, majoritàriament) i no el català (afinat en G-C, majoritàriament).⁵

⁴ Vegeu el punt 5.2. d'aquest treball.

⁵ Ídem nota anterior.

4.2. Aproximació al concepte de música tradicional

Com ja hem dit anteriorment, no hi ha un consens sobre què és la música tradicional i popular i és per aquest motiu que en aquest apartat del treball intentarem fer una aproximació a l'opinió de diversos autors de referència sobre el tema,⁶ però també mirarem d'entendre l'evolució històrica de l'estudi del folklore i de la música (o la cultura) popular a partir del segle XIX.

La noció de música tradicional o popular ha anat canviant depenent de les circumstàncies històriques i de pensament, especialment en els segles XIX i XX. De fet, la música que ara considerem o classifiquem com a tradicional i popular, no tenia aquesta etiqueta en el moment en què es produïa sinó que era entesa com una part de l'activitat social, i, per tant, era considerada una música d'estricta actualitat. Aquesta consideració ens fa pensar que no podem aplicar els conceptes d'antiguitat, el de valor col·lectiu o el de valor patrimonial a la música tradicional si volem fer una aproximació acurada a la seva definició.

D'altra banda, no podem parlar de música tradicional deslligant-la d'una determinada activitat social, ja que aquesta música és tan rica i complexa com ho són les societats i les cultures que la generen i la transmeten, perquè la música popular i tradicional no deixa de ser una projecció més d'una activitat comunicativa, social i simbòlica d'un col·lectiu que sol compartir una visió i una interpretació del món comunes. Ayats⁷ proposa parlar d'activitats musicals lligades a les activitats socials per tal de poder establir els diferents models de música i de cançó tradicional. Un concepte i una classificació que reprendrem més endavant.

Uns quants anys més tard, però, el propi Ayats, juntament amb Orriols i Palomar⁸ afirmaven que *«la música popular no es distingeix d'altres músiques per unes determinades característiques sonores o d'origen, sinó pel fet que és la que fan, viuen i recreen els sectors populars de qualsevol societat estratificada»* (AYATS, 2006, 13). De fet, va ser durant el Romanticisme, al segle XIX, que les classes benestants van postular que la cultura popular provenia d'un passat històric que ells mateixos es van encarregar d'idealitzar i van carregar al llegat tradicional l'etiqueta de nacional, anònima i rural, d'acord amb el convenciment, dels autors de la Renaixença⁹ que tot allò que provenia

⁶ A més, també hem preguntat a totes les persones entrevistades en aquest treball la seva opinió sobre aquest punt i la noció que ells o elles tenen de música popular.

⁷ Pàg. 45 i 46 de l'obra citada a la bibliografia, AYATS (2001).

⁸ Vegeu AYATS, ORRIOLS i PALOMAR (2006), pàg. 13.

⁹ No seria just que deixéssim de citar els primers folkloristes intel·lectuals que durant el segle XIX, en ple romanticisme i durant la nostra Renaixença, van ser els pioners i els impulsors de la recerca i de l'estudi de l'anomenada cultura popular. Així cal citar en Manuel Milà i Fontanals (Vilafranca del Penedès, 1818-

del poble era autèntic i que era aquest el seu lligam amb la cultura culta de l'Edat Mitjana. Tot aquell esforç que es va fer des d'una clara voluntat de ressuscitar els valors rurals com a banderes de la pàtria, va tenir un sentit en aquells anys i va ser gràcies a l'esforç d'aquells primers folkloristes, plens de romanticisme, que ara podem gaudir d'uns cançoners i d'uns referents culturals que s'haguessin perdut o s'haguessin quedat a dins de les cases, que era el lloc on havien perdurat durant segles i segles. L'impuls de la recerca del folklore s'experimentà al segle XIX i va continuar fins a finals de segle amb una orientació molt particular ja que qui impulsava aquesta recerca eren sobretot persones benestants que *«aprofitaven el contacte amb el servei o els pagesos que treballaven per a ells per recollir materials populars, que més tard publicaven»* (LLOPART, 2008, 21).¹⁰

A mesura que avançava el segle XX, però, també anaven canviant algunes coses i així, l'estudi de la cultura popular va experimentar un canvi força radical a partir del Noucentisme, moviment que volia retornar l'ordre, la raó i el rigor científic en totes les disciplines d'estudi. Així, en aquest començament de segle hi ha tres entitats que destaquen per la seva aportació a l'estudi de les arrels de la cultura catalana. En primer lloc, el *Centre Excursionista de Catalunya* (CEC)¹¹, que va impulsar la recerca des de l'excursionisme, fenomen que va ser batejat com l'*excursionisme científic*, perquè va optar per recollir tot el material considerat popular (no només el lingüístic) i arxivar-lo ordenadament, a banda de programar conferències, seminaris, simposis, i xerrades que es duïen a terme en els seus locals o bé a les diverses seus de tot el territori. A més, el CEC va confeccionar els primers arxius seriosos de material sonor i fotogràfic, i alguns documents escrits. L'aportació del CEC té una gran importància per al nostre treball ja que és la primera entitat que recull de manera sistemàtica i amb cert rigor científic el material musical dit popular. En segon lloc, el 1907 es va crear l'*Institut d'Estudis Catalans* (IEC)¹², una institució molt important per la cultura catalana però que té una repercussió petita en la recerca de la cultura popular. Hem de destacar alguns personatges com Pere Bosch i Gimpera i Lluís Pericot que van incorporar els mètodes científics de

1884) i Marià Aguiló (Ciutat de Mallorca, 1825 – Barcelona, 1897), que van entendre l'estudi del folklore com una tasca necessària per a qualsevol país que volia ser normal. Per més informació es pot consultar el llibre citat a la bibliografia d'aquest treball *La cultura popular a Catalunya* (1982) i l'article de Dolors LLOPART a l'Enciclopèdia de la Cultura Popular de Catalunya (volum 10, pàg. 19-21).

¹⁰ En són exemples els folkloristes Francesc Pelagi, Francesc Maspons, Pau Bertran, Rossend Serra, Valeri Serra, Pilar Maspons, Agna de Valldaura, Francesca Bonnemaison, Sara Llorens i Palmira Jaquetti, tots ells i elles de finals del XIX, començaments del XX.

¹¹ El CEC és la fusió de les dues entitats excursionistes catalanes més importants d'aquell moment i va ser fundat el 1891. El seu primer president va ser Antoni Rubió. El CEC és important perquè en els seus inventaris i les seves investigacions fa servir els mètodes i tècniques més nous. I va ampliar el camp temàtic de recerca respecte als interessos de la Renaixença, que eren gairebé exclusivament literaris.

¹² Impulsat per Enric Prat de la Riba, president de la Diputació de Barcelona, que ja havia organitzat un any abans, el 1906, el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Prat de la Riba volia crear un motor de desenvolupament cultural per assegurar la recuperació i la modernització cultural del país.

l'arqueologia en l'estudi de l'etnologia, i també, en l'àmbit de la llengua són molt importants Antoni M. Alcover, Antoni Griera i Joan Coromines. I en tercer lloc cal destacar la *Universitat de Barcelona* que sota el lideratge de Tomàs Carreras i del seu alumne Josep M. Batista i Roca, va crear l'*Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya* (AEFC).¹³ Un arxiu que volia «*abordar aquests estudis de manera rigorosa i sistemàtica des d'una perspectiva nova, diferent de la que havia estat predominant durant la Renaixença; volia abordar-los des d'una perspectiva positivista allunyada tant com fos possible, de l'essencialisme anterior*» (LLOPART, 2008: 34).

Els esforços científics duts a terme per aquestes institucions que van tenir el suport de la Generalitat republicana es van estroncar dràsticament el 1939, després de l'anomenada guerra civil espanyola. En efecte, acabada la guerra el nou govern sorgit de la dictadura franquista va voler esborrar la memòria col·lectiva catalana i va començar per crear un nou model de cultura, la regional i folklòrica, que només potenciava allò que el règim creia que no podia ser perillós i no suposava cap amenaça per la unitat d'Espanya, una de les dèries més importants del franquisme. Tot i això i malgrat les prohibicions, i també malgrat que bona part dels arxius o bé va ser portats cap a l'exili o bé van ser confiscats per les tropes franquistes o bé van ser cremats, malgrat tot això, dèiem, algunes persones van decidir continuar la seva tasca de recerca del patrimoni cultural i musical catalans. Aquests treballs es realitzaven gairebé en la clandestinitat però van ser molt importants per la consolidació dels estudis i la recerca del patrimoni popular català.¹⁴

Un punt i a part es mereix la figura de Joan Amades¹⁵ que representa el model per a molts estudiosos actuals. Amades va aprendre a estimar el llegat cultural a la secció excursionista de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, on també va poder aprendre anglès, francès, alemany i esperanto. En aquest ateneu va conèixer i va combregar amb les idees noucentistes i a partir de 1918 va decidir concentrar-se en l'estudi i la recerca de les formes de vida d'una part de la societat catalana: l'obra i la camperola. Inicia així uns anys d'una activitat frenètica que es recull en els volums del seu *Costumari Català*.¹⁶ Per sort va poder recopilar molt de material abans de la guerra del 1936 perquè a

¹³ La data de la seva fundació dins de la Universitat de Barcelona és el 1915.

¹⁴ Cal citar les grans aportacions d'Agustí Duran, Josep Romeu i Figueras, Higiní Anglès i Ramon Vioiant. Persones que des de diverses posicions ideològiques i polítiques van contribuir a la continuació de la recerca etnològica a Catalunya.

¹⁵ Barcelona, 1890 – 1959. Era fill de drapaires, una família molt humil que va haver d'enviar el noi a casa dels avis a Bot (la Terra Alta) atesa la precarietat econòmica en què vivien. Aquest fet marcà Joan Amades perquè fou allà on va començar a sentir les melodies populars que després tant li interessarien. Quan va retornar a Barcelona va poder estudiar fins els nou anys i prou. Per això la seva obra és fruit d'una formació autodidacta, basada en l'experiència i en els seus treballs de camp a tot Catalunya.

¹⁶ Per tenir una idea més acurada de la seva obra i de la seva biografia es pot consultar el web: <http://www.joanamades.cat>, realitzat a propòsit de la commemoració del cinquantenari de la seva mort.

partir del seu acabament Amades va quedar relegar i arraconat i la seva obra no va ser valorada de nou i publicada fins després del franquisme.

Finalment, hem d'acabar aquest petit passeig per la història de l'estudi del folklore i la cultura popular al nostre país, citant l'aportació de Rafel Patxot,¹⁷ un empresari del suro de Sant Feliu de Guíxols que dedicà bona part dels seus diners a subvencionar la recerca etnogràfica. Així, i pel que fa al nostre treball, és molt important la seva aportació al projecte anomenat Obra del Cançonero Popular de Catalunya, que va encomanar a l'Orfeó Català i es va començar a realitzar el 1922 sota la direcció de Francesc Pujol.¹⁸ El treball de camp d'aquest cançonero es duia a terme amb total professionalitat de tal manera que en totes les expedicions de recerca hi havia un musicòleg i un escriptor. El 1926 ja s'havien publicat tres volums de Materials i un de Dansa. Malauradament la guerra, un altre cop, va fer que aquell valuós material es dispersés en diversos llocs del país i de l'estranger i també que s'aturessin tots els treballs de camp començats i no es poguessin dur a terme els planificats. No va ser fins el 1991 que la majoria del material va passar a ser custodiat per l'Abadia de Montserrat i en aquests moments encara s'està fent l'inventari i l'edició dels més de quaranta mil documents recopilats.¹⁹

Tanmateix, aquest passeig per la història de la recerca del folklore a Catalunya encara no ens ha permès arribar a l'objecte de la "pregunta que volem respondre'ns en aquest punt. I segurament per aproximar-nos a una resposta orientativa hem d'endinsar-nos una mica més en el paper dels músics i del instruments en la societat del XIX i del XX. De fet, i d'acord amb les afirmacions d'alguns dels autors més reconeguts en l'estudi d'aquest tema,²⁰ el música governava tot el procés de construcció musical de la festa institucionalitzada com a tal i dels rituals que en deriven en els moments del calendari més assenyalats i en la festa col·lectiva dels diumenges.

El música era el que ordenava amb el seu so i amb la seva presència el temps i l'espai, la durada i els límits, fins al punt que s'havia convertit en una mena d'autoritat del ritual festiu col·lectiu i sense ell era difícil qualsevol tipus de celebració festiva. El músic, així, i si no s'excedia dels límits cada època li imposava, disposava d'un evident poder social i emotiu, constatació que va provocar que, en les èpoques més dures de control eclesiàstic de la societat, també se'l volgués controlar i a voltes condemnar si no s'avenia a les dures imposicions de l'església.

En un altre àmbit, ser músic i fer música s'entenien com dos fets indissociables i que

¹⁷ Sant Feliu de Guíxols, 1872 – Friburg, 1964).

¹⁸ Barcelona, 1878-1945.

¹⁹ Els treballs són coordinats pel monjo de Montserrat Josep Massot.

²⁰ Es pot consultar, per exemple AYATS i altres (2006), pàg. 70-73, entre molta altra bibliografia.

molt sovint anaven acompanyats de la fabricació de l'instrument. La figura del músic «luthier» va ser molt estesa durant força segles i s'acaba en gran mesura quan, a mitjan segle xx, els músics s'especialitzen o es professionalitzen.

El músic, però, ha tingut una consideració social diversa segons les èpoques, els llocs i les tipologies de música i d'instrument que tocava. Un sol músic o un sol conjunt assumien fins fa ben poc tots els papers musicals de la festa. Certament, a la majoria de pobles se'ls tractava amb mirament i respecte (s'allotjaven en cases escollides, etc.). Però a Catalunya la tipologia de músic que abundava era el que podríem anomenar «local». Que era aquell que vivia a l'entorn més pròxim dels pobles on actuava i no es dedicava professionalment a la música sinó que tocava de més a més i solia tenir alguna altra professió o ocupació. Eren músics del medi rural i no es podien desplaçar a grans distàncies per la dificultat orogràfica del país i perquè tampoc la xarxa de transports ho permetia. Quan havien de tocar fora del seu poble havien de desplaçar-se a peu o amb mitjans molt lents.²¹ La gent els anomenava «music» (amb l'accent a la darrera síl·laba) segurament perquè músic i música eren conceptes massa cultes i d'aquesta manera distingia el music sense solfa i el músic, que podia llegir una partitura i tenia un altre repertori i a més podia ensenyar música. «*Fins al punt que a tota la geografia catalana es troba de manera reiterada el topònim Cal Music amb el record que ho havia viscut una d'aquestes famílies de músics*» (AYATS i altres, 2006: 71), fet que demostra la seva implantació al territori i que, molt sovint, era una activitat que es transmetia de pares a fills i és així com podem trobar famílies com les del Ferrer del Quer²² que han heretat l'instrument i la manera de tocar de pares a fills.²³ Aquests músics solien ser de famílies pageses que aprenien a tocar per mitjà dels ensenyaments dels pares i a cops d'algun veí, tot i que n'hi havia força d'autodidactes. L'important, però, no era l'instrument que tocaven, ni què tocaven ni com tocaven sinó el fet que eren els músics de la comunitat, del col·lectiu que molt sovint els havia vist néixer i els havia empès o ajudat a prendre a tocar perquè aquesta era una funció més dins de la comunitat, com hi havia d'haver un enterramorts o un mestre. Aquest és, molt probablement, l'origen de bona part dels acordionistes del Pirineu i altres indrets de la nostra geografia perquè la història, a la vila era molt diferent ja que anava molt associat a un gremi, a un ofici i a una manera de viure.²⁴

El concepte de music i del músic esdevenen, doncs, un nou element que ens potaju-

²¹ Vegeu l'entrevista a Camilo Sabata al punt 6.2.1 d'aquest treball.

²² Vegeu l'entrevista a Francesc Sanvicens, el ferrer del Quer al punt 6.2.3 d'aquest treball.

²³ Es dona el cas curiós que una branca de la família Sabata de Cal Rosal va aprendre a tocar l'acordió diatònic amb l'esquerra i així ho van aprendre pares i fills fins a l'actualitat que el net encara toca així l'acordió.

²⁴ AYATS i altres (2006: 71) afirmen que els músics de la vila s'agremiaven i per això van consolidar un model gairebé professionalitzat de músics que també incloïa tota la família.

dar a aproximar-nos al concepte de música popular. Però, evidentment, no és l'únic tal i com estem veient en el desenvolupament d'aquest punt. Efectivament, un altre element que ens aproxima a aquest concepte és el de cançó dita tradicional.

En efecte, els col·lectius i les comunitats humanes a Catalunya cantaven plegats en situacions molt diverses, religioses o profanes, en un entorn on tothom era benvingut i ningú no n'era marginat. En aquestes ocasions no calia la presència de cap instrument i tampoc no calia la presència de cap músic. El cant era espontani i es manifestava en moltes situacions ben diverses. En trobem, per exemple, en les feines del camp i de l'hort, en les feines de la casa, als tallers i als oficis artesans (on hi havia tipologies de cants diversos per a cada un dels oficis), a la construcció, en el món dels traginers o a les barques dels pescadors. El cant podia aparèixer espontàniament, també a les tavernes o a les places del poble, prenent la fresca. Hi havia llocs o oficis on s'havia fet habitual un repertori o unes maneres de cantar, però en altres qualsevol forma era ben acceptada i no costava gaire incorporar noves cançons al repertori propi del col·lectiu. Els exemples més emblemàtics en què podem agrupar aquestes cançons són:

– *Les cançons de treballar*: el repertori podia ser molt divers amb ús continu de cançons d'origen temporal, geogràfic i social completament heterogeni. Normalment es cantaven les cançons de moda del temps, però també es cantaven les de tota la vida, les que havien sentit als avis i que reflectien els costums de l'ofici, cançons de greca, històriques o cançons breus, a manera de corrandes, que s'utilitzaven en un pla més satíric.

Les cançons prenen uns valors concrets en aquella situació i en aquell ús. Normalment eren cantades en català, però també en castellà «xampurrejat» que la gent començava a conèixer, encara que també apareixien paraules en francès, occità o italià.

En aquest grup destacaven les cançons de les feines del camp, com les del segar i el batre, les del llaurar, les de la verema, etc. Són cançons que «s'identifiquen perquè són interpretades per un solista amb una veu plena, potent i aguda, amb un timbre punxant i tens, i amb uns moviments melismàtics i amb un tempo molt irregular²⁵. Aquestes cançons es troben a tot l'arc mediterrani i tenen una estructura de quatre, cinc o sis períodes musicals que coincideixen cadascuna amb un vers del text, que era una simple quarteta heptasil·làbica amb rima als versos parell o rima «abba».

Aquestes cançons han estat considerades com a molt valuoses per al món acadèmic

²⁵ Vegeu AYATS (2001: 51).

tal com hem vist més amunt amb les aportacions de Joan Amades i la resta de folkloristes perquè tenen una certa antiguitat i a més una «puresa» perquè eren una clara manifestació d'una manera d'interpretar el món. Així, la lletra era tan important com la música, o més, ja que era l'exemple de vinculació amb les actituds vitals que cada col·lectiu volia transmetre.

– *Les cançons narratives i les balades*: són cançons estròfiques relativament llargues que exposen un seguit de fets amb una coherència i un cert ordre cronològic en els esdeveniments narrats. Es tracta de cançons molt habituals i presents en totes les cultures, especialment les europees.

Aquestes cançons tenen un gran nombre molt diferent d'arguments i de possibilitats formals que demostren que han estat fins fa ben poc una de les expressions més comunes del cant dit popular i per això s'anomenen simplement cançons²⁶. Es cantaven igual que les cançons de treball i es podien cantar amb solista i que el grup respongués o bé directament en grup.

Amb la transformació de les activitats productives de l'últim segle, les cançons narratives van anar perdent gran part de la vigència que tenien, però un petit grup d'aquestes cançons ha estat objecte privilegiat de la creació del patrimoni cantat i ha format part dels cançoners, se n'han fet harmonitzacions i adaptacions modernes, s'han enregistrat i se n'han fet interpretacions corals. Tanmateix el llegat que ara coneixen les nostres generacions és un llegat ben minso respecte al gran nombre de cançons existents.²⁷

Una de les manifestacions d'aquest tipus de cançó que cal tenir en compte és el *romanço*. Es tracta d'una cançó que parla de l'actualitat i per tant és més efímera que la resta, però ens informa de successos, personatges i esdeveniments que potser no sabríem si no existissin.

– *Les cançons de casa*: són cançonetes, cançons i canterelles adreçades fonamentalment als infants. D'entre les quals cal destacar *les cançons i els jocs d'infants* (la creació d'aquesta categoria és relativament recent i ha anat de bracet del procés de trans-

²⁶ Vegeu AYATS (2001: 56-69). Manifesta que també hi havia altres formulacions cantades que tenien noms diferents com per exemple les corrandes, follies, goigs, tornades del batre, canterelles, etc., que es cantaven en moments i llocs ben diversos i algunes s'havien fet pròpies d'un ofici i altres, com els goigs, es van acabar cantant en les celebracions religioses catòliques.

²⁷ Un llegat que no s'ha pogut recollir i analitzar en la seva totalitat, ni de bon tros per les circumstàncies explicades més amunt en aquest punt i perquè hi ha molt poques cultures (si n'hi ha alguna) que l'hagi pogut conservar tot ja que és molt difícil donades les característiques pròpies d'aquest tipus de material, que sol ser oral i efímer.

formació i instrumentalització de la infantesa que s'ha produït en el darrer segle i mig²⁸, dit d'una altra manera, és quan es comença a entendre el col·lectiu dels infants com a tal), *les cançons de bressol i les moixaines o cançons de falda*. A banda de tot el gènere de cançons que fan referència al joc i que solen ser molt senzilles i repetitives.

Finalment, el camp que ens pot acabar de mostrar tot el ventall de possibilitats per a aproximar-nos a la definició de música popular és el fet de constatar que la música i les cançons han anat lligades de sempre a les festes i als rituals col·lectius de diversa naturalesa profana o religiosa. *«És en la festa que la imatge i els valors d'una comunitat es fan presents i visibles a tots els membres, i és en la reunió festiva de tothom qui es considera part d'aquell col·lectiu que s'activen els mecanismes de cohesió social, al mateix temps que en la representació de la festa també hi podem observar complexos processos de negociació entre els diversos sectors socials, entre els poders i els diferents actors.»* (AYATS, 2001: 76) I és justament per aquest motiu que les músiques que van lligades a les festes tinguin un valor col·lectiu molt superior a la de les altres manifestacions.

La música vinculada a la festa té un valor molt important de cara a la definició de música tradicional ja que es tracta d'una de les manifestacions musicals més canviant, més dinàmica, ja que és el reflex de la societat canviant i sol ser el fruit d'una mena d'acord o de consens col·lectiu que l'accepta com a pròpia i la fa seva. A més es tracta d'una música que va incorporant tant els gustos de l'època com també les noves concepcions de la composició musical (també les anomenades populars), i és capaç d'incorporar influències d'altres indrets. I és que la música festiva és un reflex únic de la vida social. És significatiu el fet de constatar que *«moltes músiques que en el seu moment d'integració a la festa no eren considerades res més que músiques d'actualitat i pertinents en l'ambient festiu, les podem trobar algunes dècades més tard amb una nova consideració de valor propi d'un lloc i indeslligables d'una suposada essència del ritual on apareixen.»* (AYATS, 2001: 78), i per aquest motiu la nostra societat contemporània no té cap problema a considerar aquestes músiques com a tradicionals i com a valors positius i identificadors del col·lectiu²⁹.

Hi ha, doncs, algun denominador comú que ens permet afirmar que podem aproximar-

²⁸ Vegeu AYATS (2001: 69).

²⁹ L'aprofundiment en aquest punt donaria per un altre treball de recerca i no és, ara mateix, en els objectius que ens hem marcat d'estudiar en aquest estudi, però val la pena, si més no, citar els moments festius clau de la vida col·lectiva als Països Catalans que han generat músiques determinades. Es tracta de Tots Sants, Nadal, Carnestoltes, Setmana Santa, Pasqua, Corpus, les festes d'estiu, les festes de les festes majors i de les festes lligades als cicles de la terra (verema, fertilitat, etc.), a més d'algunes de les festes particulars com la Patum, les moixigangues, dels castells, i tantes altres. Vegeu GIMENO (1987), PRAT (1987) i PRATS i altres (1982).

nos a una definició de música tradicional a partir d'algunes manifestacions que al llarg del temps s'han transmès de **generació en generació** (aquest seria un primer tret), gairebé sempre de forma **oral les cançons i d'oïda les músiques** (segon tret), lligades a unes **tasques, oficis o activitats col·lectives o socials** determinades, que formen part de la **memòria col·lectiva** i s'associen sovint a **festes i rituals col·lectius**.

Aquesta aproximació a la definició del concepte de música tradicional potser és molt poc acadèmic, segurament, però és el que hem pogut deduir del que hem llegit i investigat i també és el que més s'apropa a un concepte obert que permet la inclusió dins de la música tradicional de les noves formes sorgides dels diferents estrats socials i les diverses cultures. És, per tant, un **concepte dinàmic** que no ens excusa de continuar recuperant i mantenint les bases del nostre llegat tradicional i popular, en definitiva de les nostres arrels.

Tot plegat, i com es pot comprovar, ens ha fet renunciar a obtenir una definició de música tradicional i el que hem fet, després de documentar-nos, és assajar una aproximació a uns elements que ens poden ajudar a entendre què és aquesta música, de què s'ha nodrit i cap on va.

4.3. Actualitat de la música d'arrel tradicional

Per fer aquesta breu anàlisi de l'actualitat de la música d'arrel tradicional ens convé compartimentar-la en algunes àrees que ens deixaran una informació una mica més exacta d'allò que pretenem.

a) Instruments i grups instrumentals

El darrer quart del segle xx hi va haver una explosió dels grups instrumentals que podem anomenar tradicionals o populars. Aquest fenomen es va poder donar gràcies al creixement de la consideració social vers les manifestacions de la música tradicional i popular. Dit d'una altra manera, a la dècada dels vuitanta i també dels noranta del segle xx hi va haver força grups que van recollir l'enorme treball que s'havia fet prèviament per recuperar la música d'arrel i també per posar aquesta en un àmbit de modernitat. *«Les causes cal cercar-les d'una banda en la vigència d'un calendari festiu ben estructurat malgrat l'encarcament, conseqüència del control i la falta d'imaginació a què s'havia sotmès el règim esgotat i sense il·lusió de les acaballes del franquisme.»* (AYATS i altres, 2006: 117).

Però aquest no és l'única causa d'aquest redreçament i d'aquesta voluntat de sortir a la llum de la música d'arrel tradicional. En efecte, cal buscar en el restabliment dels ajuntaments democràtics una font d'empenta d'aquest fenomen, ja que des dels municipis es comencen a impulsar petites aules d'estudi, noves instal·lacions per a les escoles de música on hi tenen cabuda, poc a poc, els instruments de música tradicional, i a més, aquests nous ajuntaments comencen a refer les festes populars i també a programar dins dels actes festius concerts i balls d'arrel tradicional. A més, la societat civil va tornar a agafar el protagonisme de la festa i els elements que la integren, fenomen que també beneficià la música tradicional³⁰.

Una altra de les causes la podem trobar en el fet que hi ha una presa de consciència que

³⁰ És justament en aquesta època que hi ha l'aparició o l'esclat de noves formacions musicals de caire tradicional com ara les colles de grallers, les formacions de cornamusa, els ministrers, colles de flabiolaires, i associacions d'acordionistes diatònics. Colles que conviuen amb altres formacions que aleshores ja comencen a experimentar amb les noves possibilitats que ofereixen aquests instruments. Exemples d'aquests darrers poden ser les fanfares de Vinaròs, del pianista Carles Santos, l'Orquestra Simfònica de la Canya, formada a partir dels primers festivals Tradicionàrius, l'any 1987, amb la *Suite de la Poble de Segur* com a composició emblemàtica i representativa d'aquell moment d'explosió. Es tracta d'una composició musical de Ferran Martínez amb lletra de Jaume Arnella que aplega melodies i aranjaments de músiques del Pallars tocadetes per instruments tan variats com l'acordió diatònic, la viola de roda, el flabiol, el sac de gemecs, la mandolina, la mandola, el salterí, la gralla, la tarota, el violí tradicional, el violoncel i els cantadors. Aquesta Suite s'estrenà l'any 1991 a la Poble de Segur.

aquesta música formava part d'una identitat col·lectiva i que s'havia de preservar. En efecte, la cultura tradicional i popular va esdevenir el motor d'un cert associacionisme musical que es va convertir en un fenomen poc freqüent arreu, però va ser una de les maneres en què un cert tipus de persones van reaccionar contra l'esclat d'un capitalisme ferotge que només potenciava l'individu i prou. D'aquesta manera s'obtenien dos objectius molt importants per a les generacions contestatàries d'aquell moment: combatre l'individualisme de la nova societat de consum i assolir una afirmació cultural identitària pròpia enmig d'un món accelerat cap a l'uniformisme i un universalisme que cada cop anul·la més les identitats petites, les reals. Enfront, doncs, de tot plegat, a finals del segle XX s'alcen les veus que inicien un canvi radical de mentalitats i de motivacions a l'hora d'implicar-se en la pràctica de la música. I és ben cert aquest canvi perquè si abans els músics tradicionals obraven d'una manera semiprofessional, com un complement al seu ofici, actualment el fet de tocar instruments de la música popular ha adquirit una dimensió social relacionada sobretot amb l'esbarjo, amb l'associacionisme i ara és una activitat complementària l'activitat quotidiana, però també alguns músics han pogut professionalitzar-se. Per tant, el canvi de mentalitat no és tant en la concepció de la música sinó en la forma en què es porta a terme l'activitat i la concepció que la societat en té.

Quant als instruments, també hi ha va haver en els darrers anys del segle XX, una revifalla tant de la restauració com de l'aprenentatge. En efecte, per un costat hi ha alguns instruments que per la seva naturalesa i la pròpia tradició han estat mitificats però al cap i a la fi són considerats com a tradicionals³¹ i van experimentar un auge espectacular, i per altra banda trobem els instruments que l'imaginari col·lectiu català no havia considerat com a propis³² però que poc a poc es van anar fent un lloc en l'àmbit popular i tradicional³³.

En aquest apartat cal esmentar el caràcter innovador de la música tradicional, i més en els Països Catalans. Un exemple molt clar d'aquesta constatació és el fet que a finals de segle XX es va «inventar» un nou instrument, la *mandola*. Efectivament, la *mandola catalana* és un instrument en forma de llàgrima, més gros que la mandolina, de fons pla i mànec llarg, amb quatre cordes dobles tocadetes amb pua. Es va crear a Barcelona³⁴ perquè alguns intèrprets tradicionals van experimentar la necessitat de buscar nous recursos formals i noves sonoritats per a la música tradicional.

³¹ És el cas de gralla, tarota, flabiol, cornamusa, tenora, tible, dolçaina, algunes percussions com el tabal, tamborí de corda, pandero, etc.

³² Els motius són diversos, però un dels més importants és que alguns folkloristes van excloure aquests instruments perquè els consideraven massa moderns o no eren prou rústecs i per tant no eren prou autèntics. En conseqüència, segons la seva opinió, no es podien considerar com a patrimoni folklòric del país.

³³ És el cas del violí, l'acordió diatònic i el cromàtic, el clarinet, la guitarra i altres cordes, així com les castanyoles.

³⁴ La mandola catalana va ser dissenyada a la casa Parramon de Barcelona i fabricada a València.

Però no tota la innovació ve del camp de la nova creació sinó que també ens ha arribat del camp de la recerca en instruments antics. Així, val la pena citar la incorporació de la viola de roda, un instrument medieval, a la música tradicional catalana. Aquesta nova incorporació ens arriba d'Occitània on l'instrument s'ha mantingut viu d'ençà de l'Edat Mitjana. Als Països Catalans s'havia perdut però al tombant del segle XX es recupera amb totes les innovacions que ja havien incorporat a Occitània i a més amb les noves incorporacions catalanes per tal que l'instrument es pogués adaptar amb comoditat al nostre àmbit sonor.

Finalment, cal esmentar com a aportacions més noves a aquest tipus de música la incorporació més recent dels instruments anomenats electrònics i elèctrics³⁵ en les formacions de grups que comencen a experimentar amb la música d'arrel. Aquests instruments comencen a no fer-se estranys perquè en el cas de la majoria de grups de l'anomenada avantguarda tradicional han assolit un encaix que era difícil a priori però que ha estat reeixit en la majoria dels casos³⁶.

b) El cant

El paper de la cançó i del cant en l'actualitat de la música tradicional i popular també és molt important. Ja hem vist en el punt anterior que la cançó constitueix un eix vertebrador de la societat en molts àmbits de la vida quotidiana i de les relacions col·lectives. Aquestes cançons que es transmetien, normalment de pares a fills, van esdevenir la base de les noves formacions corals que sorgiren als Països Catalans a partir del tombant del segle XX. Així cal esmentar la gran tasca realitzada pels Cors de Clavé, els orfeons i les corals vinculades a centres cívics o d'esbarjo que fan de portaveus i difusors d'aquesta música cantada. Igualment durant aquesta mateixa època van sorgir els grups de cançó marinera o d'havaneres que tindrien el seu èxit.

Un altre fenomen a tenir en compte per la seva rellevància és l'explosió de l'excursionisme durant els anys vint, fet que comportà la difusió de cançons d'arrel, atès el caràcter patriòtic del primer excursionisme i dels primers grups vinculats a l'escoltisme³⁷. Tanmateix les diverses circumstàncies històriques van impedir el ple desenvolupament de la música en català i, de rebot, de la música tradicional catalana que amb la dictadu-

³⁵ És el cas de la guitarra i el baix elèctrics, el teclat, la bateria i altres.

³⁶ D'exemples n'hi ha uns quants i de gran qualitat, però potser cal destacar les aportacions de la Carrau (<http://www.lacarrau.cat>) i Mesclat (<http://www.mesclat.cat/>).

³⁷ L'anàlisi d'aquest fenomen també requeriria un altre treball de recerca, però hem entès que s'havia d'esmentar perquè es tracta d'un fenomen amb molta repercussió social que, a més, ha durat fins els nostres dies. El 1934 es va publicar el *Cançoner popular de l'excursionista*, fet que demostra aquesta repercussió.

ra de Franco desapareix de l'escena dels mitjans de comunicació de l'època i a sobre és prohibida pel sol fet de ser cantada en català.

Als anys cinquanta, aprofitant unes petites escletxes de la dictadura franquista i utilitzant molt de valor i enginy, va sorgir el moviment anomenat de la Nova Cançó, *«sorgit de cercles molt petits de la cultura catalana resistent que proclamaven la necessitat d'unes cançons en llengua catalana en sintonia amb les estètiques i les realitats del temps present»*. (AYATS, i altres 2006: 66) Aquest moviment tenia uns aires de renovació i de protesta alhora que el van fer únic. La seva força va ser sorprenent i va ser seguit per moltíssimes persones que assistien als concerts mig clandestins dels cantants. La seva música provenia de diversos estils, depenent de l'autor, però si hi ha un denominador comú, aquest és la influència de la cançó francesa, una mica la italiana i el nou folk nord-americà. La seva proposta no és d'arrel tradicional, però sense pretendre-ho, la Nova Cançó també va impulsar una revisió molt profunda del llegat tradicional català ja que va voler fer propostes noves i això va ser aprofitat en gairebé tots els camps de la música tradicional.

c) L'aprenentatge de les músiques tradicionals

Si una de les característiques que ens han ajudat a aproximar-nos al concepte de música d'arrel tradicional ha estat precisament que es transmetia oralment o d'oïda, cal constatar que aquest és un tret que ha canviat substancialment en l'actualitat.

Certament, abans dels anys setantes del segle passat, el sistema d'aprenentatge es basava en els mecanismes provinents de la tradició oral, és a dir, mitjançant l'oïda i la memòria, sense deixar de banda la qüestió autodidàctica que es practicava arreu i també aquella que consistia en la transmissió de mestre a deixeble *«de manera personalitzada, que aconduïa en molts dels casos a incorporar el deixeble temporalment o continuadament, en el grup del músic format que l'havia ensenyat. En el cas de transmissió dins el grup familiar, tan freqüent en els músics d'abans, aquesta incorporació ja era gairebé obligada i automàtica»*. (AYATS i altres, 2006: 122)³⁸

Però la nova etapa es caracteritza pel fet que els instruments passen de ser apresos a ser ensenyats i així han començat a aparèixer els primers mètodes escrits per aprendre a tocar instruments tradicionals, fet que suposa la constatació que el nivell d'exi-

³⁸ Prova d'aquest fenomen la trobem en les entrevistes realitzades per aquest treball als senyors Camilo Sabata, Joan Gimó i Francesc Sanvicens. Vegeu el punt 6.2 d'aquest treball o bé l'article referenciat a la bibliografia, també d'aquest treball: MARTÍ, Jordi (2006) «El Mestret. L'últim acordionista rural», dins de *Folc. Sons de la Mediterrània*, núm. 30, setembre-octubre. Pàg. 28-29.

gència cada cop és més elevat i que l'alumnat d'aquest tipus d'instruments ja sap música, malgrat que aquest fenomen encara ara conviu amb el sistema tradicional de memòria i oïda.

Així, l'organització de cursos, cursets i tallers han proliferat en els darrers anys arreu de la geografia dels Països Catalans. Aquests eren impartits per professorat de diversa procedència i nivell, així com de formació molt distinta. Els primers exemples d'ensenyament més o menys regularitzat d'un instrument musical el trobem en les escoles de gralles de Sitges (1971), Valls (1980), Castelldefels (1982), Reus (1983) i moltes d'altres que segueixen el seu model.³⁹ Són dades que ja demostren l'efervescència i la demanda popular vers aquest instrument en unes comarques on el seu ús es lliga amb la festa casteller.

L'any 1982 el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va crear el Servei de Cultura Tradicional, una institució que va néixer, entre altres, amb la voluntat d'oferir suport a les entitats que oferien ensenyaments musicals tradicionals. I després d'unes jornades a Reus l'any 1987, va néixer el Seminari d'Ensenyament dels Instruments Tradicionals (SEIT), que era un projecte que pretenia incorporar l'ensenyament dels instruments tradicionals a l'escola⁴⁰. L'any 1992 es va crear l'Aula de Música Tradicional i Popular, que tenia com a objectius fonamentals la formació de mestres per a l'aprenentatge dels instruments tradicionals. I si bé va començar a Barcelona, actualment les seves activitats també les desenvolupa a Girona (fins fa un any a Figueres), Lleida, Tortosa i Vila-seca. L'Aula és un programa formatiu del Centre de Promoció de la cultura Popular i Tradicional Catalana, i atorga els certificats d'instrumentista tradicional, mestre instrumentista tradicional i especialista.

Però al marge de la iniciativa purament institucional, n'hi ha hagut moltes d'altres fruit de l'esforç de persones i entitats cíviques i a vegades de municipis més aviat petits, que han promogut l'ensenyament i aprenentatge de la música i dels instruments tradicionals. En aquest sentit cal esmentar les nombroses Aules de música tradicional repartides pel territori dels Països Catalans⁴¹, però per damunt de tot cal destacar:

El Centre Artesà Tradicionàrius (CAT), que va néixer l'any 1987 al voltant del moviment anomenat Tradicionàrius i que ara té una seu permanent a Gràcia on s'imparteixen

³⁹ Les dades són extretes de AYATS i altres, 2006: 123. El primer mètode escrit de gralla va ser publicat l'any 1982 i el van fer Jaume Arnella i Francesca Roig.

⁴⁰ Es va provar en tres centres públics de Barcelona, Vilanova i la Geltrú i Valls amb el flabiol i tamborí i la gralla seca. L'experiència va durar cinc anys: del 1988 al 1993 i va ser un èxit.

⁴¹ La Garriga n'és un exemple amb la seva Aula de Música Tradicional promoguda pel Grup local d'Òmnium Cultural.

cursos de molts instruments i també organitza seminaris i tallers a Arsèguet durant els caps de setmana i a l'estiu fa dues tandes de colònies que pretenen que els infants i adolescents s'apropin a aquest tipus de música.

L'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), que ha incorporat els instruments musicals tradicionals i populars en el seu programa i també disposa d'un Departament de Música Tradicional que inclou els instruments de la cobla i també el sac de gemecs, la gralla, la cornamusa i l'acordió diatònic.

Tot plegat, amb l'ingredient afegit que l'impuls i la demanda social cada cop està creixent més i per aquest motiu cada cop són més les reivindicacions que exigeixen l'ensenyament d'aquests instruments a les escoles de música i els conservatoris municipals i el reconeixement d'ensenyament reglat, ja que no té gaire sentit que s'imparteixin a l'ESMUC com a estudis superiors i en canvi no hi hagi possibilitat d'estudiar-los en els ensenyaments regulars dels cicles elemental, mitjà i professional.

4.4. La cultura popular a debat. Unes aportacions

«La cultura no és una qualitat, sinó simplement un fet que constata l'existència de societats diverses i situa en el mateix nivell de valor les diverses formes de vida de les comunitats humanes» (MASCARÓ, 2008: 97)

El darrer volum de l'Enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya, dedica la seva última part a recollir les opinions d'alguns experts de diversos camps sobre el concepte de cultura popular en un context com l'actual, al segle XXI. El coordinador d'aquest debat posat en una enciclopèdia, Jaume Mascaró, fa una introducció⁴² molt interessant sobre l'evolució del concepte de cultura, de cultura popular i altres termes en els nostres dies, sobretot des del camp de l'antropologia. Mascaró defuig, com la majoria d'autors actuals, les definicions d'aquests conceptes perquè només porten a més confusió.

Pel que fa a la cultura popular i la cultura tradicional, Mascaró fa unes aportacions molt interessants que ens ajuden a acabar aquest punt amb unes quantes eines més de reflexió que ens poden ajudar en les nostres conclusions finals. En recollim les idees que ens semblen més rellevants per a l'estudi que portem a terme:

– La consciència d'identitat cultural sol anar lligada a la de continuïtat de certes formes de pensar, sentir i actuar, com si aquestes ja estiguessin sedimentades en la col·lectivitat, però la transmissió històrica és molt més complexa ja que depèn de *«les pautes culturals i els processos d'adaptació i recepció que cada època imposa al llegat rebut de generacions anteriors»* (MASCARÓ, 2008: 100). Així, segurament la invenció de la tradició i del seu concepte va molt lligat a l'explosió dels nacionalismes al segle XIX i a la necessitat de la reivindicació nacional. És per això que cal anar en compte amb l'ús del terme tradició o tradicional. Tanmateix, no podem deixar de costat la consideració de tradicional vers un sentiment de tradició entesa com un ritual antic o una manifestació cultural. I per això és tan important el coneixement que qualsevol membre d'una comunitat o col·lectiu humà té de les seves formes culturals i de com han arribat a sedimentar (o sigui a esdevenir una forma que podem anomenar tradicional).

– En el cas català, els anys posteriors a la dictadura han facilitat l'expansió de la cultura tradicional i la seva popularització, de tal manera que aquells fenòmens que havien estat la bandera d'una certa reivindicació col·lectiva, poc a poc s'han transformat en una mena d'aparadors de manifestacions més aviat lúdiques i han esdevingut, en

⁴² MASCARÓ, 2008: 92 – 103.

molts casos, un reclam turístic i també una mena de factor cabdal per la cohesió social i la integració de persones nouvingudes.

– Un altre fenomen a tenir en compte és que moltes d'aquestes manifestacions culturals tradicionals han anat canviant la seva funció original, així, festes com el Corpus a la Garriga, amb una clara dimensió religiosa, poc a poc han anat transformant aquesta i convertint-la en secundària, per prioritzar l'aspecte estètic de les catifes de flors, o el reclam turístic de la festa o altres manifestacions. Però en canvi no perden la funció de forma cultural tradicional identitària. *«Probablement, el fet del canvi de funció és una de les característiques més generals de la història cultural i més determinants de l'evolució de la tradició»*. (MASCARÓ, 2008: 101)

El debat que es proposa en l'enciclopèdia esmentada⁴³ més amunt es basa en un guió de cinc punts⁴⁴:

1. Cultura popular i societat de consum
2. Cultura popular i multiculturalisme
3. Cultura popular i tradició
4. Cultura popular i identitat
5. Cultura d'elit i cultura popular

Som conscients que aquest no és l'objecte del nostre estudi, però tal com hem dit abans la lectura d'aquestes pàgines ens ha ajudat a centrar els nostres dubtes sobre el terme tradicional i el concepte de popular referit al diatònic. És per això que optem per transcriure alguns pensaments o frases dels autors que han participat en aquest debat, concretament en el punt 3 (Cultura popular i tradició), que és el que ens interessa pel treball que estem fent, i que ens han servit per aclarir alguna qüestió o bé ens han sembrat més dubtes i, per tant, ens han obligat a pensar. Hem renunciat a fer-ne una explicació teòrica o un resum, doncs, perquè no és l'objecte del nostre estudi.

Així, doncs, aquesta és la nostra aportació al debat:

«Es tracta de resituar la cultura popular en el context actual, no tant mirant el pas-

⁴³ Hi van participar com a ponents: Salvador Cardús, Manuel Delgado, Jaume Ayats, Joan Prat, Dolors Comas i Jaume Mascaró. I també hi van intervenir Josep M. Camarasa, Pere Lavega, Dolors Llopart, Salvador Palomar, Josefina Roma i Joan Soler; Josep M. Ferrer, Artur Ricart, Ramon Fontdevila i Roser Pubill.

⁴⁴ El debat es va celebrar a la seu d'Òmnium Cultural de Barcelona el dia 21 de novembre de 2007. L'enciclopèdia esmentada transcriu les intervencions dels ponents i dels participants a partir de l'enregistrament de la sessió.

sat com apuntant al futur: quin sentit té, i tot plegat a partir de cap on va el món, la societat, el país on vivim. Joan Soler i Amigó.» (MASCARÓ, 2008: 105)

«Si la cultura popular és la cultura del poble, no la que és consumida pel poble sinó la que el poble produeix, ens trobarem que, paradoxalment, és rara, escassa i, generalment, fora del mercat. Salvador Cardús.» (MASCARÓ, 2008: 107)

«Jo entendria la cultura popular com un procés d'apropiació estratègica d'artefactes simbòlics per a la supervivència individual i col·lectiva. Salvador Cardús.» (MASCARÓ, 2008: 110)

«No es revigoritza la tradició recuperant-la o mantenint-ne el sentit primigeni, que la convertiria, que la convertiria en una cosa encarcerada, sinó reinterpretant-la i revitalitzant-la. Salvador Cardús.» (MASCARÓ, 2008: 117)

«Si avui el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana té un valor estratègic és per la incidència en l'estímul a la creació, a la renovació de l'univers simbòlic, a més de crear un espai d'identificació de gent d'orígens diferents. Ramon Fontdevila» (MASCARÓ, 2008: 121)

«La cultura és la forma cabdal de les relacions socials. Cada persona està integrada en registres diferents. La cultura no és un mosaic, sinó un calidoscopi que conté tot el que hi ha a la vida. Manuel Delgado.» (MASCARÓ, 2008: 136)

«Tradició seria allò del passat que subsisteix en una societat i que és acceptat per un cert consens compartit de creences. Jaume Ayats.» (MASCARÓ, 2008: 145)

«La imatge de la continuïtat és la que més s'avé amb la tradició, però, més que una continuïtat immòbil, fossilitzada i del tot inútil en el joc social, cal que es fomenti en la transformació. Jaume Ayats.» (MASCARÓ, 2008: 148)

«El que realment és tradicional és invisible com a tal, ja que el més tradicional és el que es viu avui. [...] constatar en situacions concretes quins són els factors socials, econòmics, polítics, que ens porten a marcar com a tradicionals certes pràctiques col·lectives i no altres. [...] Em sembla important, en cada cas, comprendre aquests factors del que Ayats anomenava reinvençió de la tradició. Jaume Mascaró» (MASCARÓ, 2008: 152)

«Sota un mateix paraigua de tradició podem trobar sectors ideològics contraposats, alguns d'ambigus. Perquè, en el fons, la referència a la tradició és un pretext,

un comodí que es pot jugar a moltes bandes. Jaume Ayats.» (MASCARÓ, 2008: 151)

A les consideracions finals d'aquest debat Mascaró agrupa tres criteris que han estat, en gran mesura, compartits per la majoria dels participants al debat, que fem nostres i així acabem aquest punt que se'ns ha fet més llarg del compte i que bé valdria un altre treball de recerca, ben cert:

- «1. Una concepció no essencialista de la identitat cultural. Convicció del fet que tota identitat és un procés dinàmic de reconeixement i d'apropiació en relació amb un conjunt d'alteritats. Procés que deriva de dinàmiques socials i històriques.*
- 2. Una visió no lineal ni continuïsta de la tradició. Negació de la idea de tradició com a transmissió global i fixa de costums i creences.*
- 3. Concepció no folklorista de la cultura popular, és a dir, no basada en una idea patrimonialista i tradicionalista.» (MASCARÓ, 2008: 196)*

En canvi ha quedat obert un debat que ens interessava resoldre, que és el tema de la multiculturalitat. Ha quedat clar, però, que aquest concepte no es pot confondre amb la juxtaposició (en el nostre cas la fusió musical) sinó amb el diàleg i una concepció més dinàmica de la producció cultural.

El Conseller de cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Manuel Tresserras, tanca aquest volum de l'Enciclopèdia Tradicionari amb un epíleg del qual n'extraïem un fragment que considerem ben significatiu:

«La cultura popular que li convé a la Catalunya d'avui i la de demà –i que percebem que diferents sectors socials també estan reclamant- ha de constituir un entorn ampli i integrador, amb continguts molt transversals. Un projecte avançat que sigui capaç de fer-nos compartir tradicions, projectes i valors i que esdevingui, alhora, un referent sòlid per a la identitat col·lectiva, entesa també en termes d'adscripció nacional». (MASCARÓ, 2008: 199)

5. L'acordió diatònic

5.1. La família instrumental de l'acordió diatònic

D'acord amb l'estudi de Pere Romaní⁴⁵ l'acordió, parlant genèricament, «es defineix com un instrument aeròfon, mecànic, de llengüeta metàl·lica lliure, portable, polifònic i d'afinació fixa, constituït per una manxa i dos manuals. Però el nom d'«acordió» reuneix una família instrumental molt àmplia, amb tipologies diverses. La classificació dels acordions en grups diferents se sol fer en base a dues oposicions: diatònic-cromàtic i unisonor-bisonor».⁴⁶ I també «es pot descriure com un instrument aeròfon, mecànic i d'inxa lliure, constituït per una manxa de cartró muntada entre els cossos de fusta o de fusta folrada de cel·luloide: la caixa de la mà dreta o de la melodia, amb teclat o botons, i la caixa de la mà esquerra, amb botons o pistons que serviran per a fer l'acompanyament. L'amà esquerra en controla la pressió i la dinàmica i, mitjançant la vàlvula, n'administra l'aire» (AYATS, 2006: 94).

En funció de la primera oposició, distingim:

- Els «acordions diatònics», que tenen una estructura organològica basada en una o diverses escales diatòniques (i les alteracions addicionals, si n'hi ha, es troben en un segon terme, com a notes auxiliars).
- Els «acordions cromàtics», basats en l'escala de dotze semitons.

La segona oposició ens permet de distingir:

- Acordions unisonors: En prémer un botó o una tecla, l'acció de tancar o obrir la manxa produeix la mateixa nota o acord (les llengüetes que vibren al pas de l'aire en un sentit i en l'altre tenen la mateixa afinació).
- Acordions bisonors: En prémer un botó o una tecla, l'acció de tancar o obrir la manxa produeix notes o acords diferents (un en cada sentit).

Els acordions diatònics poden tenir d'una a quatre fileres de botons a la mà dreta, i de dos a divuit botons a la mà esquerra, que estan en relació amb l'escala o les escales

⁴⁵ Es tracta del projecte final de la disciplina de Musicologia i etnomusicologia de Pere ROMANÍ, realitzat el curs acadèmic 2006/2007 sota el títol: «Actualitat de l'acordió diatònic al Principat de Catalunya. Anàlisi del repertori de nova composició dels acordionistes catalans», que no ha estat publicat però que és un treball de referència en aquest àmbit.

⁴⁶ Pàg. 16 del document citat en la nota anterior i documentat a les FONTS CONSULTADES. BIBLIOGRAFIA d'aquest treball.

de la mà dreta, que asseguruen les principals funcions tonals i, en alguns casos, les amplien.⁴⁷

El nom d'aquest instrument prové de «posar d'acord», «sonar acordadament», amb consonància o harmonia. I justament es tracta d'això: un instrument fàcil de portar, que ell sol fa sonar una harmonia o polifonia, i que té una afinació fixada, i que no és tan variable com altres instruments.⁴⁸

En resum, el nom d'*acordió* agrupa una sèrie d'instruments amb funcionaments i tècniques d'execució tan diferents, que en la majoria de contextos territorials (com al Principat) és pràcticament impossible i no té sentit analitzar-los com a grup, com a variants d'un sol instrument, sinó que resulta més operatiu considerar-los instruments diferents, encara que emparentats, com el saxòfon i el clarinet o l'oboè i la gralla (que simplement comparteixen mode de producció sonora, però tenen repertoris diferents, sovint participen en estils diferents i sempre són citats amb un nom que els diferencia).

⁴⁷ Cal dir, però, que el diatònic és un instrument en constant evolució pel que fa a la seva construcció i que actualment s'està experimentant amb una afinació que tendeix al semicromatisme.

⁴⁸ Vegeu AYATS i altres (2006: 94).

5.2. Història de l'acordió diatònic

Els orígens de l'acordió diatònic cal cercar-los vers l'any 2700aC aproximadament, a la zona de l'actual Xina (el *tsheng*), el Japó (el *samptan*⁴⁹), l'illa de Borneo, i, en definitiva, a la zona asiàtica on aquests instruments que eren una mena d'orgues de boca van ser els primers documentats que utilitzaven la manxa lliure per produir el so. Allà es tocava un instrument que era una espècie d'orgue en miniatura però que en comptes de fer-lo sonar amb unes tecles, i amb un motor que bombava aire, es feia sonar amb la boca, concretament bufant per un petit conducte que sobresurt horitzontalment de la resta de conductes, per on surt el so. El *tsheng* s'utilitzava per fer la música que acompanyava les representacions teatrals, i posteriorment en els oficis religiosos i com a acompanyament de les músiques tradicionals. Està format per uns petits tubs de bambú, amb llengüetes lliures, introduïdes en una carbassa buida que fa de càmera d'aire, suport, i de caixa de ressonància.

A l'Edat Mitjana s'utilitzaven els orgues, que podem considerar, també, com a instruments de manxa. Però no va ser fins al cap de més de tres mil anys d'aquells primers instruments, concretament al començament del segle XIX, que es van anar duent a terme diferents invents que poc a poc, i sempre basant-se en el *Sheng*, van anar conduint cap a l'acordió diatònic actual. De mica en mica es van anar afegint petits detalls que anaven complint les característiques de l'instrument protagonista d'aquesta recerca.

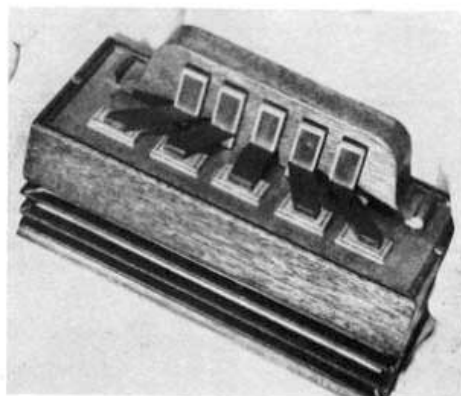
Aquí es pot veure una taula dels diferents instruments inventats relacionats amb l'acordió diatònic durant el segle XIX, junt amb els seus inventors, el lloc on va ser inventat i les característiques principals de cada un:

ANY	INVENT	INVENTOR	CIUTAT	CARACTERÍSTIQUES
1821	Mundarmònica (Aura)	Buschmann	Berlín	Llengüetes en filera
1821	Andolina (Handaeoline)	Buschmann (fill)	Berlín	Incorporació d'una manxa
1828	Harmònica i millora l'Aura	Buschmann	Berlín	A l'harmònica desapareix la manxa
1829	Acordió	Cyrill Demian	Viena	Reapareix la manxa

⁴⁹ La transcripció que utilitzem de les respectives llengües és la proposada per MARIMON (1986: 23).

S'ha de dir que l'acordió inventat per Demian, no té res a veure amb el model d'acordió que es pot trobar actualment ja que consistia en una caixa de 22 x 9 x 6 cm en l'interior de la qual s'hi trobaven una sèrie de llengüetes metàl·liques. Disposava, només, de cinc botons, i cada un feia dos acords, un al tancar i l'altre a l'obrir la manxa. Un instrument completament diferent al diatònic actual.

Aquest instrument, va patir diverses modificacions ben aviat. Així, per exemple, l'any 1831 Isoard Mathieu modificà l'acordió de Demian substituint els acords que feia cada botó per notes individuals, també bisonores (en obrir i en tancar feien sons diferents). I aquest podria ser considerat el naixement de l'acordió diatònic ja que aquest instrument és molt semblant al model d'acordió que tenim actualment.

També durant aquests anys de consolidació del diatònic es van anar creant nous instruments de la mateixa família, tots molt similars. N'és un exemple el *Bandoneó* inventat l'any 1850 per l'alemany H. Band, fruit de la modificació de la Concertina.

Malhaus Bauer, l'any 1854, va decidir canviar els botons de l'acordió per tecles. Així doncs, creà l'acordió de piano (anomenat popularment com «*el piano dels pobres*»). L'italià Paolo Soprani, l'any 1897, va aprofitar aquest invent per modificar-lo i posar-li el nom d'acordió cromàtic.

Cap a finals del segle XIX i començament del XX l'acordió diatònic va continuar evolucionant i així s'hi va incorporar un segon teclat amb el qual es podia acompanyar la melodia amb acords. El següent pas va ser l'ampliació del primer teclat afegint-hi una segona fila de botons i posteriorment, una tercera, aconseguint així una millor capacitat de reproduir i generar melodies.

L'acordió va tenir una gran acceptació per part de la població i ràpidament es va estendre per tot Europa i inclús també per Amèrica⁵⁰. Així doncs, com a la resta d'Europa, es va fer molt popular entre els músics ja que era un instrument de mida reduïda que unia melodia i acompanyament i era ideal per fer balls, i a més, no s'havia d'afinar. Fou tal el seu èxit que inclús va arribar a rellevar altres instruments tradicionals en balls i festes,

⁵⁰ A la Península Ibèrica, el diatònic no va aparèixer fins l'any 1841 quan el madrileny Juan Moreno va imitar la invenció de Mathieu.

com la viola de roda, fins al punt de treure'ls la major part del protagonisme. Aquesta popularitat també va ser deguda al fet que va coincidir amb un canvi en els gustos musicals populars, ja que a la primera dècada del segle xx van introduir-se nous estils de ball que prioritzaven el ball de parella o el «ball agafat», i com que la irrupció de l'acordió diatònic va anar molt aparellada amb la d'aquest tipus de ball, el poble hi va associar l'instrument. La moral catòlica del moment, però no va saber encaixar aquest tipus de balls que permetien que una dona i un home poguessin estar agafats sense cap unió «oficial» i aviat va condemnar l'acordió diatònic⁵¹. Concretament, els catòlics l'anomenaven *la manxa de l'infern* o *la manxa del dimoni*⁵². Això va provocar que molts acordionistes deixessin de tocar l'acordió per por, per moralitat o simplement perquè els ho prohibien.

A Catalunya⁵³, no hi ha notícies de la presència de l'acordió diatònic fins l'any 1873, a les festes de la proclamació de la primera República⁵⁴. Però a partir d'aquest moment i, sobretot, entre 1914 i 1936, l'acordió va entrar en un estat d'esplendor i de màxima popularitat tot coincidint amb la Mancomunitat Catalana, la dictadura de Primo de Rivera i el govern a la Generalitat de Francesc Macià.

La guerra civil espanyola va suposar el tret de sortida cap a la desaparició de l'acordió diatònic a Catalunya i a la resta dels Països Catalans. En aquells anys, tots els acordionistes van abandonar l'instrument fins al punt d'oblidar tot el que havien après. Hi ha hagut casos com el del *Mestret* (acordionista de Sant Romà d'Abella⁵⁵) que va deixar de tocar durant trenta anys. Això sí, només hi va haver un acordionista que no ha deixat mai de tocar, el senyor Ricard Muntané, *el Fiter*⁵⁶.

⁵¹ MARIMON (1986: 28), recull el testimoni d'alguns acordionistes que expliquen que «*la mania dels capellans i els alcaldes contra els acordionistes va donar peu a situacions ridícules: recordo que hi havia pobles on tocar trikitixes era pecat, mentre que al poble del costat es podia fer. El que fèiem era anar al turó del poble veí i tocar allà en plena muntanya, amb la qual cosa el risc de pecar augmentava*»; i altres testimonis que continuen demostrant que l'actitud de certs sectors benpensants socials i de l'església catòlica, no va afavorir gens la difusió i la consolidació de l'acordió diatònic.

⁵² A Euskadi, on la moral catòlica era molt estricta, la *trikitixa* també es va anomenar durant uns anys la «*Infernuko hauspoa*».

⁵³ La història de la introducció del diatònic a Catalunya està desenvolupada en el següent punt d'aquest treball.

⁵⁴ Tot i així, sí que hi ha documentades fàbriques d'acordions a Barcelona a partir de l'any 1963.

⁵⁵ Vegeu el punt 6.1.0 d'aquest treball on hem fet una aproximació al perfil acordionístic del *Mestret*.

⁵⁶ Un cas a part en aquest declivi del diatònic és Euskadi on la *trikitixa* no es va deixar de tocar mai ja que havia arrelat com a instrument d'acompanyament dels cants en les festes populars, familiars o gastronòmiques. En no anar associat únicament al ball l'instrument va poder sobreviure la irrupció de les orquestres i altres formacions musicals que van anar substituint el diatònic a casa nostra.

Tot aquest tràngol, malauradament es va repetir a la resta d'Europa a partir de l'any 1945, lògicament. La segona guerra mundial va tornar a obligar els acordionistes a deixar l'acordió de banda per causes molt diverses i depenent dels seus orígens i del país on es trobaven. A més, a partir d'aquest mateix any, les empreses constructores d'acordions deixaren de fabricar-ne de diatònics i perquè van optar per la construcció de cromàtics, ja que eren més barats i en aquells moments gaudien d'una major acceptació social perquè es tenia en compte el seu aspecte estètic i la seva «elegància», a més que es valoraven les seves possibilitats musicals. A partir d'aquest moment es va entrar a l'època d'esplendor del cromàtic, sinònim de decadència del diatònic. Les causes d'aquest canvi potser els hem de buscar en el fet que en els sectors més cultes de la societat es va anar imposant la concepció que el diatònic era un instrument que servia només per a balls menors, d'orquestrina o en solitari i que el seu so era molt vulgar i rudimentari, era considerat el piano del pobre, amb el qual es podien fer i popularitzar músiques que pertanyien al repertori «culte». I el cert és que aquest tipus de música o d'acordió molestava les classes mitjanes i altes, també les rurals, que van ser les protagonistes de l'auge del cromàtic o acordió de teclat, concepció que ha perdurat fins els nostres dies, i la prova és que avui encara aquest acordió s'ensenya a conservatoris d'arreu i té el seu espai guanyat, així com el seu reconeixement.

Així, als anys 70 l'acordió diatònic estava gairebé en vies d'extinció, però, per sort, no va ser així. L'any 1975 es va dur a terme el primer treball etnomusicològic sobre l'acordió diatònic per part d'Artur Blasco⁵⁷, un jove acordionista molt interessat en saber la procedència de l'instrument que tocava (i segueix tocant) i amb moltes ganes de conservar la música tradicional. Aquest es va trobar que al Pirineu català només quedava un acordionista actiu, en Ricard Muntané, anomenat «*el Fiter*», de Canelles de Fígols (Alt Urgell). La resta d'acordionistes havien abandonat l'instrument i havien oblidat tot el que havien après, com ja hem constatat anteriorment.⁵⁸

L'Artur Blasco, amb l'ajuda d'altres persones, van aconseguir trobar els acordionistes del Pirineu, les persones grans que havien deixat de tocar; els va reparar els acordions i els va tornar a ensenyar a tocar les cançons que havien tocat de joves i que tenien mig oblidades.

⁵⁷ L'Artur Blasco és una persona clau per entendre la recuperació de l'acordió diatònic a Catalunya, tal i com reflectim en diversos punts d'aquest treball i queda palès en la majoria d'entrevistes realitzades. No és l'únic però sí que esdevé l'impulsor del redreçament del diatònic.

⁵⁸ Tot i que els acordionistes diatònics havien abandonat l'ús públic de l'instrument ens consta a través de converses que hem mantingut amb ells en les diverses trobades que hem assistit a Maçaners, que ells, poc o molt, havien continuat tocant en família e motiu d'alguna festa com Nadal o el bateig d'algun nét, però mai en públic, i el que sí que és cert és que ja no el tocaven cada dia com solien fer en els temps d'esplendor del diatònic

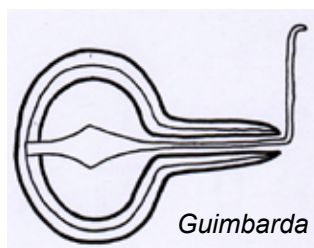
L'any 1975, l'Artur Blasco, en Gaspar Viladomat i en Josep Porta van fundar l'Associació *Arsèguel i els acordionistes dels Pirineus*, que s'encarrega, encara actualment, d'investigar i recuperar l'acordió diatònic i les músiques i melodies que s'havien tocat tradicionalment amb aquest instrument.

D'aquesta manera, la nit del 2 d'agost de 1976 es va celebrar, a Arsèguel, la primera trobada de vells acordionistes del Pirineu, que va representar el naixement del festival de l'acordió diatònic més important d'Europa. Gràcies al ressorgiment de la música folk de finals dels 70, l'acordió diatònic va començar una tímida recuperació que encara perdura avui en dia. Curiosament, la majoria d'aquestes noves experiències musicals succeeixen en grans nuclis urbans, lluny d'on va tenir el seu màxim esplendor en èpoques anteriors: l'ambient rural i els pobles petits de les muntanyes pirinenques i prepirinenques.

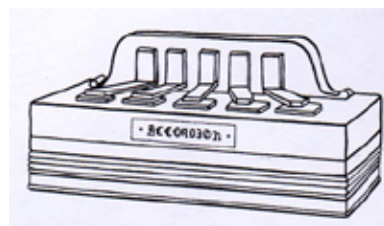

Hi ha molta feina per fer encara, i la nova generació d'acordionistes som els encarregats de dur-la a terme per tal que de cara al futur, l'acordió sigui un instrument com tots els altres i no hagi de tornar a passar per períodes tan negres com els que ha hagut de viure durant la seva història.

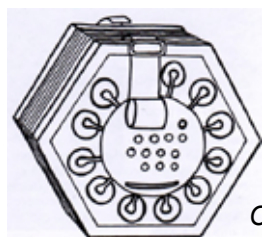
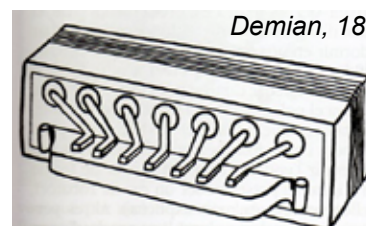
Seguidament, una sèrie de dibuixos dels passos que va seguir l'acordió fins el que és actualment:⁵⁹

Guimbarda

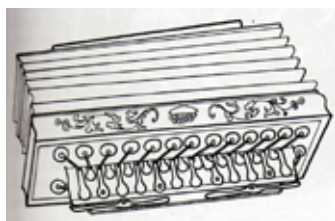

Demian, 1829

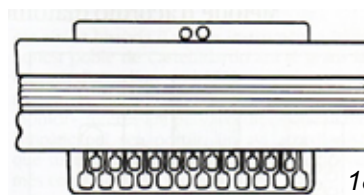
Concertina
de Wheatstone

Demian, 1830

⁵⁹ Font: MARIMON, Francesc, 1986, pàg. 24 – 25.

Reisner, 1840

1850

En definitiva, l'acordió diatònic ha anat lligat sempre, fins als nostres dies, a un context rural i agrícola, i ha estat el poble qui s'ha apropiat de l'instrument, que ha estat un instrument de transmissió no escrita, com la música, la cançó i la dansa tradicionals. El diatònic, durant força temps ha ajudat a la supervivència de cada una de les peculiaritats musicals tradicionals de cada indret, però les seves característiques musicals, de fàcil adaptació, també han facilitat la introducció de músiques i danses de l'exterior com els valsos, els valsets, les masurques, els *schottich* o les polques,⁶⁰ i també «*va col·laborar, en un moment d'inici de la massificació a la transmissió de la cançoneta d'evasió, que tothom es fa seva i esdevé popular*» (MARIMON, 1986: 29). I és que la capacitat d'adaptació del diatònic es enorme tal i com demostra el fet de la seva gran difusió arreu d'Europa i també a l'Amèrica del Sud, i això és possible, també per la poca fixació de l'instrument. Així, podem trobar diatònics de distribució de notes o de baixos molt diferent; el seu aspecte extern també pot canviar molt depenent dels indrets on es fabrica i com o què es toca. Un instrument, en definitiva, que forma part de l'imaginari de molts pobles i ha estat transmissor de melodies pròpies i tradicionals, i introductor d'altres de forànies.

⁶⁰ Molts d'aquests ritmes han estat tant ben adaptats a la música popular que amb el temps ja hi ha tonades tradicionals amb cada un d'ells.

5.3. L'acordió diatònic a Catalunya

«[Entre els instruments que han intervingut en la música de festa] en volem destacar un per la singular difusió que ha tingut a moltes comarques del Pirineu i de la meitat nord de Catalunya: l'acordió diatònic, que en algunes ocasions va arribar a substituir els instruments de festa anteriors.» (AYATS I ALTRES, 2001: 107).

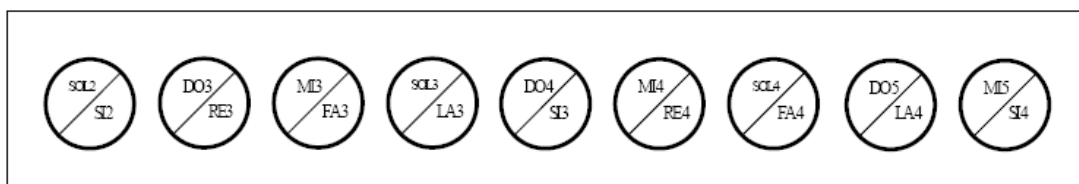
Tal com hem explicat en el punt anterior, a Catalunya l'acordió diatònic es va començar a introduir entre els anys 1835 – 1840 a través del Pirineu. Van ser justament els pastors d'aquelles contrades qui van introduir-lo sense ser-ne conscients, potser influïts pels contactes amb pastors occitans, lloc on havia arrelat l'instrument una mica abans i on havia progressat amb molta rapidesa. Però va ser una mica més endavant, coincidint amb la fabricació d'acordions a Barcelona a partir del 1863,⁶¹ que es va popularitzar. Això passava a finals del segle XIX. La facilitat d'ús i el preu força econòmic van provocar que les classes més populars el fessin seu i així és com s'expandí a les zones més rurals del país, lloc on ja es coneixia gràcies a la introducció dels pastors. D'aquesta manera es convertí en un símbol de les classes més pobres o més populars. Així el diatònic va anar substituint alguns instruments tradicionals que servien per fer ball com a instrument únic. Un exemple n'és la cornamusa, que és un instrument també basat en la manxa i que era utilitzat com a instrument únic per a animar els balls. La seva difusió va ser tan ràpida i extensa que es pot trobar la presència del diatònic a tot l'àmbit dels Països Catalans en el tombant del segle XIX i principis del XX.

A Catalunya, doncs, la tipologia de diatònic⁶² que s'ha estès i ha tingut més èxit, potser perquè s'ha adaptat millor a la música d'arrel que es feia al territori és el bisonor⁶³. En aquest tipus d'acordió cada botó realitza dos sons diferents segons es tanqui o s'obri la manxa i així obtenim l'escala diatònica pròpiament segons el sentit de la manxa (obrir - tancar - obrir - tancar). Els botons de què parlem són els de la mà dreta, que és on es fa la melodia pròpiament. Que podria quedar representada d'acord amb aquesta figura:

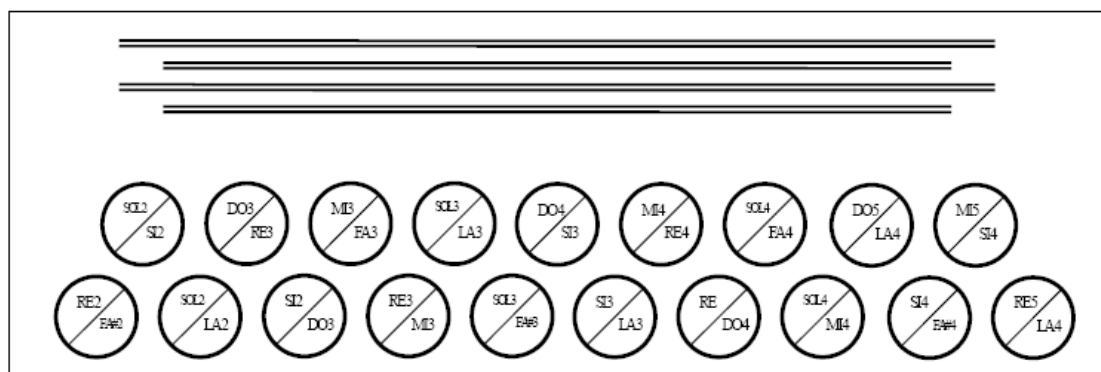
⁶¹ Tot i així, tal com afirma MARIMON (1986: 31) la majoria d'acordions vells que s'han pogut rescatar eren fabricats a València, a la casa *El Cid*, segurament perquè encara resultaven més econòmics.

⁶² En aquesta classificació seguim la proposada per Pere ROMANÍ (2007) en l'estudi citat anteriorment i referenciat en les fonts consultades. També són del mateix autor els gràfics que reproduïm en aquest apartat, que ens han semblat molt clarificadors.

⁶³ ROMANÍ, en l'obra citada, creu que «s'hauria d'anomenar també la tipologia "diatònic mixt": acordions on el manual dret és bisonor, i l'esquerre, unisonor. És el cas de la trikitixa o soinu txikia del País Basc, o d'alguns acordions tocats antigament al Principat (així com a França o Itàlia), models que actualment han caigut en desús perquè gairebé no es fabriquen».

En la segona fila de botons hi podem trobar una altra escala diatònica (amb les alteracions corresponents). Però l'afinació sempre té una relació. Així la renglera més propera a la manxa fa un interval de quarta més amunt que l'altra. D'aquesta manera es pot ampliar el ventall de tonalitats i modalitats malgrat que només es guanyi un so dels dotze de l'escala cromàtica: *«l'alteració corresponent de la nova escala diatònica», i de l'altra, usar l'anomenat «joc creuat»: la combinació de les dues files en casos en què és possible, com a recurs generalment més àgil i articulativament diferenciat respecte al canvi de sentit de la manxa: Aquí representem, també, la banda on es troba la manxa»*. (ROMANÍ, 2007: 19-20)

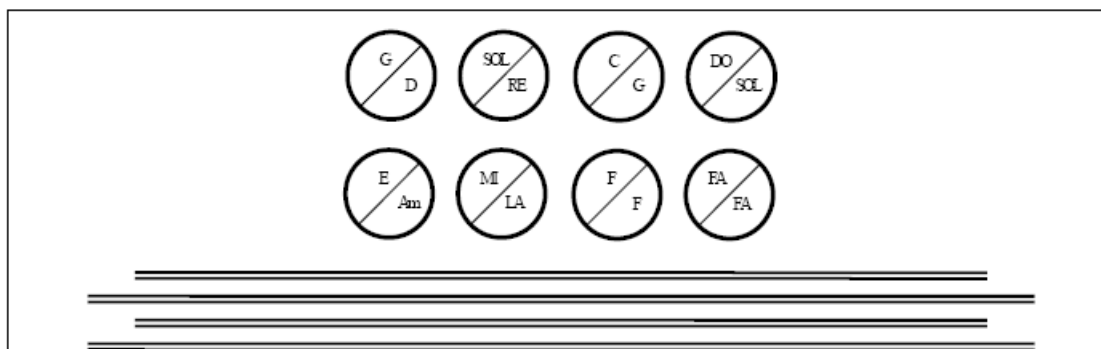

A la mà esquerra hi trobem els botons que fan diverses notes alhora, i que serveixen per:

- fer l'acompanyament, que consisteix en els baixos, que fan sonar una nota a dues o tres octaves diferents;
- fer els acords, que solen ser tríades majors o menors preconstruïdes (tres notes en un mateix botó).

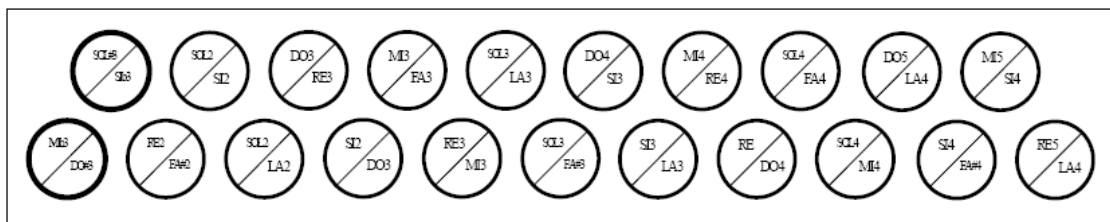
Els acordions sol-do solen tenir vuit botons a la mà esquerra, quatre per als baixos i quatre per als acords. ROMANÍ (2007) representa els baixos en lletres i per als acords utilitza la nomenclatura anglosaxona⁶⁴ (indica amb «m» si són menors).

⁶⁴ Vegeu el punt 8.3 d'aquest treball on també l'anomenem nomenclatura americana.

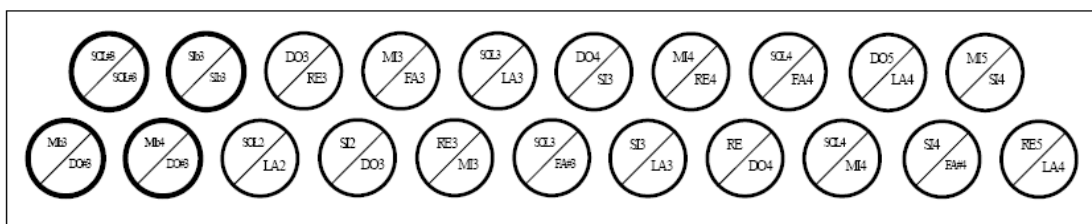
Aquesta base d'un acordió diatònic es pot completar afegint-hi alteracions o notes alterades per tal de completar l'escala cromàtica i d'aquesta manera s'amplia força les possibilitats d'obtenir models diferents d'acordió diatònic. Ja hem dit que a cada país l'adaptació ha tingut algunes diferències i Catalunya no n'és cap excepció. Per aquest motiu, els diatònics que hi sonen més o els més utilitzats des de la seva introducció podem dir que són:

a) *El diatònic de dues files / 8 baixos amb alteracions estàndard (4 notes alterades afegides al límit superior del teclat).* Aquest «model» té dos estàndards: el francès (que és el representat en el gràfic) i l'alemany (que té les mateixes alteracions, però en el sentit oposat de la manxa). La mà esquerra segueix el mateix esquema que ja hem vist abans:

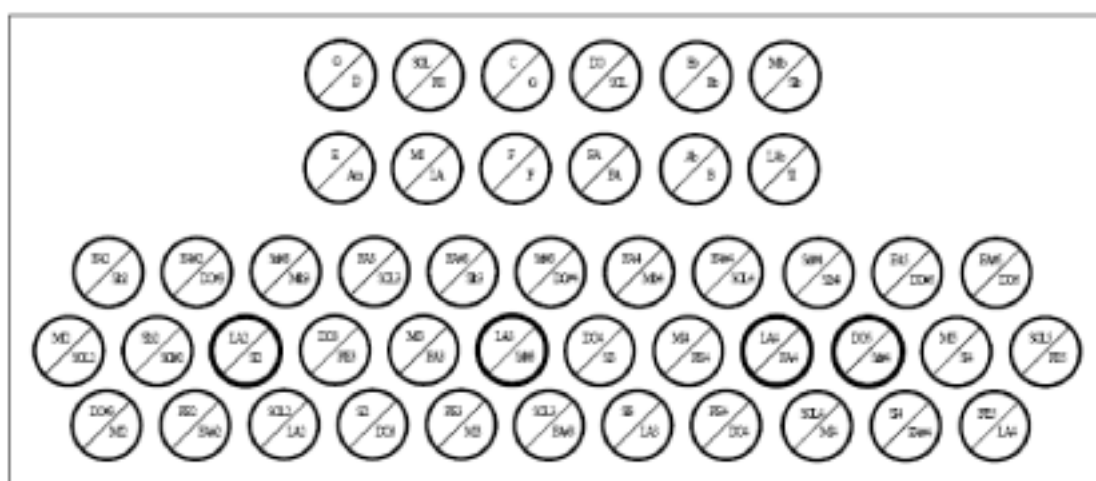

b) *El diatònic de dues files / 8 baixos amb alteracions:*⁶⁵ es tracta d'un diatònic modificat d'acord amb la proposta de Francesc Marimon. «En la botonera de 21 botons es perden els primers greus diatònics per ampliar el nombre d'alteracions. Dues alteracions es repeteixen a l'octava superior. Les altres dues es desdoblen en botons diferents, de manera que sonin en els dos sentits de la manxa (botons unisonors). El manual esquerre no varia:» (ROMANÍ, 2007: 22)

⁶⁵ També és conegut com el diatònic Marimon. Vegeu el punt 5.5.1. d'aquest treball. El fet que el mètode Marimon es basi en aquest model i que molts o la majoria d'acordionistes hagin après a tocar l'acordió diatònic seguint el seu mètode d'aprenentatge, ha fet que aquest model d'acordió se'l consideri com l'estàndard català de dues files.

c) *El diatònic de tres files amb tercera fila d'alteracions / 12, 16 o 18 baixos.* Tot i que hi ha gran varietat de models, podem diferenciar entre aquells que tenen dues files diatòniques i les alteracions a la tercera fila; i aquells que fan fins i tot alguna modificació a les dues files exteriors, per tal de trencar el diatonisme en alguns punts. A Catalunya no hi ha un sol model d'acordió de tres files, tant Romaní com Marimon i altres acordionistes consultats afirmen que hi pot haver tants acordions diferents com acordionistes hi ha amb aquest tipus de diatònic.⁶⁶ El model més copiat pels acordionistes de tres files és l'ideat per Norbert Pignol i Stéphane Milleret (que forma part dels que proposen modificacions a la fila central):⁶⁷

Cal parlar també de la vàlvula que s'usa per obrir el pas d'aire a la manxa i que s'acciona amb el dit polze de la mà esquerra. Aquesta vàlvula és molt important per tocar ja que no només serveix per obrir i tancar la manxa sense fer soroll sinó que amb ella es pot compensar el nivell d'obertura o de tancament de la manxa que fa falta a cada moment de la peça que estàs interpretant. És, doncs, un element de control dinàmicotímbric.

⁶⁶ Pel que hem pogut anar veient al llarg d'aquests anys en contacte amb l'acordió diatònic, molt sovint (gairebé sempre), els acordionistes dissenyen el seu propi acordió o demanen al fabricant un tipus de botoneres especials segons els seus gustos o la seva manera de tocar.

⁶⁷ Cal dir, també, que els acordionistes catalans que opten per un model de tres files són aquells que tenen un nivell avançat, tot i que no TOTS els acordionistes opten per aquest model i romanen en el de dues files malgrat el seu nivell avançat.

I finalment cal tenir en compte els registres, malgrat que no tots els acordions diatònics en tenen. De registres n'hi ha de dos tipus:

- *De timbre*. Afecten els botons de la mà dreta i amb ells es pot activar o desactivar les veus de l'acordió. «*La part melòdica pot tenir diverses llengüetes que produeixen la mateixa nota simultàniament, però amb una petita diferència d'afinació (que produeix l'efecte de vibrato). Cada un d'aquests jocs de llengüetes s'anomena «veu». Poden ser d'1 a 5, però a casa nostra no solen ser més de 3. Aquest tipus de registres permeten variar la potència sonora i el nivell de vibrato*». (ROMANÍ, 2007: 24-25)

D'alçada. Poden ser a la mà dreta o a l'esquerra. «*Per exemple, alguns acordions tenen una veu a l'octava inferior a la part melòdica. Si tots els registres estan activats, cada botó produeix una nota octavada. Aquesta opció també existeix per als baixos de l'esquerra: en la majoria d'acordions diatònics, els baixos són notes que sonen simultàniament a 2 o 3 octaves. El registre sol permetre silenciar la més greu. Finalment, un commutador habitual és el que permet d'eliminar el 3r grau de tots els acords de l'esquerra. D'aquesta manera, els acords esdevenen neutres i són vàlids tant per a major com per a menor*». (ROMANÍ, 2007: 25)

En definitiva l'acordió diatònic ha pres i reprès amb força la seva presència en la interpretació de la música tradicional, d'arrel o bé, més recentment, a la música anomenada *folk*. Aquest fenomen ha estat bàsicament al Principat,⁶⁸ ja que a les Illes i al País Valencià de moment no ha arribat a tenir la consideració i l'extensió que ha experimentat a Catalunya.

⁶⁸ Podem fer extensiu a la Catalunya Nord, on, per influència occitana i francesa, també hi ha arrelat amb molta força.

5.4. Mètodes d'aprenentatge de l'acordió diatònic

5.4.1. Mètode Marimon

L'any 1986, Francesc Marimon i Busqué, després de fer una gran investigació i de posar en pràctica la seva invenció a les classes on feia de professor, va decidir d'escriure i publicar el *Mètode d'acordió diatònic* que ha estat de gran ajuda a tots els acordionistes dels Països Catalans, especialment a aquells que comencen de zero en la pràctica del diatònic.

Es tracta d'un llibre de cent cinquanta-nou pàgines on, a part d'ensenyar a tocar l'acordió diatònic, també s'hi explica la història, les característiques generals, el funcionament i la construcció de l'acordió.

El mètode està redactat especialment per a la gent que no té coneixements musicals, o sigui, per les persones que no saben llegir partitures, encara que les cançons que l'autor proposa per aprendre també apareixen en format de partitura.

Aquesta forma de llegir partitures es basa en un sistema numèric que té cada nota musical,⁶⁹ d'aquesta manera, no fa falta estar pendent de l'escala musical ni del pentagrama, això si, s'ha de tenir un mínim domini de les figures rítmiques musicals, ja que sinó no es pot tocar la peça correctament. Però, Marimon per evitar aquest problema, va decidir utilitzar cançons mínimament conegudes que només obliguen a saber llegir el ritme de les

notes als aprenents. Aquests números els podem trobar de dues maneres diferents: encerclats o sense encerclar.⁷⁰

Aquests xifrats ens donen tres tipus d'informacions:

- Els números sobre les notes musicals* ens diuen quin botó del teclat de la mà dreta de l'acordió hem de prémer en cada moment de la cançó.

Cada botó de l'acordió està numerat⁷¹ des del número 1 al 12 (a la fila de fora) i de

⁶⁹ Vegeu la imatge.

⁷⁰ Ídem nota anterior.

⁷¹ Sempre començant a comptar des de la part superior del teclat de l'acordió, o sigui, les notes greus, o, per ser més exactes, la zona del teclat més propera a la barbeta de l'acordionista que el toca.

l'1 a l'11 (a la fila de dins)⁷² en el cas que ens referim a un acordió de 21 botons, ja que hi ha altres models d'acordions de 23 botons, de 32 o fins i tot de 36 botons. Si en una cançó, sobre una nota, ens apareix el número sis, per exemple, voldrà dir que haurem de comptar des del botó més proper a la nostra barbeta fins a sis cap avall, verticalment.

- b) *Els cercles al voltant dels números* ens indiquen quan hem d'obrir la manxa de l'acordió o quan l'hem de tancar.

Si el número està sense encerclar, voldrà dir que haurem de prémer el botó que ens indiqui el número⁷³ a la vegada que tanquem la manxa. Si el número està encerclat, haurem de prémer el botó que ens indiqui el número⁷⁴ i alhora obrir la manxa.

Aquest punt és el que caracteritza l'acordió diatònic, per això parlem d'un instrument bisonor, ja que cada botó reproduceix un so diferent si obrim o si tanquem la manxa.

- c) *Els apòstrofs després del número* (tant si està encerclat com si no), ens indiquen a quina fila del teclat de la dreta hem de tocar.

Si no apareix l'apòstrof, hem de tocar el botó que ens indiqui el número i manxar cap a la direcció que ens indiqui el cercle (si és que n'hi ha), però sempre a la fila de fora. Si apareix un apòstrof darrera del número, haurem de seguir el mateix procediment, però a la fila de dins.

Com ja hem dit més amunt, al principi del *Mètode d'acordió diatònic*, abans de presentar els primers exercicis preliminars, s'hi pot trobar una presentació on l'autor afirma que l'acordió diatònic no és un instrument difícil: «*amb ganes i constància (a vegades amb una mica de paciència, per evitar llençar-lo per la finestra) segur que pots fer-lo sonar*» (MARIMON, 1986: 39).

Aquest mètode ha estat de gran ajuda per tal de facilitar l'aprenentatge del diatònic a Catalunya. Va aparèixer en el moment adequat, justament quan la gent volia tornar a aprendre a tocar i fins i tot ara, a l'actualitat, es continua fent servir.

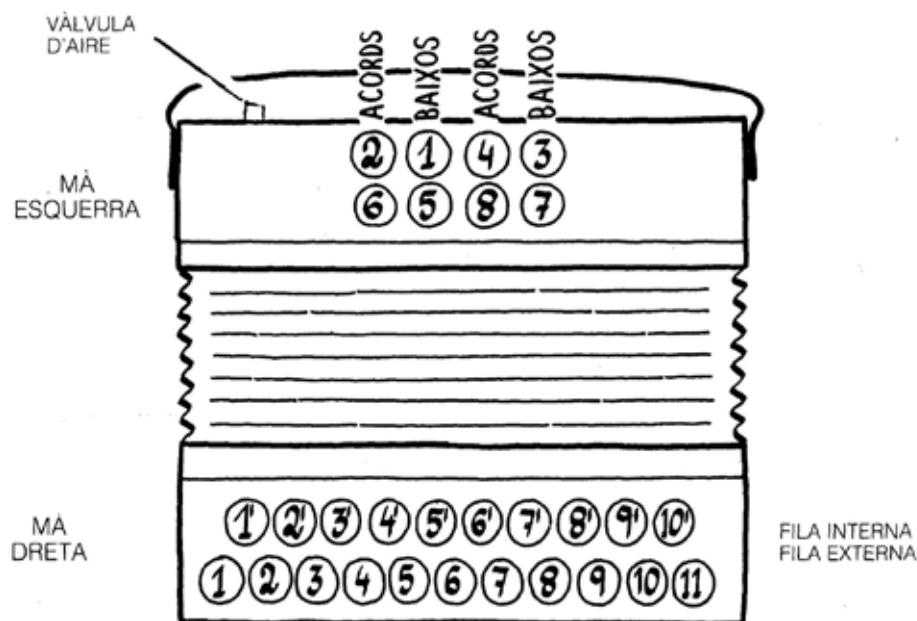
A partir d'aquest mètode, Marimon també va crear una forma de notació per tal que els acordionistes catalans tinguessin més o menys el mateix model d'acordió. S'ha de dir que a Catalunya hi ha molta varietat de models dels acordions: hi ha gent que utilitza el model basc, altra l'italià, l'irlandès... però gràcies a aquest mètode, cada cop més acor-

⁷² La fila de fora és la fila vertical de botons que es troba més lluny de la caixa, i la fila de dins és la que es troba més a prop de la caixa.

⁷³ Seguint els passos del punt a).

⁷⁴ Ídem nota anterior.

dionistes estan utilitzant la *notació Marimon*. D'aquesta manera, és molt més fàcil tocar junts, o fins i tot ensenyar a tocar l'acordió a altres persones.

11

Aquesta és la proposta de Marimon per a un acordió de dues files i vuit baixos.

El mètode Marimon pròpiament, però, té tres parts bàsiques: una d'iniciació, una segona de tècnica bàsica i una tercera de repertori i anàlisi. En la primera part s'explica el sistema d'escriptura que farà servir el mètode per tal que l'alumne es vagi familiaritzant amb el sistema i la numeració de les notes. També hi ha nocions per utilitzar correctament el mètode i algunes de solfeig rítmic, molt bàsiques, però molt útils per poder interpretar bé les peces proposades. Pel que fa als exercicis, el mètode comença amb cinc melodies molt senzilles per a tocar només amb la mà dreta. Dels exercicis 6 al 10 la melodia es va complicant una mica afegint més ritme i rapidesa, i així fins a 40 exercicis diferents on hi ha anat introduint acompanyaments amb la mà esquerra. Aquesta part acaba amb la proposta de nou cançons populars senzilles, amb acompanyament, de ritmes 3/4 o bé 2/4 (amb un parell 6/8).

En la segona part, de tècnica bàsica «*estudiarem com aprofitar totes les possibilitats que ens dona l'acordió diatònic, tant en la mà dreta com en la mà esquerra. Ens fixarem també en com sona el que toquem, donant-li sentiment a cada nota i fent que la música ballable sigui ben apta per a aquest fi*». (MARIMON, 1987: 65). I així, consta de vint peces, amb una certa complicació, que van des de valsos, passant per jotes i pasdobles o havaneres.

A la tercera part, la de repertori i anàlisi l'autor del mètode proposa que l'alumne s'apregui les notes i comenci a prescindir dels números. Ho fa a partir de deu peces de la tradició catalana, *«ja que la música del nostre país ha de ser una part important del repertori i la investigació que vagis fent i també perquè l'acordió diatònic és ben adequat per acompanyar molts d'aquests balls tradicionals i populars»*. (MARIMON, 1987: 91). També hi ha algunes nocions d'harmonia per tal que l'alumne pugui analitzar millor cada una de les peces proposades en el mètode. En aquest punt l'autor també proposa alguns exercicis per tal que l'acordionista agafi agilitat en els creuaments de dits i finalment proposa exemples senzills de música característica del diatònic.

Amb aquest mètode Marimon ofereix, també, un material únic perquè l'aprenent continuï la seva feina, que aguditzi l'oïda i faci com els vells acordionistes: sàpiga treure les notes d'allò que escolta i les posi al seu acordió. Finalment, la darrera tasca que el mestre encomana a l'alumne és que sigui capaç, després de tocar molt i molt, d'explorar les possibilitats que té l'instrument i creï el seu propi estil, el seu estil personal quan el toqui, un estil que només sigui seu i que la resta puguin distingir coma propi seu. A més, engresca a l'alumne a fer les seves pròpies composicions i a aprendre a tocar amb altres instruments.

5.5. Proposta de notació estàndard de l'acordió diatònic

L'any 1998 quatre acordionistes (Carles Belda, Josep Maria Mayol, Cati Plana i Daniel Violant) van llançar una crida a través de la xarxa per tal que els acordionistes en actiu opinessin sobre una proposta de notació per a diatònic que havien fet amb l'objectiu que es convertís en estàndard. En la seva declaració d'intencions exposen que *«les partitures destinades a l'instrument (tant les escrites a Catalunya com les de fora) no utilitzen un sistema de notació musical unificat. Al contrari, cada acordionista fa servir el procediment d'escriptura que li sembla millor, sigui creant-lo del no-res, sigui utilitzant elements que ha extret de diversos llocs. El resultat és la situació actual, en què conviuen diverses grafies musicals que oscil·len entre la notació en pentagrama i la tabulatura»*.⁷⁵ I continuen expressant que aquesta diversitat de notacions no és una dificultat insuperable però pot ser un impediment per llegir correctament les partitures o bé pot fer perdre temps als acordionistes. Tot plegat es podria solucionar, segons els autors, si hi hagués alguna una notació comuna que coneguessin els acordionistes. *«I els acordionistes que ja dominen l'instrument podrien sentir-se molt més còmodes en totes les tasques de l'ofici buscar repertori, arranjar-lo, estudiar-lo, tocar-lo bé, improvisar, llegir a vista, intercanviar partitures, transcriure enregistraments, compondre peces noves, ensenyar a tocar...»*.⁷⁶

Aquest sistema estàndard, segons els autors de la crida i de la primera proposta de notació, té els orígens en el fet que ells també han estat limitats per aquesta mena de desgavell que pot ser un problema a la llarga. En cap moment, però, van pensar que aquesta proposta havia de ser una imposició sinó que van decidir que fos una proposta i prou i que el món de l'acordió valorés la seva viabilitat i la seva operativitat.

Per elaborar-la van pensar, en primer lloc les condicions que hauria de tenir un sistema de notació d'acordió diatònic. Després calia trobar els sistemes d'escriptura adequats i per aconseguir-ho es van basar en alguns sistemes que ja existien i, en alguns casos, es van haver d'inventar alguna solució quan no trobaven prou convincents els «sistemes» existents. La primera proposta que van llençar a la xarxa, que, segons tenim entès és l'única, la plantejaven com a provisional i oberta, o sigui que per ells era un document de treball per tal que els acordionistes en actiu el revisessin i fessin noves propostes o diguessin les mancances.

Els autors es van esforçar per fer una proposta senzilla que poguessin llegir sense problemes els acordionistes avesats a llegir partitures per a acordió. La intenció era que

⁷⁵ Text de la presentació de: http://www.members.tripod.com/~josep_maria/prop1.html

⁷⁶ Ídem nota anterior.

les aportacions rebudes es valorarien i s'estudiarien i amb totes elles es podia fer una proposta definitiva. Els autors es comprometien a fer-ne la màxima difusió.

«Abans d'acabar, cal dir que adoptar una notació una mica diferent —o potser molt— de la que cadascú utilitza representa per a tothom un canvi d'hàbits de lectura i escriptura. De fet, nosaltres mateixos ens hi hem trobat quan hem començat a utilitzar la notació estàndard per posar-la a prova, deixant de banda la que cadascú feia servir. Però passat el temps necessari per acostumar-nos-hi, i veient com comença a solucionar-nos problemes, creiem que provar de canviar-hi val realment la pena. L'esforç que això pugui costar a cadascú quedarà compensat pels avantatges que comportarà per a tothom. Alhora, haurem avançat un pas més cap a la normalitat de l'acordió diatònic dins del nostre panorama musical.»⁷⁷

a) Condicions que hauria de tenir una notació estàndard per a diatònic⁷⁸

*«A. Ha de ser **el més senzilla possible**, és a dir, que no faci servir més signes dels que són absolutament necessaris. D'aquesta manera es facilita la lectura de les partitures, cosa fonamental no només per a la gent que s'inicia en l'instrument sinó per a tothom que pretén llegir i interpretar una peça. I a l'hora d'escriure, l'economia de signes evita acabar creant partitures atapeïdes o confuses.*

*B. També ha de ser **intuïtiva**: els signes utilitzats han de ser fàcils de recordar, tant pel que fa a la seva forma com al seu significat.*

*C. Ha de tendir a ser **completa**; en altres paraules, ha de permetre representar per escrit els procediments interpretatius de l'instrument. Aquest objectiu és difícil d'assolir, tenint en compte que la tècnica de l'acordió està en constant desenvolupament. Per això creiem que la base de la notació ha de ser allò que podríem anomenar tècnica estàndard, deixant oberta la possibilitat d'anotar nous recursos interpretatius.*

*D. Ha de ser **polivalent**, de manera que pugui satisfer les necessitats dels diversos tipus d'usuaris. Així, hauria de ser tan adequada per anotar una peça senzilla adreçada a un principiant com per transcriure la interpretació exacta d'un vell acordionista amb finalitat etnomusicològica, o per escriure noves composicions que facin ús de tots els recursos de l'instrument.*

*E. En relació amb l'apartat anterior, la notació ha de ser **elàstica**, és a dir, ha de*

⁷⁷ Ídem nota anterior.

⁷⁸ Transcrivim literalment de: http://www.members.tripod.com/~josep_maria/prop2.html

permetre que cadascú utilitzi només els elements que necessiti segons la finalitat que tingui la partitura. Per exemple, a un acordionista experimentat que hagi de tocar una peça senzilla potser li serà suficient escriure la melodia amb el xifrat dels acords al damunt i algun canvi de manxa problemàtic, sense haver d'incorporar la digitació de cada nota. Però si el mateix acordionista vol passar als seus alumnes una peça que presenti complicacions a les dues mans, aleshores li serà imprescindible incorporar més elements.

*F. Ha de procurar ser **comprensible** per a qualsevol músic, sigui o no acordionista. Això implica que s'haurà de basar al màxim en la notació musical estàndard en pentagrama. Aquesta, a més de ser la utilitzada per a la majoria d'instruments, té com a avantatge definitiu el fet que posseeix un conjunt molt complet de signes musicals ja consagrats per l'ús.*

*G. Cal que estigui **basada en un tipus d'acordió concret** que s'adopti com a estàndard, tant pel que fa a l'afinació com a la disposició de les notes, cosa que facilitarà l'aprenentatge de l'instrument i la interpretació. Però això no vol dir que no es puguin utilitzar acordions amb afinacions diferents. En aquests casos creiem que caldrà tractar-los com a instruments transpositors, seguint l'exemple del tible, la tenora, el clarinet, el saxofon... Això comporta l'avantatge evident de no haver d'aprendre a tocar el diatònic en diverses afinacions.*

*H. Ha de ser **oberta**, és a dir, les solucions adoptades no haurien de limitar la possibilitat d'ampliar o variar l'acordió —amb més/menys rengleres a la mà dreta, més/menys baixos a la mà esquerra, registres...—.*

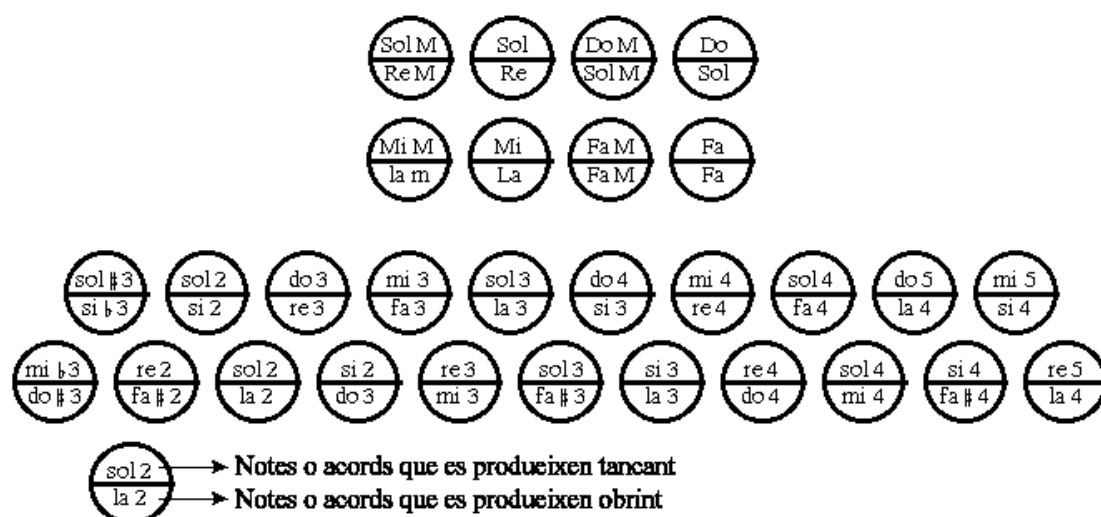
*I. I per acabar, ha de ser **fàcil d'escriure**, tant a mà com per mitjà dels programes informàtics més usuals.»*

b) La proposta de notació a grans trets

Intentarem fer un breu resum de la proposta de notació en els trets que ens semblen més importants.⁷⁹

En primer lloc cal dir que la proposta a nivell d'escriptura es basa en l'acordió diatònic en Sol-Do (G/C), de dues files i vint-i-un botons a la mà dreta, i vuit botons a la mà esquerra, d'acord amb aquesta disposició de notes i acords:

⁷⁹ La proposta està explicada, com és normal en el lloc web referenciat en les notes anteriors d'aquest apartat.

Pel que fa als pautes d'escriptura els autors proposen utilitzar dos pentagrames amb claus de sol i de fa en quarta línia, respectivament, units amb una clau semblant a la que es fa servir a les partitures de piano, i amb divisòries contínues. El pentagrama de dalt serviria per la botonera de la mà dreta i el de sota per la mà esquerra. Un exemple de partitura pot ser el que proposen:

A la mà dreta s'utilitza la notació musical convencional, i com a novetat proposen escriure en català o italià les indicacions de tempo o dinàmica. Pel que fa a la mà esquerra, que toca els baixos i els acords d'acompanyament, a la proposta s'explica com anotar aquests elements (baixos i acords), a més de com cal anotar el funcionament de la vàlvula.

Pel que fa als baixos proposen d'escriure'ls en clau de Fa dins l'àmbit que va de la nota Do 1 al Si 1, i amb les cues de notes cap amunt.⁸⁰

⁸⁰ Els autors adverteixen que: "Cal aclarir que depenent de l'acordió que tinguem, pot ser que els baixos no sonin a l'octava en què els escrivim, sinó a la superior o inferior. A més, en l'escriptura no tindrem en compte el fet que estiguin octavats.

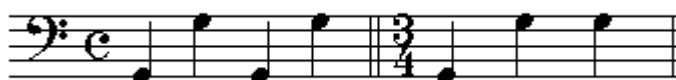
Els acords, que són agrupacions de notes de diferent nom que sonen alhora, estan formats per tres notes, normalment, tot i que en poden tenir més o menys. També proposen escriure'ls en clau de Fa dins l'àmbit de la nota Do 2 al Si 2, i amb les cues de les notes cap avall:

Els sis acords de l'acordió estàndard proposen que no cal indicar si és major o menor. Però si hi ha acords que no són els habituals, es poden afegir sobre el pentagrama de mà esquerra el xifrat dels acords (en sistema modern) per evitar confusions:

Les combinacions de baixos i acords també estan força ben resoltes tal com indiquen aquests tres exemples:

Pel que fa a la vàlvula d'aire, quan s'acciona es marca amb el signe V, i si es vol marcar el temps que cal tenir-la premuda es pot indicar amb una línia horitzontal després del signe i fins on es vulgui fer durar.

Els autors també fan una proposta de digitació per si interessa marcar els dits amb què es toca cada nota i la direcció de la manxa (el signe + per indicar que tanquem i el signe 0 per indicar que cal obrir).

Per tal d'aclarir quan interressi indicar en quina filera cal tocar una nota, proposen posar a sota el signe corresponent (una lletra encerclada) d'acord amb aquesta taula:

Fila de Sol	G
Fila de Do	C
Files de Fa, Re... (si la fila suplementària està en una tonalitat concreta)	F, D
Fila d'alteracions (si la fila suplementària no correspon a cap tonalitat)	S

Finalment la proposta té un apartat pels ornaments: mordent d'una nota, o de dues notes.

I acaben expressant que amb aquesta proposta pot quedar coberta la tècnica bàsica de l'acordió diatònic però pensen que encara cal trobar notacions que solucionin com

anotar altres tècniques com ara els flaps, slaps, vibratos de manxa, glissandos, percussions i registres.

c) Problemes d'aquesta proposta

Els problemes de la proposta de notació estàndard explicada anteriorment no són tant de la mateixa proposta, que considerem prou encertada i aplicable sinó en el fet intern del popi món de l'acordió diatònic on, de moment, no hi ha un consens i és molt ampli i divers, tant en les maneres de tocar com en la confecció del propi instrument. Així, trobem que tampoc no hi ha una unitat en els instruments i que cada acordionista té les seves preferències a l'hora de «dissenyar» les seves alteracions, el nombre de botons, etc. És difícil, doncs, que de moment tingui arrelament una proposta així, tot i que la veiem necessària i també excel·lent, però potser encara ha de madurar una mica més tot aquest món i arribar a alguns acords bàsics sense que això impliqui renunciar a un dels seus màxims valors: l'espontaneïtat i la creativitat individual. D'altra banda, encara no tots els acordionistes tenen la preparació musical teòrica per poder escriure i llegir partitures musicals i, per tant, hem d'esperar uns anys, potser no gaires, però aquesta proposta de notació o d'altres cal que madurin, cal que es facin grans i, pel bé de l'instrument, caldria un acord, un consens que ens permetés poder llegir una partitura notada amb facilitat i amb el màxim d'exactitud possible. Seria com una eina, no pas com una finalitat. No ens ha d'esclavitzar sinó ajudar a difondre.

6. Acordionistes diatònics

6.1. Encara com sones vell acordió. Jaume Arnella, un cas a part

CANÇÓ DE L'ANTIC PASTOR

*Encara com sones,
vell acordió;
estira i arronsa,
reprèn la cançó.*

*Abans quan tocàvem
ho fèiem tots dos,
al fons les ovelles,
les vaques i el gos;*

*davant de la casa
els vespres d'estiu,
quan l'hivern venia
vora el foc viu.*

*Sabiem que viure
no era cap joc,
però cada cosa
estava al seu lloc.*

*Però ara la vida
com s'ha capgirat!
Ni que m'ho juressin
no m'ho hagués mai pensat.*

Encara com sones...

*Ja no tinc ovelles,
vaques ni corders;
només com a mostra
en tinc dos o tres.*

*He arreglat la casa
i llits hi he posat,
hi acullo turistes
i nens de ciutat.*

*Tot ho troben maco,
però no entenen res;
fan cada pregunta
que em deixen sorprès.*

*Em fan un somriure
com de compassió,
quan fem melodies
tu i jo , acordió.*

Encara com sones...

Jaume Arnella

La cançó que dona títol a aquest treball de recerca és d'en Jaume Arnella. Segurament hi ha moltes persones que mereixerien encapçalar aquesta part del treball, però també és cert que hi ha persones que han marcat la trajectòria de qui l'escriu o qui el fa. Quan, de petit, els pares em duïen a concerts de l'Arnella o l'escoltava amb el CD, sempre tenia la sensació que es tractava d'una persona especial i em cridava l'atenció la seva manera de dir les coses. Més endavant l'he pogut conèixer més i descobrir d'ell

la seva capacitat de fer de mestre, de liderar una manera d'entendre la música que parteix de les pròpies arrels i se'n va volant qui sap on. Una persona que ha fet de la llengua popular catalana una manera d'expressar un sentiment molt profund i també ha dut la gresca i la ironia del poble als escenaris. Per qui ha fet aquest treball és un referent i amb ell hem volgut començar aquest apartat com un petit homenatge i també perquè ens interessava molt el seu punt de vista sobre la música tradicional.

BREU BIOGRAFIA

En Jaume Arnella va néixer a Barcelona l'any 1944. És cantant, folklorista, ex-acordionista i romancer. També toca la guitarra. La seva carrera professional va començar l'any 1967 amb el Grup de Folk, formació amb la qual enregistrà dos discs. Posteriorment formà part de grups emblemàtics de l'escena de la música popular catalana com Els Sapastres, la Cobla Cotofluix i l'Orquestrina Galana.

L'any 1973 va iniciar la seva carrera en solitari col·laborant amb el pianista Rafel Sala. Ha creat diversos cançoners entre els quals cal destacar el *Repertori bàsic de Cançons Populars* (1995).

De la seva àmplia discografia cal destacar: *Negro Spirituals* (1969), *Negro Spirituals II* (1971), *Cançons de vi i de taverna* (1975), *Carregat de romanços* (1990), *Eròtica monàstica* (1995) i *La raó al desig* (1997), sobre textos de poetes catalans contemporanis.

L'any 1991 va rebre el Premi Nacional com a Intèrpret de Música Tradicional.

ENTREVISTA

Dimecres, 15 de juliol de 2009. Santa Eulàlia de Ronçana, Vallès Oriental

«Aquí tothom es pensa que els músics tradicionals som uns arreplegats»

«A la vida hi ha músics i no músics. Jo no sóc músic, sóc 'farandolero', jo pujo a l'escenari i somric, els altres afinen»

«Nosaltres, els vells, vam tenir molta feina per fer sonar les gralles!»

–Què és la música tradicional?

La música tradicional és la música que la gent sent com a seva i prové dels nostres avis. La reconeixem com a pròpia pel lligam amb els avis. I sempre fa referència a les nostres arrels.

–I la popular?

La música que està més en voga, que es toca més. Per exemple, actualment i durant molts anys, els Beatles seran populars. Fa referència a l'ús que se'n fa actualment.

–Creus que la música tradicional i popular catalana ha tingut influències exteriors?

Clar que sí! Igual que la roba i qualsevol altre cosa. Antigament, a l'edat medieval, els reis obligaven als seus joglars a anar a trobades de joglars de tot Europa per poder aprendre millor. Això volia dir una clara influència d'uns cap a d'altres. Des de l'antiguitat que ja hi ha hagut influències. Menys mal!

–L'acordió diatònic es pot considerar un instrument tradicional?

Sí, i tant. Tot i que és molt jove es pot considerar un instrument tradicional. La tradició agafa els instruments que té a l'abast. No hi ha instruments que només siguin tradicionals.

–Què en penses de la situació actual del diatònic a Catalunya?

Estic molt content, perquè és el millor moment que pot viure el diatònic, i tot gràcies a l'Artur amb la trobada d'Arsèguet i al Francesc per la seva capacitat engrescadora. Vaig trobar molt correcte que primer es recuperés el so de sempre del diatònic i després la tècnica.

–I acadèmicament com es troba l'acordió?

Penso que està bé, en principi, però quan es volen reglar les coses, s'ha de vigilar que no s'encarcarin.

Crec que totes les escoles de música haurien de tenir el seu apartat de música tradicional.

–Hi ha molta gent que toca l'acordió i no té solfa, què en penses?

La gent jove ha d'estudiar, pel seu bé i per el bé del país, que ara es veu que és molt fàcil! Sempre podrà arribar més lluny un músic que un «sense solfa». Nosaltres, els vells, va tenir molta feina per fer sonar les gralles!

–Com valores la feina de l'Artur, en Jordi i el Francesc?

L'Artur ha anat al seu aire. És poc acadèmic, però s'estima moltíssim l'acordió. Ha arribat a fer bogeries, com per exemple la trobada d'Arsèguel. Ha estat el primer contacte amb els vells del Pirineu.

En Jordi és molt metòdic. Sempre ho té tot a l'abast i sap què ha de fer en cada moment. Ha estat l'eix de connexió amb el món exterior i els agents de comunicació.

El Francesc s'ha mogut pel món de la faràndula. Ha fet una gran feina. Ha obert una porta molt important. Aquest sí que és acadèmic!

–Quina és la teva relació amb el diatònic?

Me'n vaig comprar un, però el feia sonar poc. No m'hi vaig dedicar gaire perquè s'hi havia de dedicar moltes hores. Al final el vaig acabar regalant a una amiga.

–Actualment, hi ha molts acordionistes que ja no utilitzen material tradicional per compondre, què en penses?

Fantàstic. Tot músic i tot «farandolero» ha de saber tot el que hi ha i llavors que faci el que vulgui.

–Què opines sobre el nou estil de música anomenat *fusió*?

La veritat és que em fa molta por. És una etiqueta, i qui no compleixi amb l'etiqueta no té dret a la menadora.

–Vas escriure una cançó que parla sobre el diatònic en què et vas basar?

Forma part de la *Suite de la Poble de Segur*. La cançó està basada en un conegut d'un amic meu. Aquest home no toca l'acordió.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Jaume va començar a tocar l'acordió quan la recuperació feia pocs anys que havia començat, però ho va deixar perquè es volia dedicar a cantar i no tenia temps per tocar el diatònic.

Afirma que la música tradicional és la música que la gent sent com a seva i que prové dels nostres avis, de la gent gran que també l'ha après dels seus avis i així anar fent. Respecte la música tradicional, com tots els altres entrevistats pensa que és la música que es canta i es toca en un moment determinat.

Ha trobat molt convenient que en la recuperació de l'acordió, abans de tot es recuperés el seu so de sempre, el so de tota la vida, el so del Pirineu; i després, un cop conso-

lidat el seu so, era adient recuperar la tècnica, que és la que ha permès que tots els joves acordionistes puguin aprendre a tocar aquest acordió.

També, al llarg de l'entrevista, denota una mena de crítica vers el nou estil musical anomenat *fusió*. Afirmar que és una nova etiqueta que, si no en formes part, quedes fora del món musical i troba que aquest no és el camí que hauríem de seguir. A part d'aquest estil n'hi poden haver molts d'altres.

6.2. Recull de testimonis d'acordionistes grans del Pirineu català

6.2.1. Una entrevista impossible i un homenatge: el Mestret

No hem pogut començar aquest apartat del treball sense fer un petit homenatge a un acordionista que ens hagués agradat molt d'entrevistar. Es tracta d'una entrevista impossible ja que *el Mestret* va morir el 17 de juliol de 2006 a l'edat de 90 anys. L'havia sentit tocar a Maçaners, però no puc recordar l'any perquè jo era petit, però aquella cara d'un avi ja gran tocant l'acordió em va cridar l'atenció i em va sorprendre. Més endavant vaig comprendre que el so del seu acordió era autèntic i molt poc habitual. Quan el senties podies tancar els ulls i les notes et traslladaven, encara que no volguessis, a un món antic i rural. Pot-

ser per això la meua admiració per aquest home ancià es va convertir en veneració amb el pas del temps. Per aquest motiu, era difícil començar aquest apartat sense parlar d'ell i de la seva aportació al món de l'acordió.

Josep Miquel Elies, *el Mestret*, va néixer un 20 de gener de 1916 a Sant Romà d'Abeïlla, al Pallars Jussà. Casa seva era coneguda com a cal Mestre i com que ell era una persona més aviat esprimatxada i de no gran estatura, li va quedar el sobrenom de casa seva en diminutiu, *el Mestret*. Es va dedicar tota la vida a fer feines del camp ja que a casa seva eren pagesos i tenien terres on conreaven, sobretot, ametllers. La música la va aprendre del seu pare, que també tocava l'acordió diatònic, i va ser ell mateix qui li va regalar un acordió de la marca *Solo*,⁸¹ que va ser l'instrument que va tocar sempre *el Mestret*.

Artur Blasco argumenta que Josep Miquel Elies, *el Mestret*, pertany a la tercera generació de les cinc generacions catalanes que, segons l'autor, han tocat l'acordió diatònic. La seva primera actuació en públic va ser l'any 1932, al poble veí de Basturs, un dia de Nadal on va tocar música per ballar i li van pagar sis pessetes.⁸² A partir d'aquell

⁸¹ Aquest acordió tenia el cos de fusta i els botons de nacre i aleshores va costar tres-centes pessetes.

⁸² Vegeu BLASCO, 2004 i MARTÍ, 2006.

moment, i vist que el joves Josep tenia una gran traça tocant l'acordió, va anar combinant les ocupacions del camp amb l'animació de festes pels pobles de la comarca, actuant en places, hostals i cafès.⁸³ En les seves actuacions les peces més esperades eren el vals «L'espardenya» i el pasdoble «La Marxa alegre», la primera l'havia heretat del seu pare i la segona l'havia escoltat d'altres acordionistes de la zona i l'havia incorporat al seu repertori perquè li agradava molt.⁸⁴ *El Mestret* representa un tipus d'acordionista molt típic d'aquella època ja que el seu repertori es composava de cançons i música tradicional, que havia sentit dels pares, avis, de la gent del poble, o bé d'altres acordionistes de l'època; i de cançons populars o popularitzades que sentia per la ràdio i que poc a poc va anar adaptant a l'instrument.

Però va arribar la guerra del 1936 al 1939 i l'acordió va tenir els dies comptats. Sembla que els acordionistes en solitari només van sobreviure uns deu anys un cop acabada la guerra, ja que van començar a aparèixer les petites orquestres i els teclats, així com els acordions cromàtics.⁸⁵ I no va ser fins l'any 1978 que Artur Blasco va visitar la casa de Josep Miquel Elies a Sant Romà:

«Em vaig presentar a casa seva de part de mossèn Jesús Castells, capellà d'aleshores d'Arsèguel i fill de Vilamolà, poble també del Pallars Jussà, el qual, sabedor dels treballs de recerca i recuperació de l'acordió diatònic que vaig endegar el 1975, em va recomanar d'entra-hi en contacte. Així vaig conèixer aquest home menut, fort i intel·ligent, que ha exercit sempre amb exemplaritat l'ofici de pagès i ha tocat, i toca encara amb entusiasme inaudit, l'acordió» (BLASCO, 2004, pàg. 21).

A partir d'aquestes entrevistes *el Mestret* va participar a les trobades d'acordionistes d'Arsèguel de manera ininterrompuda d'ençà del 1981 i fins el 2005; i també a d'altres trobades com la de Maçaners o el Festival de Música de Calaf entre d'altres. *El Mestret* representa la continuïtat de la tradició oral, però també del so únic i genuí d'un acordió diatònic vinculat al Pirineu i a una època determinada que s'ha pogut rescatar i enregistrar gràcies a l'esforç d'Artur Blasco i els altres organitzadors de la Trobada d'Arsèguel.

El Mestret havia tingut oblidat en un racó el seu acordió diatònic durant unes quantes

⁸³ En aquells temps molts pobles del Pallars tenien un accés difícil, cosa que dificultava l'arribada de les orquestres, i per això era tan ben valorat l'ofici de l'acordionista ja que, a més de ser més econòmic, podia desplaçar-se sense problemes pels petits poblets, cosa que molt sovint feia a peu.

⁸⁴ Segons recull MARTÍ (2006, pàg. 29), dels testimonis de l'època i dels propi Artur Blasco.

⁸⁵ La davallada va ser tan gran que a començament dels anys setanta només quedava un acordionista del Pirineu actiu: en Ricard Muntané, *el Fiter*, de Canelles de Fígols (l'Alt Urgell). La majoria, com el *Mestret*, van deixar l'acordió en un racó.

dècades, i quan el va tornar a tocar va decidir que no el volia afinar de nou, que el so ja li agradava i ningú no el va poder convèncer que li calia una afinació. Per ell, que tenia l'oïda fina de tant escoltar, aquell era el so de les seves muntanyes, del seu poble i de la seva gent.

Aquestes són les coses que potser hagués sabut si l'hagués pogut entrevistar. A ell, el meu admirat agraïment.

6.2.2. Camilo Sabata

BREU BIOGRAFIA

En Camilo va néixer a la Colònia Rosal, ara Cal Rosal, l'any 1927. És fuster de professió, però de ben petit, el mossèn del poble li va ensenyar a tocar el piano i va aprendre música. Al cap d'un temps, com que no es podia comprar un piano, li van comprar un acordió diatònic.

Ha anat tocant el diatònic i el cromàtic tota la seva vida fins ara, que s'ha convertit en una persona molt respectable entre els acordionistes.

ENTREVISTA

Dimecres, 19 d'agost de 2009. Cal Rosal, Berguedà.

«Perdona que us ho digui, però els diatònics perden el temps.»

«Crec que el diatònic és un instrument limitat.»

–Nom i cognoms

Camilo Sabata.

–Edat

82 anys.

–Quants anys fa que toca?

Miri, l'altre dia, en una trobada van enunciar que feia setanta anys que tocava. Potser es queden curts i tot.

–Veig que té fotos de vostè tocant el diatònic i el cromàtic. Quin és el que toca més?

Ara mateix toco més el cromàtic. Jo el diatònic ja el tinc una mica retirat. Però a totes les trobades tots em demanen que porti el diatònic, mai volen que hi vagi amb el cromàtic.

Quan no és cap trobada o si no m'ho demanen sempre porto el de teclat.

–Per què li agrada més el cromàtic?

Perquè és més fàcil. Vostè sap que el diatònic és com una espècie d'harmònica. Mai pares de estirar i arronsar. En canvi, amb el de teclat tens totes les notes obrint i tancant. Sempre les mateixes.

A més, com que jo de petit vaig fer piano ho tinc més fàcil.

–Com va aprendre a tocar?

Jo vaig començar amb un mossèn, el del meu poble. Ell m'ensenyava a tocar el piano i una mica de solfeig. I llavors, com que en aquell moment no em podia comprar un piano em van comprar un acordió diatònic.

Després vaig anar amb un senyor gran que es deia Estevet de la Serreta que em feia classes de diatònic.

–Per acompanyar a missa?

No, no. Eren classes particulars, perquè el mossèn era molt amic del meu pare.

–Quin tipus de música tocaven? Tot era per ball?

Sí, tot era per fer ballar a la gent i per anar a cantar els diumenges a la tarda al cafè del poble. Com que no hi havia cinema i aquestes coses que hi ha ara... La gent anava allà, es menjava un tall de pa, un got de vi i una arengada i cantàvem una estona. L'acordió servia per acompanyar els cantadors.

–Quines cançons cantaven?

Qualsevol que ens passés pel cap. Però sempre en català. Això sí! Una de les que més sonaven era *A Gironella*, una cançó d'aquí que diu:

*A Gironella, una vila tan bella
Hi ha una donzella que n'és per casar.
Si jo ho sabia, la coneixia
Desitjaria poder-m'hi casar.
Quatre vegades li he demanades
Quatre vegades me n'ha dit que no.
Quatre vegades, quatre carbasses
Déu conservi la seva llavor.*

–Vostè sap solfa?

Sí! Sinó no hagués aguantat tants anys tocant l'acordió!

Jo abans de tocar una cançó amb l'acordió, primer agafo la partitura i me l'estudio amb el piano i després ja me l'aprenc amb l'acordió. És que sinó és molt difícil.

–Fins quan va tocar el diatònic?

Encara el toco, eh!? Però el 18 de juny de 1948 em vaig comprar el primer acordió de tecles, que li deien el piano dels pobres. I llavors, em vaig ajuntar amb un noi que tocava la guitarra i un altre que tocava el violí per tocar una estona. I el 15 d'agost d'aquest mateix any, vam fer el primer ball.

–Però no s'hi guanyava la vida amb això, oi?

No pas. Jo he fet de fuster tota la vida. L'acordió i el conjunt era una afició que tenia. Si vol que li digui, abans si treballaves en una mina no havies d'anar a servir, per això jo vaig anar a fer de fuster en una mina. I em va quedar la vida ben arreglada, perquè allà em donaven un jornal de 300 pessetes la quinzena i jo com que era el cap em donaven deu pessetes més, però això no constava enlloc, era de més a més. I els diumenges me n'anava a tocar als pobles a fer ball. Allà m'enduia 100 pessetes més el sopar i allotjament. I si era ball de tarda i nit, cobràvem 200 pessetes. I carai! Jo vaig passar un servei molt bé de calés!

I després del servei, vaig estar tocant amb un violinista i un bateria fins l'any 58, que vaig obrir un taller de fusteria, que ha durat 30 anys, aquí, a Cal Rosal. Durant aquests anys que treballava al taller vaig deixar de tocar l'acordió, perquè ja tenia suficient feina amb la fusta!

–Per on actuaven?

Ui! Per tot arreu del Berguedà. Sobretot en casaments i balls dels diumenges a la tarda. Sempre anàvem jo i un violinista i a vegades també venia un saxo. Com que hi havien tants militars per aquí... sempre els dèiem que vinguessin a tocar amb nosaltres. Aquells sí que sabien música... tocaven el que els dèiem amb un moment!

–Mai tocaven amb equip de so?

Mai de la vida. Anàvem a pelo.

–I cantàveu?

No, mai es cantava. Només es ballava.

–I us coneixíeu entre els acordionistes?

I tant si en coneixíem! Tots érem com germans. Sobretot a les trobades és quan ens vèiem tots i podíem tocar.

Jo a Arsèguet hi he estat 22 vegades i a Massanés aquest any han fet 25 vegades i jo n'hi he estat 23.

–Com ha aconseguit tants acordions?

Anant a tocar. Com que em pagaven tant bé... O moltes vegades em porten acordions molt vells i jo els arreglo i després me'ls donen.

–Ha fet de professor?

Molt poques vegades. A un pastor i a una mestra.

–Què en pensa dels joves acordionistes?

Home, que avui dia ho tenen molt fàcil perquè el diatònic està de moda. I tots toquen molt bé.

Però la música que toquen no m'agrada perquè no toquen músiques alegres com no-saltres. No sé què els i ensenyen però no paren de tirar la manxa amunt i avall. Fan una música molt seguida que sembla una metralladora.

Crec que la gent s'ho passa millor amb la música que fem els grans i no amb la dels joves.

Ara, actualment, tothom toca amb micròfons, què hi diu?

Doncs que no pot ser. El so no és el d'abans. Ara quan la gen toca amb micros tot sona molt distorsionat. Abans si volies que et sentissin havies de tocar fort i amb ganes. Amb micros sona molt metàl·lic.

Però clar, la pela és la pela! Si et fan anar a tocar hi has d'anar amb qualsevol condició.

–Quin diatònic li agrada tocar?

M'agrada tocar els que les tecles són com un piano. Perquè els altres de botons em faig un embolic perquè se m'encallen els dits.

I com a marca, m'agraden molt els Castagnari, però sempre he tocat amb «Hohners».

–Vostè sap alguna melodia típica d'aquesta zona?

Sí, ja l'he tocada abans. És *A Gironella*.

–Ha compost alguna cançó?

No, només m'he dedicat a toca durant la meua vida. Escoltava gent com tocava, i si m'agradaven les cançons me les aprenia.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Camilo, com hem pogut veure a l'entrevista, ha tingut la sort de poder viure i ser protagonista, de diversos processos de l'acordió diatònic a Catalunya. Per un costat va ser protagonista del seu arrelament quan l'utilitzava per fer balls o cantar a les tavernes, més tard va viure el tot el procés de decaiguda i tot el procés de creixement de l'acordió diatònic. Ell ens assegurava que després de la guerra, que és quan va aprendre a tocar, es solia anar a tocar als bars amb el simple objectiu d'acompanyar els can-

tadors (la gent del poble que anava al bar). També hem pogut saber que l'arribada del diatònic a Catalunya va suposar una petita crisi del flabiol i el tamborí, el violí i tots els instruments que es solien utilitzar en els balls, ja que tothom preferia, o veia més còmode, que es toqués un ball amb un acordió que es podia «autoacompanyar» que no amb un violí, que sovint obligava a contractar un altre músic. D'altra banda, a l'entrevista també constatem que, malgrat que ell sabia una mica de música (solfa), les partitures que aprenia, en general li venien de la tradició oral.

6.2.3. Joan Gimó

BREU BIOGRAFIA

En Joan va néixer l'any 1945 a Sant Romà d'Abella, un poblet del Pallars Jussà. De jove era granger i al cap d'un temps va ser camioner, però ara ja està jubilat. Des de ben petit que freqüentava la casa del famós acordionista anomenat el «Mestret», que també era de St. Romà, per tal d'aprendre una mica a tocar. Fins al cap de cinc anys no va poder disposar d'acordió propi.

Mai ha tocat en cap conjunt i no acostumava a fer balls. Sempre li ha agradat tocar sol.

ENTREVISTA

Dimecres, 19 d'agost de 2009. Calaf, Segarra.

«He tingut la sort que he pogut veure com tothom tocava el diatònic, com apareixia el cromàtic i ho enviava tot a noris i ara, tinc la sort de veure que el diatònic, aquí a la terra torna a estar de moda.»

«Hi ha cançons que no moriran mai, perquè en el fons, encara que siguin tradicionals, a la gent els hi agrada molt.»

«Aquí a baix no es fa res de res. No s'hi fa cap festa ni cap ball a cap bar. Només fan que jugar a cartes i mamar. Allà a dalt, agafes l'acordió i comences a tocar a un bar i la gent s'engresca i canta i balla...»

–Nom i cognom

Joan Gimó

–Edat

74 anys, ja va sent hora de plegar...

–Com va aprendre a tocar l'acordió?

Jo vivia a un poblet a tres quilòmetres de Sant Romà d'Abella, poble del Mestret. Quan érem petits, després de treballar al camp sempre anàvem a casa el Mestret perquè

ens ensenyés a tocar una mica l'acordió. Era una persona molt amable i tenia molta paciència amb nosaltres. Després li vaig dir al mon pare que em comprés un acordió, però no teníem prous cèntims.

–Vostè sap solfa?

No, de solfa no en tinc gens. Jo sempre he tocat d'oïda, com el Mestret.

–Ha tingut instrument propi?

Sí, clar. El meu pare li va comprar al Camilo, un altre acordionista. El va comprar per 300 pessetes. Era un Hohner molt bonic, encara el tinc i mai l'he hagut de portar a arreglar.

–Per què el va voler tocar l'acordió?

Carai! Doncs perquè allà dalt n'hi havia molts d'acordionistes i jo també el volia saber tocar!

–Tocava per fer ball?

No pas. A vegades n'havia fet algun, però no m'agradava gaire. Sempre tocava sol, mai he tingut un conjunt per tocar l'acordió. Després va aparèixer el cromàtic i ens ho va tirar tot pels aires. Jo he tingut la sort que he pogut veure com tothom tocava el diatònic, com apareixia el cromàtic i ho enviava tot a noris i ara, tinc la sort de veure que el diatònic, aquí a la terra torna a estar de moda. Sempre m'he sentit més còmode així i no amb tanta gent escoltant-te.

–Vostè no toca el cromàtic?

No, no! Jo només sóc diatònic.

–Cap a quins anys va veure com queia el diatònic?

Pocs anys després de la guerra. Més o menys cap el 46 o 48. Es va poder veure clarament.

–Es coneixen entre els acordionistes grans?

I tant! Tots som uns grans amics. Però només ens veiem a les trobades perquè ja tenim una edat que és millor no rondar gaire. Podria dir que som tan amics que no recordo el nom de la meitat dels acordionistes. Hi ha el Camilo, els de la Seu del conjunt *Surti com Surti*, a Berga n'hi ha sis o set...

–Com definiria el Mestret?

El Mestret era un home de fets. Era molt bon home i tenia molta paciència amb nosaltres, en canvi el seu pare sempre ens feia fora de casa seva.

Va aconseguir que St. Romà d'Abella fos el poble amb més acordionistes de Catalunya. N'hi van arribar a haver set o vuit! Això sí, tots van guardar l'acordió en un armari perquè es pensaven que era molt fàcil tocar-lo, però no ho és tant. Si vols arribar a tocar una mica bé, s'ha d'assajar molt i tocar una estoneta cada dia, i aquesta gent no ho podia fer. Tothom deia que amb un any assajant ja n'hi havia prou per tocar a balls, però van veure que no, que amb un any pots tocar moltes coses però no et pots presentar a un ball.

–Què en pensa de la música que fan ara els joves?

No està malament, però m'agrada més la que toco jo, és més animada i es pot ballar. M'agrada la música popular i els joves no en fan gaire d'aquesta.

–Què li agrada tocar?

De tot: masurques, xotis, passos dobles, rumba, fox...

–Allà al Pallars encara hi queden acordionistes?

No, només quedo jo. Tots els de l'escola del Mestret o han mort o ho han deixat.

–Vostè li ha ensenyat alguna cançó a l'Artur Blasco?

No, ha estat al revés, ell me n'ha ensenyat a mi.

Crec que ell ha estat el gran personatge del món de l'acordió. Gràcies a ell hem pogut recuperar l'acordió a Catalunya. Si no hagués estat per ell, ara tot ja estaria ben mort. Ell va tornar a ambientar tot el país.

–Creu que s'ha perdut la manera de tocar de la gent gran?

Entre nosaltres no, però entre el jovent sí. Ara només toquen música d'aquesta professional.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Joan, igual que en Camilo, ha vist tots els processos que ha hagut de viure l'acordió diatònic a Catalunya, però ell no ha estat tan participatiu. Li agrada molt tocar, però millor sol, sense públic. No li fa gaire gràcia fer ball, però li encanta tocar.

Podem dir que ha tingut la gran sort de ser un dels primers alumnes d'en Mestret, ara ja mort. Durant l'entrevista es va poder veure que va arrelar molt les lliçons del Mestret, i això és molt bo. Això sí, com tots els acordionistes grans, pensa que s'ha perdut la manera de tocar d'abans, la seva manera de tocar. Pensa que la música que ara toquem els joves amb l'acordió no és com la d'abans, que no es pot ballar i que és poc alegre.

6.2.4. Josep Sanvicens

BREU BIOGRAFIA

En Josep va néixer a Cava l'any 1931. Va ser un dels vells acordionistes que tocava al pirineu, però va deixar de tocar durant la postguerra, com la majoria d'acordionistes, fins que l'Artur li va fer recuperar l'instrument.

Ara toca amb el *Conjunt Surti com surti*, que ja han gravat un disc i fan actuacions per tot el Pirineu escampant la música tradicional dels seus temps.

ENTREVISTA

Diumenge, 6 de setembre de 2009. La Seu d'Urgell, Alt Urgell.

–Nom i cognoms

Josep Sanvicens.

–Any i lloc on va néixer

1931, al Querforadat, municipi de la Cava, l'Alt Urgell.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Jo vaig començar a l'edat de 7 anys.

–Com el va descobrir?

El vaig sentir tocar a gent del poble. Músics que venien a tocar, i jo em quedava assegut davant seu mirant com feien anar l'instrument amunt i avall.

–On el va aprendre a tocar?

Sol a casa. Quan vaig aconseguir que els meus pares me'n comprassin un (i que ells tinguessin suficients diners), vaig començar a provar botons i més botons. I quan dubtaves d'alguna cosa ho preguntaves a algun músic.

–Qui li va ensenyar?

Ningú, en vaig aprendre sol.

–Com va començar a tocar l'acordió?

Primer, quan vaig decidir tocar l'acordió no me'n podia comprar cap perquè a casa no teníem prous diners i vaig decidir estalviar per poder-me'n comprar un. Mentrestant, anava a totes les trobades i balls que es feia i em quedava escoltant els músics i mirant on posaven els dits, com manxaven... També memoritzava les cançons i després me n'anava a casa cantant-les per no oblidar-les.

Al cap d'un any, més o menys, el dia de reis me'n van comprar un i vaig començar a tocar. Ja sabia com funcionava i com s'havia de tocar, però faltava portar-ho a la pràctica.

–Encara el conserva el primer acordió?

No, quan em vaig comprar el que ara tinc el vaig donar al Museu de l'Acordió Diatònic d'Arsèguel, que el porten el pare i el fill Blasco.

–Vostè sap solfa?

No, ni en sé ni n'he sabut mai. N'he après d'oïda.

–Què acostumava a tocar?

Masurques, xotis, passos dobles, valsos...

–Feien actuacions?

Sí. Sovint. Però sempre es feia individualment, si és que no tenies un conjunt. Els acordionistes ens coneixíem tots però tocàvem molt poc junts, només de tant en tant.

–Què en pensa dels joves acordionistes?

Penso que tenen molta sort perquè poden estudiar i saben solfa i ara és molt més fàcil aprendre a tocar. També hi ha instruments més bons.

–Quan va començar a anar a la trobada de Maçaners?

Fa molts anys. Feia molt pocs anys que s'havia començat a fer. Deu fer uns 20 anys aproximadament.

–Sempre amb en Pep i la Trini?

No, primer hi anava jo sol i al cap d'uns anys i anàvem amb *Surti com surti*.

Què en pensa de la trobada d'Arsèguel? I de la de Maçaners?

És la trobada que ho ha fet reviure tot. Gràcies a tota la gent que hi ha treballat ara podem continuar tocant.

La de Maçaners també és molt bonica, però ara ja fa uns anys que no hi vaig perquè anem a una altra que coincideix.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Josep, igual que en Camilo i en Joan, és el clar exemple del vell acordionista que va aprendre a tocar l'acordió sol a casa i que es va dedicar a estendre la música tradicional per tots els indrets del país. Com la immensa majoria d'acordionistes vells, també va deixar de tocar en l'època de la guerra i la postguerra, però, per sort, va recuperar l'instrument i, ara, amb el *Conjunt Surti com surti* va fent diferents actuacions pel país.

Ell i els altres han estat capaços de mantenir un so propi dels acordionistes del Pirineu i ha estat un dels que ha transmès, sense voler, el llegat dels seus avis i dels seus pares. Destaquem d'aquestes tres entrevistes que ells no en tenen consciència d'aquesta constatació ja que ells tocaven i prou i els agradava i no es plantejaven qüestions gens transcendents que potser ara ens importen o valorem. El seu so ha estat el que ha mantingut viu aquesta peculiar manera d'entendre el ball i la música.

Per aquest motiu, abans d'acabar aquest apartat, creiem que hem de retre el nostre petit homenatge als acordionistes diatònics rurals que tant han representat per l'acordió i el seu manteniment fent esment dels seus noms. A tots ells, i encara que pugui semblar superficial en un treball de recerca, tota la meva admiració i gratitud!

Acordionistes diatònics rurals⁸⁶

Joaquim Arcas, *Quimet*. L'Areny (Alta Ribagorça)
 Ramon Armengou. Santa Maria de Marlès (Berguedà)
 Josep Augé. Berga (Berguedà)
 Joan Baldomà, *el Pastisser*. Les Avellanes (La Noguera)
 Conrad Beltran, *Conrado*. Erill la Vall (Alta Ribagorça)
 Josep Bonet, *el Martí*. Sant Cerni (Pallars Jussà)
 Ramon Cadena, *Savisà*. Burg (Pallars Sobirà)
 Josep Camon, *Casós*. Montiberri (Alta Ribagorça)
 Sebastià Clot, *el Ferrer*. Arànsér (Cerdanya)
 Ramon Durro, *Dimàs*. Erta (Pallars Jussà)
 Francesc Farràs, *Sialló*. Isona (Pallars Jussà)
 Xavier Fonts. La Selva del Camp (Alt Camp)
 Joan Gimó. Abella de la Conca (Pallars Jussà)
 Josep Jordana, *el Comara*. Toloriu (Alt Urgell)
 Climent Julià, *el Jaumetó*. Saulet (Alt Urgell)
 Pere Millà, *el Pere*. Guils del Cantó (Alt Urgell)
 Josep Miquel, *el Mestret*. Sant Romà d'Abella (Pallars Jussà)
 Ricard Muntané, *el Fiter*. Canelles (Alt Urgell)
 Josep Peiró, *el General*. Espinavell (Ripollès)
 Anton Pubill, *el Ponet*. Ansovell (Alt Urgell)
 Josep Planas, *el Jepetó*. Ansovell (Alt Urgell)
 Josep Ribes, *el Ferrer*. Àreu (Pallars Sobirà)
 Camilo Sabata. Cal Rosal (Berguedà)
 Esteve Salvador, *el Marquès*. Montan de Tost (Alt Urgell)
 Francesc Sanvicens, *el Ferrer del Quer*. El Querforadat (Alt Urgell)
 Ignasi Sanvicens. El Querforadat (Alt Urgell)
 Esteve Tarrés, *l'Estevet Sastre*. L'Alzina d'Alinyà (Alt Urgell)
 Jaume Tor, *el Coter*. El Pont de Bar (Alt Urgell)
 Esteve Ubach, *l'Estevet*. La Seu d'Urgell (Alt Urgell)
 Miquel Vila. La Seu d'Urgell (Alt Urgell)

⁸⁶ Font: Museu de l'Acordió d'Arsèguel i conversa amb l'Artur Blasco. A l'Annex V d'aquest treball reproduïm algunes fotografies d'aquests acordionistes, també en homenatge i memòria de la seva tasca callada.

6.3. Acordionistes diatònics actuals

6.3.1. Els primers nous acordionistes⁸⁷

6.3.1.1. Artur Blasco

BREU BIOGRAFIA

L'Artur va néixer el 1933 a Barcelona. És un músic, investigador i divulgador del folklore català. Ha participat en diferents formacions musicals com «Acordionistes del Pirineu» o «La Pobletana», i actualment és membre del grup El pont d'Arcalís. Ha editat cinc cançoners, entre els quals destaca el de tradició oral: «Rosa vermella, rosa galant» (1989). Actualment treballa en l'edició de textos i partitures de cançons de tradició oral recopilades des de 1975.

És considerat com la persona que va impulsar i, en certa manera, iniciar, la recuperació de l'acordió diatònic a Catalunya.

ENTREVISTA

Diumenge, 27 de setembre de 2009, Arsèguel, Alt Urgell.

–Nom i cognoms

Artur Blasco

–Any i lloc on va néixer

1933, Barcelona

⁸⁷ En aquest grup de primers nous acordionistes hi falta en Maties Mazarico, que no hem pogut entrevistar per motius d'agenda. Es tracta d'un dels referents dels acordionistes novells. Va néixer a Millars, al Rosselló (Catalunya Nord), malgrat que ara viu a Tarinyà (el Conflent). Com a músic podem dir que és una persona molt important en la recuperació de la música i la cançó tradicionals catalanes a la Catalunya Nord. El seu acordió sona amb els Ministrils del Rosselló, però també toca en altres formacions o bé tot sol. És autodidacta pel que fa a l'aprenentatge de l'acordió. Ara toca amb un Van der Aa de tres files i divuit baixos després d'haver tocat molt amb acordions Castagnari. La seva aportació des del Nord ha estat considerada com una de les més interessants pel que fa a la recuperació del diatònic als Països Catalans.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Més o menys, toco des de l'any 1964, no em facis fer càlculs.

–Com el vas descobrir?

Un dia a la Seu vaig veure el Ricard Muntané que tocava.

–On el vas aprendre a tocar?

A casa meva, al sofà. Aquí a Arsèguet hi havia un pastor que tocava un acordió i jo sempre l'anava a veure, i un dia, quan ell era bastant gran, em va dir que me'l donava i que en fes el que volgués. I jo em vaig veure obligat a aprendre'l a tocar.

–Qui te'n va ensenyar?

Jo sol. Mai he anat a cap taller ni a classes perquè no hi havia ningú. L'única persona que sabia tocar en aquest país era jo. I vaig anar aprenent a tocar poc a poc, cançó rere cançó.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Es troba en molt bon estat de salut, però hi ha un tema que em preocupa, i és que hi ha una mena de tendència a pensar que és l'únic instrument tradicional que hi ha a Catalunya. I això no està bé.

Quan va aparèixer l'acordió, els instruments que es tocaven, com el violí, van desaparèixer, perquè amb l'acordió et podies acompanyar i no feia falta un acompanyant. I això és una llàstima.

–Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

L'acordió no té límits actualment. Pot créixer molt més, però seria interessant que creixés per la part de la qualitat, la tècnica i la varietat de repertori.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Jo suposo que l'acordió acabarà cobrint noves etapes en funció que aniran entrant variables i altres possibilitats.

El que no m'agrada gaire és que l'acordió surti del seu àmbit de sempre, aquí, en aquest aspecte no té gaire futur, però hem de obrir camí en el nostre àmbit.

Els instruments, sempre que no es moguin del seu àmbit tenen molt futur.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

No estic gaire informat sobre aquest tema.

A les escoles sé que hi ha una gran manca de l'acordió.

Però també s'ha de dir que hi ha molts tallers i algunes escoles de música i fins i tot a l'ESMUC hi és present, però falta molt encara.

–En què vas col·laborar en la recuperació de l'acordió?

Vaig donar a conèixer aquest instrument a la gent de Catalunya. Em va tocar fer de pont entre la tradició i vosaltres.

A mi em va tocar ser el primer en tocar l'acordió a Catalunya. Un dia vaig tenir la sort de veure com tocava en Ricard Muntané, el *Fiter de Comelles*, i vam quedar que quan tornés d'Estocolm (en aquell moment jo estava vivint allà), doncs que el trucaria i quedaríem algun dia.

Quan vaig tornar aquí, em vaig dedicar a buscar tots els acordionistes que havien tocat i a fer-los recuperar l'acordió. Vaig portar a arreglar els instruments i els vaig ensenyar a tocar un altre cop.

L'any 1976 vaig crear la trobada d'Arsèguel.

També, l'any 1981, vaig presentar el meu treball de recerca al Primer Congrés de Cultura Popular a Barcelona.

Finalment, ara estic editant totes les partitures que vaig poder recuperar dels vells acordionistes en sis volums. És el repertori que fem servir en el grup on jo toco, *El pont d'Arcalís*.

Ah sí! També vaig fer que el Jordi Roura descobrís l'acordió, i en ell el va veure tocar a en Francesc Marimon.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Estic totalment a favor perquè hi ha gent que s'ha entusiasmat amb l'instrument i ha buscat noves vies, però sempre sense perdre la tradició i els orígens de l'instrument.

–Pots definir música tradicional?

És la música que bàsicament s'ha transmès oralment, o sigui que en la primera fase neix de la transmissió oral, en uns temps que la gent no escrivia ni llegia, i després en la segona fase ja es va poder difondre més quan entra l'escriptura i la lectura.

Aquesta música, quan ja ha plogut molt, per a mi, ja es pot considerar tradicional.

–I música popular?

És la que se n'ha fet molt ús. Aquella que ha propiciat la convivència, que la gent pot ballar, que s'ha fet servir en un àmbit familiar...

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Hem millorat molt, però no estem on hauríem d'estar i tampoc no hi arribarem mai perquè clar, la música popular està en un bon nivell quan es fa un ús extens, i el nostre

país mai serà consumidor de música popular massivament, entre d'altres coses perquè el nostre país té una gran barreja de cultures.

Però no està malament, perquè si la música popular i tradicional estigués a d'alt de tot, crec que seria una oferta contraproductent.

Ara podem estar contents que hi ha molta oferta i molta gent que toca. Però hem de dir que hi ha molta més oferta que demanda, que és bastant escassa.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Bé, jo penso que el futur ve molt marcat pel present, de tota l'evolució que hi ha hagut de sota zero fins ara on estem, per tant, només que es mantingués als nivells on està, millor.

Segur que hi haurà un desenvolupament de tècniques i de tantes coses que faran que el futur sigui excel·lent.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet?

La trobada d'Arsèguet ha estat el punt clau de desenvolupament de l'acordió a Catalunya. És la trobada més gran de Catalunya, i gràcies a aquesta trobada se n'han fet moltes d'altres.

A més, ens hem obert molt al món. No parem de fer intercanvis amb altres països. Aquesta trobada ha estat determinant.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

L'Artur va ser la persona que després que l'acordió diatònic quedés totalment oblidat durant el franquisme a Catalunya, es va dedicar a buscar acordionistes per tot el Pirineu català per tal de tornar-los a ensenyar a tocar l'acordió i a animar-los perquè no el deixessin una altra vegada dins l'armari ple de pols. Gràcies a ell, podem dir que l'acordió diatònic no ha desaparegut a Catalunya.

A part de reanimar els vells acordionistes, també s'ha dedicat a fer un recopilatori de tot de melodies inèdites del Pirineu, que ha editat en sis volums. És un dels pesos pesants del món de l'acordió.

6.3.1.2. **Francesc Marimon**

BREU BIOGRAFIA

En Francesc, anomenat Marimon per tots els acordionistes, va néixer a Barcelona l'any 1955. És un dels peixos grossos del món de l'acordió diatònic. És graller, saxofonista i sobretot acordionista diatònic a més a més de metge. També es pot considerar com una de les persones que ha impulsat el tema del ball folk amb els balls de la Plaça del Rei. Ha publicat dos mètodes per aprendre a tocar l'acordió diatònic i és creador i director de *La Portàtil FM* i uns quants subgrups més que se'n deriven.

ENTREVISTA

Dissabte, 27 de juny de 2009. Gràcia, Barcelona, Barcelonès

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Uns trenta, aproximadament.

–Com el vas descobrir?

El vaig descobrir a Barcelona en un ball que va fer el grup Tercet Treset a prop de Gràcia.

–On el vas aprendre a tocar?

El vaig aprendre a tocar a casa. Sobretot dins el vàter, ja que no podia molestar la meua xicota que preparava uns exàmens.

–Qui te'n va ensenyar?

No vaig tenir cap professor. Vaig aprendre a tocar d'un mètode que anava amb un disc single de Denis Le Vraux, de França.

–Com tothom ja sap, has fet un mètode i un recull de 50 partitures per a acordió diatònic entre moltes altres coses. Què et va empènyer a fer-ho?

Volia ajudar a la gent que tenia ganes d'aprendre a tocar l'acordió, però que no havia tingut l'oportunitat d'assistir als tallers que es feien.

–En què et vas basar?

Em vaig basar en músiques de gralla, que normalment són fàcils de tocar per als acordionistes, música tradicional, sempre buscant ritmes diferents per poder aprendre més bé a tocar l'acordió.

–D'on vas treure la informació?

La vaig treure de la gent gran que tocava l'acordió, de cançons que ja sabia... hi va haver gent que em va recomanar peces per posar-hi...

–Amb quina finalitat ho vas fer?

Volia que tothom tingués l'oportunitat de tenir les bases per tocar l'acordió, encara que no sabés música. De fet, aquest mètode està fet per la gent que no té coneixements musicals.

–Com ja s'ha pogut veure, el teu mètode ha estat de gran ajuda per la nova generació d'acordionistes que han volgut aprendre a tocar aquest instrument. T'esperaves aquests resultats?

Si t'he de ser sincer, en el fons sí que me l'esperava aquest resultat, perquè la gent necessitava un mètode per poder aprendre a tocar i quan se'n va fer ressò, molta gent el va fer servir, i encara ara s'utilitza. Però això sí, no m'esperava que fos tan important.

–Quins mètodes seguien els acordionistes vells del Pirineu?

No seguien cap tipus de mètode. No feien servir cap norma. Aprenien a tocar a la seva manera. Sempre utilitzant el boca-orella, perquè la gran majoria no sabien música i tocaven d'oïda.

–A l'enquesta que et vaig fer anteriorment, afirmes que l'estat de l'acordió actualment «té prou bona salut». Tu que ets una persona que molt poca gent et pot portar la contrària en aquest tema, per què ho creus?

Crec que té molt bona salut, perquè, primer de tot, després del que ha hagut de viure aquest instrument, és normal que tingui bona salut, però també ho crec perquè hi ha molt bon rotllo entre tots els acordionistes, no hi ha baralles. Podem estar molt contents.

–Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Sí que és veritat, però no fa falta que creixi tant. Estem molt bé així. No farem fora a ningú i acceptarem a qualsevol que s'hi vulgui afegir, però tampocensem fer cap mena de campanya promocionant l'acordió i no insistirem a ningú perquè toqui l'acordió.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

L'acordió no parará de créixer. És un instrument molt fàcil de fer sonar i això engresca molt a la gent. Quan vols aprendre a tocar un instrument i veus que al cap de dos dies et sona mínimament, encara et vénen més ganes de tocar. I a més, cada vegada hi ha més gent que toca l'acordió, acabarem sent un instrument de gran importància a Catalunya.

–També, a la pregunta de l'enquesta sobre la difusió que se'n fa a les escoles i en general, opines «que se'n fa poca però que ja t'està bé». Per què? Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Ja està bé com està perquè no necessitem ser gaire gent (que consti que acceptarem a tothom que estigui disposat a tocar l'acordió). És normal que molta gent prefereixi que el món del diatònic sigui un món més familiar, perquè sempre ha estat així.

–Em consta que vas tenir un paper força important en la renaixença de l'acordió. Com és que t'hi vas implicat tant?

Molta gent em va demanar que anés a Arsèguet a fer els tallers i a mi em va fer molta gràcia i vaig acceptar. Em va agradar tant que mira, encara toco i he anat fent petites coses per ajudar...

–En què vas col·laborar?

Vaig ensenyar a tocar a moltes persones als tallers d'Arsèguet i també hi vaig portar diferents acordionistes que coneixia de dins i fora del país.

–Tu has estat el professor de molts acordionistes que actualment són bastant reconeguts. Què en penses?

Penso que jo només vaig ser el que els vaig ensenyar les coses bàsiques de l'acordió, encara que ells ho neguin. Després ja s'han anat espavilant fins al punt de ser grans acordionistes. Molts tenen un gran nivell i s'hi dediquen i els encanta tocar. Estic molt content per ells.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Trobo que està molt bé, però això sí, hi ha un problema i és que molts acordionistes actuals volen saber tocar l'acordió per acabar dalt d'un escenari, i això no està del tot bé, perquè abans de tot això hi ha d'haver un gran estudi de l'instrument, saber fer versions bones, dominar l'instrument a la perfecció... i si algun dia ja es pot pujar a l'escenari amb un grup d'aquests, millor que millor, perquè és la manera que els joves coneguin l'acordió.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

No està bé dir noms, perquè hi ha moltíssima gent que ha lluitat per això. L'única diferència és que uns hem tingut més ressò que d'altres. També s'ha de valorar molt la gent que assisteix a la Plaça del Rei, per exemple, perquè si no hi haguessin balladors

els organitzadors ja podrien anar fent feina, que mai els sortiria bé. En el fons tots els que participem activament en aquest món som els que hem lluitat i lluitarem sempre.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Sí, molt!

–Què en penses de l'Artur? I del Gaspar? I del Jordi?

L'Artur ha fet una gran feina, segurament sense ell no podríem parlar de l'acordió ara mateix. Li hem d'estar tots molt agraïts.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

Dins de les trobades de diatònics, són l'antítesi. La primera és molt popular, la més antiga, la més multitudinària, la més famosa... en canvi, la segona és molt familiar, està feta amb molt de «carinyo»...

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

Com podem veure a l'entrevista, en Francesc ha estat i continua sent una persona amb molt de pes dins del món de l'acordió diatònic. Ha lluitat des de bon principi per aconseguir recuperar l'instrument, sobretot ha treballat en el camp pedagògic, fent classes i en el cos a cos, fent concerts, cercaviles, cursos, tallers, etc.

També es pot dir que en el camp del ball, que es troba molt relacionat amb l'acordió, ha aconseguit que cada divendres la gent interessada pugui anar a ballar a la Plaça del Rei de Barcelona. Això sí, quan han arribat les preguntes sobre música tradicional i música popular, ha afirmat que no tenia prou informació com per poder respondre i les hem deixat en blanc.

Podem dir que els seus mètodes han estat la referència per a la gran majoria d'acordionistes de Catalunya.

6.3.1.3. Jordi Roura

BREU BIOGRAFIA

En Jordi, l'any 1976 va començar a tocar l'acordió diatònic a l'espectacle «*Romanços de canya i cordill*» del grup *Ara Va de Bo* i *Titelles l'Estaquirot*, per tal de posar un detall exòtic a l'espectacle.

L'any 1977, a Arsèguel, l'Artur Blasco li va presentar els acordionistes del Pirineu i va fer un treball de recerca amb filmacions i enregistraments que després va difondre en programes de ràdio i va dipositar al Centre de Recursos Vila de Gràcia. Va ser el descobridor d'alguns vells acordionistes que no s'havien manifestat mai en públic.

L'any 1980, amb l'Enric Badal i l'Eduard Casals, va crear el grup *Tercet Treset*, on toca exclusivament l'acordió diatònic.

També, l'any 1993 va muntar el grup *Radiokuartet* on la veu cantant es basava en la combinació del seu diatònic amb el flabiol d'en Jesús Ventura.

ENTREVISTA

Dijous, 17 de setembre de 2009. Barcelona (Barcelonès)

–Nom i cognoms

Jordi Roura.

–Any i lloc on va néixer

1948, Barcelona.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Vaig començar a toca l'acordió cromàtic l'any 1973, però toco el diatònic des del 1975 que tinc el primer diatònic.

–Com el vas descobrir?

Amb el grup on tocava el cromàtic, Ara va de bo, vam decidir que un diatònic quedaria millor tant per l'estètica com pel mateix so. Me'n vaig comprar un l'any 1975, un Hohner. I poc a poc el vaig anar aprenent a tocar. He de dir que al cap d'un temps, el vaig mig avorrir i el vaig vendre. Però després vaig decidir tornar-ho a intentar.

–On el vas aprendre a tocar?

Primer ho vaig anar aprenent sol i després vaig anar a fer classes amb en Marc Perrone.

–Qui te'n va ensenyar?

Sobretot el Marc, i després he anat fent petites classes amb altra gent. Sobretot vells que ara ja són morts.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Jo crec que està molt bé. Ara es poden comprar fàcilment, hi ha un bon servei tècnic amb la Rat Gallart, hi ha molt bons professors, tallers, cursos, llibres, grans acordionistes.

I a sobre és un instrument que conserva les arrels. Jo vaig tenir la sort de fer un treball de recerca en el moment que tots els vells estaven vius, i vaig poder veure que tots eren competidors. Cada acordionista no deia qui n'hi havia ensenyat, sempre deien que n'havien après sols.

En canvi, ara no hi ha cap tipus de rivalitat, cadascú pot treballar en el camp que li agrada i ningú busca cap mena de competició.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Em preocupa més el contrari, aquest està fet per fer un tipus de feina i si fa aquesta feina, molt bé, però si el treus del seu camp, tindràs molts problemes. Penso que fer créixer l'acordió en un sentit que no és el que toca no cal. Ja ha crescut suficient. És un instrument de ball, de taberna, de cantina.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Espero un futur perfecte, però sense oblidar el passat. Un futur a la nostra manera, mai ens podrem comparar amb Irlanda o Itàlia o França, però podem crear un futur amb les nostres melodies. Si a França es toquen «rondeaus» i a Irlanda es toquen «reels», a Catalunya es toquen jotes i pasdobles.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

Jo crec que està bé perquè com a mínim als llocs on apareix la música tradicional hi és.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Perquè és culpa de la tecnologia, aquesta gent que no sé qui són, no volen aquestes coses, volen que quan toquin sentir el baix com vibra a la mà esquerra. Això és més reduït, més familiar.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

Amb un altre grup que tenia, Tercet Treset, vam recórrer tot el Pirineu i tota Catalunya buscant melodies i partitures per poder tocar. Jo he fet de pont entre els vells acordionistes i els acordionistes actuals.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Està molt bé. És molt interessant, però sempre sense sortir de les capacitats tècniques de l'acordió.

–Defineix música tradicional

La música que ens arriba de manera oral o escrita i ens la fem nostra si és que no l'arconem.

–Defineix música popular

La música popularitzada, la que s'utilitza per fer festa, però que pot ser qualsevol cosa que soni per la televisió, la ràdio o qualsevol cosa.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Crec que està força bé, però podria estar millor si no fos per la gran crisi tecnològica que estem vivint i hem viscut. Vam tenir el casset, el vinil, els CD, ara els IPods, i finalment l'Spotify, etc.

Els grups s'ho pensen dues vegades a l'hora de publicar un CD, i mira que és fàcil!, perquè tots els temes, al cap d'una setmana, ja estaran penjats a internet. No és beneficiós.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

En Francesc, l'Artur... tots en el fons hem ajudat a recuperar l'acordió.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

I tant que sí! Però sense perdre les arrels!

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

No he anat mai a Maçaners però, Arsèguet és la gran trobada de Catalunya, és el punt de contacte amb tots els acordionistes, després n'hi ha d'altres que també tenen molta importància, però Arsèguet és Arsèguet.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Jordi és una persona que ha tingut la gran sort de viure el món de l'acordió quan aquest estava en decadència i, fins i tot, va ser una de les persones que va col·laborar en la seva recuperació.

Valora molt la connexió amb les arrels i el passat de l'acordió i pensa que no el podem oblidar, que aquest instrument s'usava per fer ballar i s'ha de continuar fent. Encara que es pugui continuar innovant no hem de perdre les arrels i mai haurem d'oblidar les petites melodies que tocaven els vells acordionistes a cada indret del Pirineu.

Podem dir amb total seguretat, que ell ha estat la persona que ha obert el nostre instrument als mitjans de comunicació ja que ha treballat en diferents emissores de ràdio i fins i tot ha estat director d'un programa de música tradicional en antena. Tanmateix, pensa que l'estat de la música tradicional i popular és prou bo, però creu que encara podria millorar molt més si no visquéssim la gran crisi tecnològica musical que estem vivint actualment.

6.3.1.4. *Pep Lizandra*

BREU BIOGRAFIA

En Pep, des sempre ha tingut una gran relació amb el Pirineu i concretament amb la zona del Baridà (entre l'Alt Urgell i la Cerdanya) on viu des de fa 27 anys. Va començar a tocar el diatònic una mica abans però va ser a partir del moment que es va instal·lar a Músser que ha estat en contacte amb els vells acordionistes que encara hi ha per la zona (Comara de Toloriu, Ferrer d'Aràns, Esteve de la Seu, etc.). Va ser la persona que va crear la primera escola de música a Montellà. Actualment ha aconseguit que ja n'hi hagi a diferents pobles de la zona. Allà hi ensenyen acordió diatònic i violí.

Amb un dels alumnes, l'Elies Porter, que anava a l'escola de Montellà a aprendre el violí, actualment formen el grup *La sonsoni* (acordió diatònic i violí) que es dediquen a tocar pels pobles de les comarques pirinenques.

ENTREVISTA

Enviada el dijous, 29 d'octubre de 2009 des de Músser (Cerdanya)

–Nom i cognoms

Pep Lizandra i Micó.

–Any i lloc on va néixer

1955, a Barcelona.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Uns trenta.

–Com el vas descobrir?

En la meua relació amb el Pirineu on visc des de fa vint-i-set anys.

–On el vas aprendre a tocar?

D'oïda, amb els vells acordionistes de per aquí, amb mètodes francesos que aconseguia i més tard amb algun curset puntual.

–Qui te'n va ensenyar?

Com t'he dit amb algun curset puntual amb Marc Perrone i algú altre (francesos).

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

A la nostra zona (Cerdanya, Alt Urgell i Pallars Sobirà) molt bo.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Aquí ho està fent. Al Pallars Sobirà per exemple, una comarca molt poc poblada, aquest any l'estant aprenent 65 persones que jo sàpiga i molts són joves i nens.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Que segueixi sent un instrument de festa, de gresca, d'alec.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

No conec gaire com va fora del nostre entorn. Per aquí dalt hi ha una bona difusió. S'ensenya a l'escola municipal de música de la Seu d'Urgell i a moltes de les escoles unitàries de primària que hi ha per aquestes comarques que t'he comentat.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

No conec aquesta opinió. Aquí realment no és així.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

Fent les primeres classes amb els nens que ho volien a l'escola unitària de Montellà.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Ho trobo bé i normalitzador.

–Defineix música tradicional.

Música que pren les seves arrels de la tradició.

–Defineix música popular.

Música que el poble fa seva i que a la llarga pot esdevenir tradicional.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Poc a poc va creixent.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

Paral·lel.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Sí.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Bons militants.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

Un bon punt per la seva difusió

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Josep va ser una de les primeres persones que va començar a tocar l'acordió després de la generació dels vells acordionistes. S'ha mogut molt per la zona de l'Alt Pirineu i ha rebut una gran influència francesa.

A l'hora de jutjar l'estat de l'acordió a Catalunya és molt positiu, però sempre ens parla de la zona que ell coneix.

Ha lluitat molt per la recuperació de l'acordió al Pirineu, sobretot a la comarca del Pallars Sobirà. Ha creat escoles i ha impartit classes que, al cap dels anys han anat evolucionant fins el punt que actualment, l'escola municipal de música de la Seu d'Urgell dona classes de diatònic.

També, ha lluitat molt pel manteniment de la música tradicional al nostre país. Opina que es troba en un estat paral·lel amb l'acordió, i això significa que pensa que la música tradicional està en un gran estat de salut.

6.3.2. Acordionistes que es mouen dins l'àmbit de la música tradicional catalana

6.3.2.1. Perepau Jiménez

BREU BIOGRAFIA

L'any 1988 va tenir per primer cop un acordió diatònic a les mans; «em va sorprendre descobrir el seu funcionament, que em resultava força familiar». Això era, sens dubte, perquè ell, de petit, havia tocat l'harmònica i és clar, «la disposició dels sons de l'escala, la bisonoritat, coincideixen en els dos instruments, de fet en alguns indrets del diatònic també se'n diu harmònica de mà...» Va aprendre a tocar el diatònic de manera autodidacta, tocant les músiques del mètode Marimon, i també practicant en el ball de plaça. Eren els inicis de Clau de

Lluna, el seu primer grup. Després va anar perfeccionant la tècnica amb diferents mestres, com ara l'Antoine Denize (França), l'Alain Floutard (Occitània), el Mario Salvi (Itàlia), l'Antonio Rivas (Colòmbia), el Norbert Pignol i l'Stephane Milleret (França).

Així doncs, de mica en mica, es va anar motivant també amb l'ensenyament i la difusió de l'instrument, i l'any 1997 va publicar el recull *24 Masurques Diatòniques Progressives*, auto-editat, del qual ja se'n prepara la quarta edició. Després també va editar un altre recull de partitures anomenat *Reialboc*, que l'any 2006 es va transformar en una edició digital de partitures per a acordió diatònic (<http://sites.google.com/site/reialboc/>).

Actualment és professor d'acordió a l'Aula de Música Tradicional i Popular de Girona.

ENTREVISTA

Dissabte, 26 de setembre de 2009. Tortellà (Garrotxa)

–Nom i cognoms

Perepau Jiménez.

–Any i lloc on va néixer

1955, Sant. Just Desvern.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Fa 20 anys que toco l'acordió, però tenia un avantatge, ja sabia tocar l'harmònica, cosa que em va ajudar molt.

–Com el vas descobrir?

Va ser arran d'uns amics amb qui tocava la gralla, i un dia, vaig veure el diatònic i vaig decidir aprendre'l a tocar.

–On el vas aprendre a tocar?

El vaig aprendre a tocar sol, perquè com que la meva feina era una altra, no tenia temps per fer classes.

Em van deixar el mètode del Marimon i vaig aconseguir acabar-lo tot.

–Qui te'n va ensenyar?

A part del mètode, he fet algun curs de dos o tres dies, però regularment mai he fet classes.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Es troba en un estat molt bo de salut. És com si estigués vivint una segona infantesa. Després de la guerra va quedar mig oblidat per altres instruments, però a partir dels 70, ha tornat a créixer, està explotant, és la seva segona joventut.

La justificació del gran estat que es troba l'acordió sou tots els joves que ara esteu tocant l'acordió. Cada vegada hi ha més gent i això és molt positiu.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Crec que el diatònic pot créixer molt més, ens queden molts anys per arribar al nivell de reconeixement del diatònic que tenen al País Basc.

–Quin futur esperes per a l'acordió diatònic?

A mi m'agradaria comparar l'acordió que pogués ser com el violí, és a dir, que el puguem veure en un ambient rural tocant música tradicional, però que també el puguem veure al Liceu tocant una simfonia de Paganinni. Aquell dia podrem dir que el diatònic ha arribat on hauria d'arribar.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

Home, a les escoles no se'n fa perquè no es coneix, a no ser que el professor el sàpiga tocar. I als conservatoris només està bé a l'ESMUC, però hi hauria d'haver molts més llocs, falta moure's més en aquest camp.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

No en tinc ni idea. És que mai m'hi he parat a pensar. Jo el que sé és que l'acordió és

com un virus que es va propagant per tot arreu i que arribarà un punt que hi haurà moltíssima gent que el tocarà, i que jo sàpiga no és gaire negatiu.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

No ho sé. Potser una mica, però inconscientment per anar-lo tocant, i fent repertoris i llibres, però mai ho he fet pensant en el que feia, sinó perquè m'agrada fer-ho i ja està. Un dia no vaig decidir posar-me a ajudar a recuperar l'acordió.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Perfecte. És un fenomen natural. A partir que un instrument es posa de moda, els grups comencen a incorporar-los als seus grups i això fa que encara sigui més popular, l'instrument. Que això sigui positiu o negatiu? Ja ho veurem d'aquí a un temps.

–Defineix música tradicional.

No crec que ho sàpiga fer bé. No és aquella música que ens ha arribat per transmissió oral, que és el que es considerava abans, sinó que ara ja en diem com una mena d'etiqueta per definir la música folk, que és una altra etiqueta.

–Defineix música popular.

Té una part de la música popular és la que hem dit abans, la música tradicional folk. No té tanta connexió amb les arrels, però té molta connexió amb el poble. Jo no faria unes definicions gaire estrictes d'aquests termes, simplement és depèn de com s'enfoqui.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

En aquests moments no hi podem entrar amb gaire eufòria, però no està gens malament. Pensem en el Tradicionàrius, per exemple, fa uns 20 anys que es fa. I a part hi ha molta gent que està treballant molt bé per posar aquesta música allà on li pertoca. Té molta volada, però o no es pot ser del tot cofoi perquè podria estar molt millor.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

Tot això s'està enlairant, no es pot dir quin va millor, tots van molt igualats.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

En Jordi, l'Artur, en Maties i en Francesc quant a la recuperació, i després hi ha tots aquests que tu els has fet l'entrevista que no paren de lluitar en el seu dia a dia. M'agradaria ressaltar en Maties perquè ningú en parla d'ell i ha fet una gran feina. Va ser el primer acordionista que va cantar i tocar a la vegada.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Només veient aquests nens petits que toquen ara i les tres mares que m'han preguntat per què els faci classes als seus fills, podem dir que el futur està totalment assegurat, no?

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

L'Artur ha fet una feina que nosaltres ens n'estem aprofitant i durarà tant que els nostres fills també en podran gaudir.

En Francesc ha fet el mètode, que ha estat importantíssim. També amb tot el de la plaça del Rei. Té les idees molt clares i té una marxa que no se l'acaba.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

És la trobada més important d'Europa de diatònics, encara que hi hagi alguns cromàtics (que sobren).

A Maçaners no hi he anat mai.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Perepau és un acordionista que ha après a tocar tot sol i que s'ha involucrat a fons en el món de l'acordió. Ha estat l'autor de diferents reculls de partitures i des dels inicis que és professor. Fins i tot, té la valentia de pensar que el lloc que li pertoca a l'acordió és el mateix que el violí actualment, o sigui, que el puguem trobar en l'àmbit tradicional, als petits pobles del Pirineu, al mateix temps que es pugui tocar una simfonia al Liceu. I, curiosament, és l'únic entrevistat que no afirma que la música tradicional és la música que es basa en la transmissió oral, ja que diu que aquesta era la definició que s'utilitzava abans. Ell creu que la música tradicional, actualment és l'etiqueta de la música tradicional, i que, per definir aquesta, fan falta altres definicions d'altres termes.

També, a diferència de molts acordionistes, pensa que no podem estar gaire eufòrics quan parlem de l'estat de l'acordió a Catalunya, encara que té molta volada, però l'hem de fer volar molt més.

Valora moltíssim els joves i nens que decideixen aprendre a tocar l'acordió ja que afirma que són el futur i se'ls ha d'ensenyar tot el que els grans han après. I, com és natural en els acordionistes diatònics, troba a faltar l'absència de cromàtics en les trobades diatòniques com la d'Arsèguet.

6.3.2.2. Cati Plana

BREU BIOGRAFIA

Els primers acordionistes amb qui va entrar en contacte van ser l'Artur Blasco i en Francesc Marimon, així com alguns dels vells acordionistes amb qui va compartir uns quants anys l'escenari. Als nou anys va debutar a la plaça d'Arsèguet (plaça on es feia el concert de la trobada que actualment s'ha desplaçat dins d'una carpa), en la novena edició de la Trobada dels Acordionistes del Pirineu, i poc després a la Plaça del Rei de Barcelona. Ha tocat en formacions dedicades al ball tradicional, encara que també ha treballat el concert, tant en formació com en solitari. Alguns dels grups dels quals ha format part són: Acordionistes del Pirineu, Sol de Nit, Duet amb el Marc Egea (viola de roda), Marsupialis i Adolfo Osta. Ha col·laborat amb les formacions Tugores, El Pont d'Arcalís, Tapia eta Leturia i Les Violines.

Durant divuit anys ha treballat en l'ensenyament de l'acordió diatònic en diverses estades fora del territori català, a França, Anglaterra, i a Galícia; i de manera més continuada al CAT (Gràcia), als Tallers d'Arsèguet, a les Estades a Cortariu, a l'Escola Municipal de Música de Calaf, a l'Escola Municipal de Música de Muro d'Alcoi, a l'Aula de Sons de Reus, a l'Escola Municipal de Música de Vilafranca i a l'Aula de Música Tradicional de Barcelona.

Actualment treballa a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), a l'Aula de Música Tradicional de Tortosa i, a més, coordina el departament d'acordió diatònic dins del projecte «Folk a l'Escola» que porta a terme l'Escola Folk del Pirineu.

ENTREVISTA

Dilluns, 29 de juliol de 2009. Bruguera, Ripollès

–Nom i cognoms

Cati Plana Cerdà.

–Any i lloc on va néixer

1976, Figueres.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Fa uns vint-i-dos o vint-i-tres anys.

–Com el vas descobrir?

De petita acostumava a anar a la trobada d'Arsèguel amb la família.

–On el vas aprendre a tocar?

A Arsèguel. Em vaig apuntar a la Segona escola diatònica d'estiu. Hi vaig estar una setmana i després em van deixar un acordió. Després vaig anar anant a casa del Marimon i l'Artur.

–Qui te'n va ensenyar?

Molta gent! A veure... en Marimon, l'Artur, l'Antoine Dénize, en Roberto Santiago, l'Alain Floutard, en Mario Salvi, en Yann Dour, en Maties Mazarico, en Vincenzo Caglioti, en Patrick Cadeillan, en Pierre Marie Blajà, l'Andy Cutting, en Brian McNeill, en Norbert Pignol i l'Stéphane Milleret.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Segueix sent un instrument minoritari, però la gent ja no el veu com un instrument per tocar música folk exclusivament. Hi ha molta més gent jove que toca. I, per exemple, crec que grups com Dusminguet ajuden que la gent el conegui. A més, és un instrument que pot tocar molts estils de música diferents. Crec que té molta projecció futura.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

És un instrument que està en evolució, que pot créixer molt més, però no cal que creixi en volum sinó que estaria bé que creixés en qualitat i varietat.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Ara acaba de tenir un mínim reconeixement acadèmic. Vull que tothom tingui moltes opcions perquè tothom pugui tenir els seus espais. Crec que falten més enregistraments, més concerts, més materials...

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris? Per què? Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Queda molt per fer a les escoles i conservatoris, però tot ja arribarà.

L'acordió és un instrument que es ven per fer festa, però tots hem de tenir clar que s'ha d'estudiar per poder-lo defensar dalt dels escenaris.

No està malament que creixi. Sempre hem estat molt units i acceptem a tothom. Dins d'aquest món hi ha una gran familiaritat.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

Jo era el conillet d'índies del mètode Marimon, i més tard he anat fent classes amunt i avall. Sempre m'ha agradat sortir de Barcelona, per això he anat a fer classes al País Valencià...

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

És la millor manera de generalitzar-lo i així la gent el coneix. Hem de fer que la gent sàpiga que existeix un instrument que es diu acordió diatònic.

–Defineix música tradicional.

És la música que alguns hem heretat i que en tenim una referència bastant anterior i que té una estilística diferent. Perquè una música sigui tradicional ha hagut de passar bastant temps.

–Defineix música popular.

És la música que tothom té en boca.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

La música popular sempre estarà bé pel simple fet de ser popular. Depèn del que tingui la gent en boca. Crec que per no perdre la música tradicional s'ha d'actualitzar, sinó llavors sí que es perdrà definitivament.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

L'acordió, dins del camí tradicional està molt bé i dins de l'àmbit més modern, se li ha de deixar temps i fer-li un lloc. Fa poc temps que s'hi ha endinsat, però està força bé.

–Quins creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

La gent que ho ha fet, no ho ha entès com una lluita, sinó com una passió. Cadascú ha lluitat pel seu camp, des dels mètodes fins a les organitzacions de trobades. Tothom té moltes ganes de tirar endavant el diatònic. Això sí, a nivell institucional sí que és una lluita.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Crec que podem ser molt positius. Ens ho passem de conya. El dia que deixem de tocar ja no tindrà sentit.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Trobo que els tres han fet una feina molt important per la recuperació del diatònic. Ens van deixar les coses molt ben parades. Des de les trobades, passant per la difusió fins arribar als mètodes que s'han anat escrivint. Sempre els haurem d'estar agraïts.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

No puc comparar aquestes trobades perquè a Maçaners només hi vaig anar el primer any. Però puc dir que la trobada d'Arsèguet és molt bonica, allà t'hi trobes a tots els acordionistes i pots tocar amb ells. Jo m'ho passo molt bé.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

La Cati, com diu en Carles Belda, ha estat la nineta dels ulls de molts acordionistes. Ella va ser una de les persones que va tenir l'honor d'estrenar la trobada d'Arsèguet, va ser una de les primeres en tornar a fer classes, va ser, tal com diu ella, *el conillet d'índies* del mètode Marimon. Després de la generació de l'Artur i en Francesc, ella ha estat la primera que va tocar l'acordió. I de ganes no n'hi faltaven. Des de molt jove que va dedicar cos i ànima a aquest instrument, i això ho demostra tota la gent amb qui ha fet classes i als llocs on ha anat a fer classes (França, Itàlia, Espanya, Canadà, Regne Unit...).

Ella té les idees molt clares, i sap ben bé com es viu l'acordió actualment. Té el gran privilegi de ser la professora d'acordió diatònic de l'ESMUC i això l'ajuda a tenir una visió molt clara de l'estat de l'acordió actualment a Catalunya.

6.3.2.3. *Pere Romaní*

BREU BIOGRAFIA

En Pere és acordionista diatònic, arranjador i llicenciat en etnomusicologia (per l'ESMUC). Toca en diferents grups: 21 Boutons (duo d'acordions diatònics); Nou Trio (músiques acústiques diverses); La Paperina (música tradicional i animació cantada); i de vegades tot sol. A més de l'acordió, toca la mandolina i canta. Actualment és professor d'acordió diatònic a l'AMTP de Barcelona.

ENTREVISTA

Dilluns, 29 de juny de 2009. Barcelona, Barcelonès

–Quan vas començar a tocar l'acordió?

Ara fa deu anys.

–On el vas descobrir?

En diferents discos, a la plaça del rei, però sobretot amb uns amics.

–Qui te'n va ensenyar?

La Cati Plana, en Dani Violant i en Carles Belda.

–Defineix música tradicional.

Música que té com a base la transmissió oral

–Defineix música popular.

Música coneguda per molta gent de manera transcendental.

–Defineix música folk.

És l'ús de la música tradicional

–Com creus que està la situació de l'acordió actualment?

Actualment, l'acordió diatònic és un instrument que està molt de moda i que està pujant molt. Es pot veure i predir un panorama molt interessant: hi ha molta diversitat, però a la vegada hi ha una base comuna per a tots.

–Creus que és bona la difusió que se'n fa a les escoles, conservatoris, etc.?

El món no s'acaba amb l'oficialitat de les coses ni el reconeixement acadèmic. Mica en mica les coses s'aniran posant a lloc.

–Què en penses que l'acordió sigui un instrument que es pugui tocar fàcilment sense saber solfa?

No hi ha instruments que demanin solfa. L'acordió és un instrument tradicional i segueix la seva tradició: la transmissió oral. Les orelles són la base. A vegades va millor aprendre d'oïda que amb partitura.

–L'acordió és un instrument tradicional?

El dia que va arribar a Catalunya, l'acordió no era un instrument tradicional. Comparat amb els altres instruments de la tradició catalana és molt modern, però ahora és prou antic com per considerar-lo tradicional. Els instruments, quan han passat cinquanta anys, ja semblen molt antics i per tant els podem considerar tradicionals.

–Com valors la feina de l'Artur, d'en Jordi i d'en Francesc?

L'Artur, si no hagués fet el que va fer quan ho va fer, la tradició hauria estat molt diferent. Va permetre que la gent aprengué a tocar l'acordió directament dels vells del Pirineu.

En Jordi, no tinc suficient informació.

I d'en Francesc, ha estat l'aglutinador de molta gent, la referència de molts acordionistes, el professor de la majoria. Va crear el mètode, que apropava la gent a la música i a l'acordió.

–Defineix el teu estil com a acordionista

Procuo agafar tot el que m'ha agradat més de cada professor que he tingut, però s'ha de dir que he rebut molta influència del Belda.

M'encanta tocar en grup, per poder acompanyar, m'agrada l'harmonia.

Estic molt relacionat amb la música tradicional catalana.

Sempre acostumo a compondre per ballar, no per escoltar.

–Com definiries el que toqueu amb 21 BOuTONS?

Tenim una base catalana i belga, però hi afegim complements francesos, bascos, italians... És un invent que ens ha sortit molt bé, barrejar dos acordions. Pot sonar molt malament, però hi ha molta diversitat. La clau està en els arranjaments.

–La música tradicional a la societat.

Hi ha molt desconeixement. El perquè d'aquesta marginació és que és una cosa molt ancorada en el passat, i a la gent això no li agrada gaire. Justament, el valor de la mú-

sica tradicional no és perquè sigui antiga. Les músiques són subjectes a valors positius i negatius. A l'actualitat, la música que es considera com a bàsica és la clàssica.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

Si agafem com a base l'opinió de Pere Romaní sobre la música tradicional, que és aquella que es transmet oralment, i que l'acordió diatònic és un instrument tradicional ja que el seu coneixement i el seu ús també durant molts anys es van transmetre oralment i sense mètodes, només de pares a fills; si prenem aquesta opinió com a base, podem concloure que per a en Pere, la música de l'acordió diatònic, per més moderna que sigui, ha de tenir com a base la tradició tant instrumental com musical, i per això compona peces per fer ballar la gent que ha estat una de les finalitats principals de l'acordió a tots els llocs on el podem trobar.

6.3.2.4. Víctor Pedrol

BREU BIOGRAFIA

En Víctor va néixer a Sant Boi de Llobregat l'any 1974. De petit va estudiar bateria, però quan va descobrir l'acordió li va agradar més. Ha estudiat amb en Carles Belda i el Daniel Violant.

Va aprendre a tocar la pandereta tot sol i ara és professor d'acordió i de pandereta. Toca en grups com *Pedrol Pedrós* i *La ceba i la carxofa*.

ENTREVISTA

Dilluns, 29 de juliol de 2009. Bruguera, Ripollès

–Nom i cognoms

Víctor Pedrol i Viladot.

–Any i lloc on va néixer

1974, Sant Boi de Llobregat.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Deu anys, des del 1999.

–Com el vas descobrir?

A través d'un viatge al País Basc.

–On el vas aprendre a tocar?

A casa amb el mètode del Marimon.

–Qui te'n va ensenyar?

Després de nou mesos de formació autodidàctica, vaig anar a l'Aula, amb el Dani Violant.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Molt bon estat de salut.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Sí, ha d'introduir-se a les escoles de música i al conservatori.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Una llar = un acordió.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

És més aviat nul·la.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

No hi estic d'acord. Com més siguem, millor.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

Fent classes i en la participació amb La Vallesana, una associació a nivell nacional.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Pot ser una eina per normalitzar l'instrument.

–Defineix música tradicional.

És aquella que ens arriba per tradició oral.

–Defineix música popular.

És aquella que tota la societat coneix.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

S'està definint.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

Igual, en forma part.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

Molta gent ha posat el granet de sorra i la seva tasca ha estat important. En destacaria el Francesc Marimon amb el seu mètode.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Sí.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

L'Artur ha conservat l'essència dels vells acordionistes del Pirineu.

El Francesc ha contribuït en la transmissió de l'acordió a altres àmbits, més urbans, gràcies al mètode.

Respecte a en Jordi, no conec gaire la seva tasca però va influir en el Francesc Mari-mon.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

Que són punts de difusió molt importants.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En aquesta entrevista es pot observar que en Víctor Pedrol té una opinió distinta a molts altres acordionistes. Veiem que és més crític i, potser, una mica més realista. Pensa que, efectivament, l'acordió està en un gran estat de salut a Catalunya, però remarca molt el fet que a les escoles i conservatoris no se'n faci gens de difusió, concretament, afirma que la difusió en aquestes institucions és del tot nul·la.

A part, també pensa que l'acordió arribarà al seu punt àlgid quan a cada casa hi hagi un acordió, però això sí, caldrà molt de temps per veure una cosa d'aquestes magnituds.

Respecte a la música tradicional, com la majoria dels altres entrevistats, pensa que és aquella que es transmet oralment; i seguint el mateix criteri, la música popular, pensa que és aquella que tota la societat coneix. I, finalment, afirma que l'estat de l'acordió i la música tradicional i popular és el mateix, ja que la música tradicional i popular forma part de l'acordió.

6.3.2.5. Guida Sellarès

BREU BIOGRAFIA

La Guida va néixer a Vic l'any 1979. De petita va estudiar música al conservatori de Vic on tocava el piano. Després va canviar de centre i va anar a estudiar a l'AMTP de Barcelona on va començar a tocar l'acordió.

Ara fa vuit anys que toca l'acordió i, a part de rebre classes també en dona a l'Escola Municipal de Música de la Garriga.

Ha fet un recull de partitures de tots els acordionistes actuals dels Països Catalans i l'ha editat en un llibre que s'anomena «La mare dels ous».

ENTREVISTA

Dimecres, 2 de setembre de 2009. Tona, Osona.

–Nom i cognoms

Guida Sellarès.

–Any i lloc on va néixer

Vic, 1979.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Ara mateix fa set anys que toco l'acordió.

–Com el vas descobrir?

El vaig descobrir perquè vaig veure el Pere Romaní tocant l'acordió, perquè estàvem en un curs en què al vespre tocàvem i cantàvem i un dia, un altre noi del curs també en va portar un i li vaig demanar. Em va agradar molt i me'n vaig comprar un, que és el que toco ara.

–On el vas aprendre a tocar?

A casa. Em vaig comprar el mètode del Marimon i el Pere m'ajudava per internet perquè jo estava a l'estranger i allà em vaig apuntar a un curs pels que començaven, però jo ja en sabia més que la gent que s'hi havia apuntat. Després vaig anar a l'Aula amb

en Carles i finalment he anat tenint professors intermitentment. Finalment em vaig dedicar a buscar repertori per tocar (i d'aquí ha sortit la Mare dels ous).

–Qui te'n va ensenyar?

El Pere indirectament, en Carles, després amb la Cati, amb en Rafèu, amb en Perepau i ara estic amb en Marc. Entre tots, quan toques amb ells vas agafant petites coses que tu vas aprofitant.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Bo, no? En Carles diu que és un instrument depredador. És que hem de mirar quants acordionistes hi havia al 90 i quants n'hi ha ara. Abans quan senties un acordió hi anaves i sabies qui era, en canvi ara sents un acordió i el més probable és que no el coneguis. A més, hi ha molta gent que puja i que toca molt bé l'acordió.

–Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Sempre pot créixer més, però potser millor que creixi no tant en nombre sinó amb qualitat. Trobo que s'ha de perfeccionar. Nosaltres ara estem a l'adolescència de l'acordió i clar hem de madurar i acabar de perfeccionar.

El nivell ja hi és i és altíssim, però hem d'aconseguir pillar la gent del davant i superar-la.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Jo no n'espero cap, ja vindrà. No ho sé, la veritat és que no hi he pensat mai. El que suposo que espero més és que vosaltres, els que pugeu, pilleu el Marc i fins i tot el supereu.

La sort de l'acordió és que no és com el piano, que té un prestigi social i que hi ha 30.000 persones que el toquen molt bé. En canvi l'acordió hi ha molt poques persones que el toquen molt bé.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

L'acordió diatònic no és de conservatori. Per l'estil d'aprendre i tot, però no ho és. Ho podria ser, però.

Amb això no vull dir que no arribi als nivells de complexitat que poden arribar els altres instruments, però és que és un altre estil d'aprendre.

Falta que hi hagi acordió als conservatoris, però és que no hi ha tants professors.

La paradoxa és que a l'ESMUC hi és i als conservatoris no.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Perquè és més maco. És que ha nascut com una família. En el fons tots som una màfia.

Encara que creixi, tot sempre serà una xarxa social on els profes som el punt de connexió entre tothom. Cada profe té un territori on fa classe i només aquest coneix tota la gent que toca a la seva zona.

–En què vas col·laborar?

Jo l'únic que he fet és recollir el material actual dels acordionistes a «La mare dels ous». També he anat tocant però en aquest aspecte tampoc no puc dir que hagi treballat.

Quan jo vaig començar a tocar ja estava tot fet.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Trobo que està molt bé.

–Defineix música tradicional.

És un concepte amb moltes interpretacions. Què és tradicional? Quan una cosa esdevé tradició? Saps que hi ha coses tradicionals com la Patum o els bastons, però no saps perquè. La tradició també és innovació: una cosa tradicional la pots agafar i fer-la actual.

Això s'ha de preguntar a un musicòleg, tot el que diem els altres són teories de sobre-taula.

–Defineix música popular

És quan tu toques tothom sap què és. O gairebé tothom sap què és. És la música que et defineix com a col·lectiu. Per exemple, els que van a escoltar havaneres, per ells també és música popular. Però clar, els que escolten música clàssica, també és música popular?

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Estaria bé que estigués a l'estat de súper pop, que estigués al mercat i a la societat de consum. A Grècia ha arribat a aquest punt. Però és que aquí hi ha molt poca consideració amb aquest problema nacional que tenim. Sembla que als catalans no els hi agradi la música en català. I per això som un país tant creatiu.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

No ho sé.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

N'hi ha moltes i cadascú ha fet una part de la seva feina. Començant per l'Artur i pas-

sant per tothom. Però al mateix temps hi havia en Maties que feia la mateixa feina a Catalunya nord i el Perepau que ho estava fent a la zona de Figueres.

El que no entenc és d'on han sortit tants acordions.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Sí, perquè d'aquí al fet que l'acordió es torni a quedar a les golfes han de passar molts anys. No el deixarem de tocar perquè sí... d'aquí que es mori l'acordió poden passar moltíssims anys.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Els tres han fet una feina excel·lent.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

Arsèguet és fantàstic, simplement. Perquè no hi ha música enllaunada i perquè hi ha música tota la nit. Hi ha molt bona gent i fas relacions socials... I a Maçaners no hi he anat.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

Segons la Guida Sellarès, l'acordió diatònic és un instrument que no hauria de ser acadèmic. Creu que no fa falta que s'ensenyi aquest instrument a les escoles de música ni als conservatoris, ja que no té aquest perfil. Valora molt el material escrit que els acordionistes van deixant poc a poc, i per evitar que es tornin a perdre partitures, va decidir fer-ne un recull de tots els acordionistes actuals anomenat *La mare dels ous*. Defineix el conjunt dels acordionistes com a un gremi. Fet que demostra la bona relació que hi ha entre ells.

Malgrat les seves idees peculiars, és molt positiva quan parla del futur de l'acordió diatònic i està molt esperançada en el fet que d'aquí uns anys la cosa encara sigui millor.

6.3.3. Acordionistes que experimenten o s'influencien d'altres músiques

6.3.3.1. Carles Belda

BREU BIOGRAFIA

En Carles va néixer a Sabadell el 1972. Toca l'acordió diatònic i la trikitixa. Ha format part de grups com Blat Segat, Pomada i Ensaladilla So Insistent. Actualment forma part del grup de música Mesclat, on comparteix escenari amb, entre d'altres, Francesc Ribera «Titot» (Brams) i Joan Reig (Els Pets). També lidera un grup anomenat *El Belda i el conjunt badabadoc.*, i actua en solitari quan convé.

ENTREVISTA

Dissabte, 22 d'agost de 2009. Igualada, Anoia.

«S'ha d'equilibrar la visió de l'acordió al país, perquè és un instrument molt popular a tot arreu, però el que passa és, com la llengua, a les zones on hi ha hagut menys migracions ofensives s'han mantingut més certes coses.»

«Per mi el problema no és l'acordió en concret sinó Catalunya, de la proporció de catalanitat del territori, això és el problema gros.»

«Si hi ha espai per córrer no hi haurà problemes. El problema és que l'espai per córrer s'està acabant.»

–Nom

Carles Belda.

–Any i lloc de naixement

1972, Sabadell.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Ja en fa disset.

–Com el vas descobrir?

Per casualitat. Als encants de Sabadell, que els fan cada diumenge, vaig veure un ins-

trument que no el coneixia i em va agradar l'estètica. Em vaig encapritxar i vaig decidir comprar-me'n un, però el que volia valia 15.000 pessetes i no me'l podia comprar. Després vaig treballar durant una setmana i quan vaig tenir els diners, el següent diumenge, hi vaig anar i me'l vaig comprar. Després vaig començar a investigar què era i vaig descobrir que era un instrument que es deia acordió diatònic.

–On el vas aprendre a tocar?

Vaig començar a casa sol i al cap de poc temps em van fer els cursos pilot de l'Aula de Música Tradicional, que no tenien res a veure amb ara, ja que era quan la van crear. I vaig començar allà amb en Marimon.

–Quan tocaves sol a casa, seguies algun mètode o algun guió?

El primer que vaig fer va ser esbrinar quines notes hi havia allà, vaig fer-me una plantilla i després vaig començar a seguir el mètode del Marimon.

–A part del Francesc, qui te n'ha ensenyat?

Que n'hagi tingut contacte directe: amb en Maties Mazarico, amb el Joseba Tapia, amb l'Iker Boenaga i amb a Maixa.

I després m'he anat fixant amb altres.

I també he après moltíssim amb en Josep Maria Mayol. Que ho té una mica amagat però a part d'un gran músic i guitarrista, també és acordionista.

–En quin estat de salut trobes que es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Bo, no? A veure, si ets optimista i mires el panorama que hi ha, pots veure que l'ambient és molt sa i que hi ha molta varietat: des de la Guida fent una cantata fins al Marc del Pino fent no sé quin concert, o en Perepau, en Joan Garriga o l'Artur... O també mirat des de la forma quantitativa podem dir que hi ha molta gent que el toca, que el nombre de persones dins del gremi és molt elevat.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

A veure, depèn del que et fixis. Si mires la quantitat de gent que el toca de manera íntima, familiar o segons quin cercle, es pot ampliar; però si l'ús de l'acordió ha de ser en l'àmbit professional, és a dir, la gent que s'hi guanya la vida, jo penso que hi ha un límit, no que s'hagi de limitar, eh!? Sinó que hi ha un límit natural o no.

Penso que un músic, com a qualsevol ofici, ha de tenir la seva zona d'influència. Per exemple, aquí a l'Anoia, posem que hi ha dos acordionistes professionals i de solvència contrastada. Això seria perfecte, perquè ells dos ja podrien abastar tota la comarca. N'hi pot haver deu, però és molt difícil que en una mateixa comarca hi hagi deu acordionistes professionals guanyant-se la vida.

Pensat d'aquesta manera seria això. I si n'hi ha més i cadascú va a la seva manera collonut, eh!? Fins i tot et diria que fa uns anys, hi havia uns certs problemes per abastar les feines, però ara no. Hi ha molta gent que pot fer classes i gravacions en molt bones condicions. Potser si un dia som deu vegades més els que som ara, segurament acabaríem barallant-nos per poder-nos-hi dedicar tranquil·lament.

L'acordió és un instrument que necessita una certa àrea, com els ossos. Està bé que en un poble hi hagi tres acordionistes professionals, però deu? Millor que no.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

No ho sé. Jo penso que tot funciona bé. La gent està fent classes està gravant, està innovant... Penso que està prou bé. Mentre la gent vagi a la seva bola tot anirà bé.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

De moment en tinc una bona impressió, perquè tot i que trobo que no és un bou que s'ha d'agafar per les banyes, està prou bé. És molt interessant que hi hagi gent a l'Aula i que la Cati hagi agafat la plaça de professora, però ho és tant d'interessant, com que els castellers de qualsevol poble es continuïn passant partitures perquè fa molts anys que toquen l'acordió.

Trobo que mentre no es perdi cap dels possibles fronts, collonut.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

No ho sé. No crec que o facin amb males intencions. Això sí, s'haurà de veure el dia que a la Garriga siguin deu acordionistes amb solvència professional. És com si en un mateix barri hi haguessin deu farmàcies, saps? Tot i que amb l'acordió hi ha moltes especialitzacions. Però també va per zones. Hi ha zones on hi podrien sobrar acordionistes i altres zones on deu més no hi farien cap mal, no?

De moment la tendència és creixent. Si hi ha algun sostre natural ja apareixerà.

–Entrant al tema de la recuperació, en què vas col·laborar?

Jo penso que la part forta de la recuperació hi ha un grup de persones que la va fer. Potser la nostra generació hem pogut viure tranquil·lament, perquè ens vam trobar un mètode fet, gravacions de molta gent, material... I només pair això ja és molta cosa.

El que he fet jo és més en ambients com als bars, sobretot en el cos a cos. He empès més cap aquí, com la Núria, en Joan, en Rafeu...

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Collonut. Però hem de tenir en compte gent com el Marimon que han anat més per casaments, cercaviles, etc... que encara que no siguin famosos han servit molt per fer

el mateix que feia Dusminguet: presentar l'acordió en un grup gran i demostrar que aquest instrument té moltes varietats.

–Defineix música tradicional.

És la que t'arriba sense ser-ne conscient.

–Defineix música popular.

És la que identifica un col·lectiu, un poble. La que una colla se la creu com a seva.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

No ho sé. D'entrada et diria que bé, o que millor. És que depèn molt del territori. De quina part de la gent parlis. Si vens a Sabadell, et diré que l'estat de la música tradicional està en crisi, per exemple.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

No t'ho sé dir.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

Els de sempre. Però no ens hem d'oblidar que la feina de recuperació també, en gran part, ha estat gràcies als vells que tocaven l'acordió fa cinquanta anys. S'ha d'equilibrar la visió que es té de l'acordió al país, perquè és un instrument molt popular a tot arreu i, com la llengua, a les zones on hi ha hagut menys migracions ofensives s'han mantingut més certes coses.

Si vols que digui noms propis: l'Artur, en Perepau, en Maties, en Jordi, el Marimon, l'Amadeu, la Cati, el Daniel...

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Sí, home! I tant! Sí, no? Que tu estiguis fent això n'és un síndrome. Abans això era impensable. Rutlla molt bé.

Per mi el problema no és l'acordió en concret sinó Catalunya, de la proporció de catalanitat del territori, això és el problema gros.

Si hi ha espai per córrer no hi haurà problemes. El problema és que l'espai per córrer s'està acabant.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Han fet una feina fonamental. I ens han transmès, a part d'un repertori, unes maneres de fer que han estat claus per tirar endavant l'instrument.

El Marimon, ha treballat molt en el camp de la pedagogia i el cos a cos. S'ha fet un fart de fer actes, concerts, cercaviles... Ha treballat molt en el tema del ball.

L'Artur és clau en el tema d'Arsèguet. Ha treballat en el tema més de la cançó, al contrari que el Marimon. A nivell pedagògic també ha treballat.

I el Jordi, té un grup des de fa molts anys i si no m'equivoco, va ensenyar a tocar al Marimon. També ajuda molt perquè té relació amb la ràdio, fonoteques, ha fet un recull fotogràfic al museu de la música...

Tots són complementaris...

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

No puc fer la comparació perquè mai he estat a Maçaners.

Arsèguet és com el dinar de Nadal pels acordionistes.

–Quan vaig fer l'entrevista a en Francesc Marimon, em va dir que a Catalunya no hi va haver cap mena d'adaptació de l'instrument. Jo pensava que, com que als inicis de l'acordió només hi havia un sol model i ara, actualment, a cada lloc on es toca el diatònic hi ha un model diferent, hi havia hagut una adaptació. Tu què en penses?

Penso que no hi ha hagut adaptacions, però podríem considerar que el model que ha desenvolupat el Marimon aquí a Catalunya, potser sí que es pot considerar com una adaptació, perquè abans la gent tocava el que arplegava. Si els donaven un acordió en C-F tocaven aquest, i si els donaven un G-C tocaven aquest altre. I en Marimon va posar com a referència el G-C, potser perquè era el més còmode per a ell ja que era graller i les gralles estan en G. Si l'adaptació o el model l'hagués fet un flabiolaire, segurament ara tocaríem un acordió en C-F, perquè els flabiols estan en C.

D'això en podríem dir adaptació, encara que no sigui exactament l'acordió sinó la manera d'entendre'l. Nosaltres si toquéssim un C-F igualment pensaríem amb les notes d'un G-C.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Carles és un acordionista que ha rebut molta influència de la manera de tocar del país Basc, ja que ara resideix allà i hi té la família. És una persona que ha reflexionat molt sobre l'acordió a Catalunya.

A diferència de molts altres acordionistes, quan parla de la música tradicional, la defineix com aquella música que ens arriba sense ser-ne conscients. O sigui, la música que vulguem o no, hem estat sentint des de ben petits a l'escola o a qualsevol altre lloc i que, ens agradi o ens desagradi, en el fons formem part d'ella.

Quan analitza el problema de l'acordió diatònic actualment a Catalunya, no l'enfoca cap a un problema musical, sinó que afirma que el problema el tenim els catalans, que no tenim sentit patriòtic i tot el que estigui lligat amb la tradició i amb la cultura catalana ens fa com una mena de respecte i molt agent no s'hi vol acostar. En Carles afirma que a partir que tornem a tenir un sentit patriòtic i ens deixi de fer por la tradició, serà el moment en què l'acordió farà el seu últim salt fins arribar al lloc que li pertoca.

A part, dins de la tècnica de l'acordió, ell i altres acordionistes van crear un model d'ordenació del teclat que pretenien que fos el model a Catalunya⁸⁸, i que poc a poc, la gent l'ha anat interioritzant.

⁸⁸ Explicat al punt 5.5.2 d'aquest treball.

6.3.3.2 Marc del Pino

BREU BIOGRAFIA

En Marc va néixer a Barcelona l'any 1978. Va començar a tocar l'acordió amb uns amics i al final ha aconseguit ser uns dels acordionistes amb més nivell de Catalunya. Ha tingut una gran influència de la forma de tocar francesa.

Toca amb Tazzuff i es professor del centre Lleidetà.

Ha inventat una forma d'ordenar el teclat de l'acordió diatònic per tal de que s'assembli més al cromàtic.

ENTREVISTA

Dimarts, 8 de setembre de 2009. Barcelona, Barcelonès

–Nom

Marc del Pino.

–Any i lloc de naixement.

1978, Barcelona.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Quinze anys.

–Com el vas descobrir?

A l'escola hi havia un acordió cromàtic i el vaig començar a tocar. Després vam fer un grup de música tradicional amb els col·legues i em van dir que perquè fos més real, havia de tocar el diatònic i així ho vaig fer. El vaig aprendre a tocar i em va agradar.

–On el vas aprendre a tocar?

El vaig aprendre a tocar sol i després vaig anar al Tradicionàrius amb la Cati.

–Qui te n'ha ensenyat?

A part de la Cati també me n'ha ensenyat el Daniel Violant a Catalunya i a França he anat amb en Milleret i el Pignol.

–En quin estat de salut trobes que es troba l’acordió diatònic actualment a Catalunya?

No crec que hagi d’anar al metge... No, no. Bromes a part, està en un estat de salut immillorable, i a nivell de l’estudi també està molt bé, perquè s’estudia a les escoles, es comença a fer servir el paper... s’ha adaptat als nostres temps.

–Hi ha molta gent que troba que a l’acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Jo crec que sí, que pot créixer molt més quant a persones. Però encara pot millorar en el nivell de repertori, que la gent escrigui més; i fins i tot en el nivell que tu quan escoltes un acordionista et quedes badant. Ara costa de trobar això, però segur que d’aquí uns anys serà molt fàcil trobar gran acordionistes.

Comparat amb altres instruments és com si juguéssim una altra lliga. És completament diferent, però la cosa ja s’anirà posant a lloc.

–Quin futur esperes per l’acordió diatònic?

Espero que la gent seguirà volent-lo tocar i estudiar. En el fons no espero res. Tinc la sensació que la pròpia inèrcia que porta és molt sana i que el que passi ja passarà, que de ben segur que serà positiu.

–Què n’opines de la difusió que es fa de l’acordió a les escoles i conservatoris?

No estic gaire al corrent de la difusió que es fa, però és molt curiós que hi sigui a l’ESMUC i en canvi als conservatoris no. Jo estic content que l’acordió estigui a l’ESMUC perquè és una petita oportunitat de cursar una carrera i compaginar-los amb altres coses.

No entenc que per exemple al Liceu no hi sigui.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Jo penso que de reduïda la cosa cada vegada en té menys, i no és qüestió del que es prefereixi, sinó que és qüestió del que és i ja està.

–Entrant al tema de la recuperació, en què vas col·laborar?

No, jo de recuperar no he fet res. L’únic que he fet és tocar per tot arreu i donar classes durant deu anys.

El que he fet més jo és buscar possibilitats, sistemes nous, composo cançons que busquin totes les possibilitats de l’acordió...

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Penso que aquest fenomen és de gran ajuda per apropar l'acordió al públic.

–Defineix música tradicional.

És la música que pertany als costums musicals d'una regió.

–Defineix música popular

És la música del poble, la que en aquell moment el poble utilitza, però no té perquè ser pròpia de la regió o territori. Per exemple, els Beatles són música popular i el que fan no és d'aquí ni és música tradicional, és pop.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Crec que està molt bé, però té alguns vessants que no estan del tot ben definits. Per exemple, quan parlem de música tradicional irlandesa, tots tenim ben clar en què es basa, o com a mínim tenim referències; però quan parlem de música tradicional catalana ja comencen a sorgir dubtes. La música tradicional catalana no acaba d'estar del tot ben definida, això sí, poc a poc ja anirà arribant.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

Costa molt respondre aquesta pregunta. No sé com respondre-la. Jo el que veig és que tot està bé.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

Els de sempre, en Marimon, l'Artur... però jo no ho diria tant com una lluita...

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

I tant que sí! Segur que es tocarà més de tot. Més música tradicional, i de més qualitat i també es tocarà altres tipus de música que ara mateix no es toquen. D'aquí vint anys veurem gent tocant *tumbaos* amb l'acordió.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Penso que els tres segur que han fet una gran feina, cadascú en el seu camp i que es mereixen un gran reconeixement de part de tots els altres acordionistes que estem tocant gràcies a ells.

Crec que el que han fet és accelerar les coses, perquè suposo que tard o d'hora l'acordió hagués tornat a ser un instrument com els altres.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

La trobada d'Arsèguet és un fenomen que ja té molts anys i que mai ha mort. És molt important tenir coses així a casa nostra. Demostrem que l'acordió té molta projecció i que hi ha molts pilars que l'envolten.

A Maçaners fa molts anys que no hi vaig. Però pel que sé és que és una trobada molt familiar. Sempre va bé tenir trobades així.

–Em pots explicar una mica la nova estructuració de les notes de l'acordió que has creat?

El que he fet és reordenar, en base als meus criteris, les notes del teclat de tres files. Primer vaig començar a tocar un dues files, després ja em vaig passar a les tres files amb el sistema que toca el Milleret, i ara el que he fet és canviar una mica les notes que tenia el Milleret per facilitar els moviments i els canvis de tonalitat.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Marc, si hem de ser sincers, és un dels acordionistes amb més nivell de Catalunya. Ha tingut una gran influència de la música francesa ja que ha estudiat amb en Milleret i en Pignol que són uns acordionistes molt reconeguts.

A part de fer classes i de tocar en grups, és un dels pocs acordionistes que s'ha interessat en trobar una forma d'ordenar les notes de l'acordió per tal de facilitar els moviments, fins al punt que ha establert una notació «neutra», o sigui que està en un punt mig entre l'acordió diatònic i l'acordió cromàtic.

6.3.3.3. *Aleix Armengol*

BREU BIOGRAFIA

L'Aleix Armengol va néixer a Barcelona l'any 1984. Va començar a tocar el violí clàssic als 6 anys, instrument amb el qual participà en l'orquestra del segle xx. Va començar la formació en acordió diatònic amb en Marc del Pino i posteriorment amb en Dani Violant i d'altres professors. Va fer diferents tallers d'acordió diatònic a càrrec de Norbert Pignol i Stephane Mille-ret, i d'altres, amb músics d'altres gèneres i instruments. Ha tocat recentment amb els grups Ezoukée i Caracola (fusió) i, actualment toca amb el grup Tazzuff (folc), Duoma i participa en l'espectacle de dansa «Una del montón» i l'espectacle de clown «Enclauadas». En el camp de la docència ha fet classes a l'Escola de música tradicional de Badalona i al Centre lleidatà de Barcelona. També ha fet classes al CEM (Casa de la Música de Terrassa) i a diferents cursos monogràfics sobre l'instrument tals com «l'Escola d'estiu» de la Vallesana o el «VII curso de acordeón diatónico» a Nerín (Aragó).

També coorganitza amb Ignacio Alfayé i Marc del Pino el «Curs Rural», que es un taller intensiu sobre l'instrument d'una setmana.

ENTREVISTA

Dijous, 3 de setembre de 2009. Barcelona, Barcelonès

–Nom i cognoms

Aleix Armengol.

–Any i lloc on va néixer

Barcelona, 1984.

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Deu fer uns 8 anys.

–Com el vas descobrir?

Perquè tocava el violí i quan tenia 16 anys vaig decidir buscar un instrument que m'ho

passés bé i vaig provar el piano i la guitarra però no em van agradar. Després la mare de la meva xicota tocava l'acordió i me'n va deixar un.

–On el vas aprendre a tocar?

Primer de tot a casa, durant mig any, i quan ja em sortien algunes cançons vaig decidir anar al CAT amb el Marc del Pino.

–Qui te'n va ensenyar?

En Marc, en Dani Violant, el Víctor i el Marimon. També he intentat fer tots els cursos que he pogut a tot arreu.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Bastant bon estat. Ara toca molta més gent que abans. Crec que va per molt bon camí i amb un nivell molt alt.

Abans la gent es posava a tocar als 40 anys per nostàlgia i en canvi ara es toca perquè ens agrada.

–Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Estaria bé que es convertís en un instrument normal. No com ara que et diuen: «Mira! Un acordió! Toca'm els *pajaritos*!».

S'ha d'acabar de reconèixer com a instrument de música.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Espero que es vagi normalitzant, per tant que la gent el vagi agafant des de més jove. La qüestió és que estigui allà i que serveixi per alegrar la vida dels que toquen.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

Jo no n'he vist mai de difusió.

Trobo que és una gran errada que no hi hagi el grau mig d'acordió als conservatoris. Però és que clar, com que aquí tothom té acordions completament diferents, és molt difícil arribar a un consens per ensenyar a les escoles d'una manera metodològica.

Primer hem d'arribar al nivell dels instruments normals de sempre.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Jo no ho prefereixo. Fer-ho reduït i familiar sempre ho pots fer. Podem ser els que vulguem que sempre ens podem marginar entre uns quants i continuarà sent familiar, però trobo que no fa falta, que com més siguem més riurem.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

Com molts d'altres, he anat tocant i he fet que la gent vegi l'acordió.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Trobo que està molt bé. És important tenir grups així perquè és una manera de presentar l'acordió al públic.

–Defineix música tradicional.

La que durant la meua vida s'ha anat repetint en uns àmbits culturals molt concrets i que moltes vegades m'han marcat en costums on anava enganxada aquesta música.

–Defineix música popular.

És tota aquella que és accessible.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Crec que hi ha una renaixença important. Ara hem arribat a un punt molt elevat i la pregunta és: cap on anem ara? Què fem?

–Està millor que l'acordió o pitjor?

L'acordió està ajudant bastant a la música tradicional. És un nivell bastant igualat. No t'ho sabria dir exactament.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

Hi ha molta gent que ha treballat, costa molt dir noms.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

I tant que sí!

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Penso que han estat unes persones clau en la recuperació de l'acordió a Catalunya i que sempre els haurem d'estar agraïts.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguel? I la de Maçaners?

Arsèguel és una gran trobada. Tothom s'ho passa súper bé i es toca molt, es coneix molta gent... és com el dia de Nadal pels acordionistes.

A Maçaners no hi he anat.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

L'Aleix, a diferència dels altres acordionistes, deixa entreveure una visió més pessimista de l'estat de l'acordió actualment a Catalunya. Pensa que l'acordió encara s'ha de començar a normalitzar al nostre país, ja que no està reconegut oficialment (només a l'ESMUC), la gent no el compta com un instrument més i el relaciona amb músiques que no són les nostres, com ara *los pajaritos*.

Respecte a la música tradicional i popular, té un pensament molt similar a la resta d'instrumentiste, però el que sí que hem pogut veure és que es mostra una mica indecís a l'hora de predir el futur de l'acordió a Catalunya. Reconeix que està en un punt força elevat, però el que no sap és què hem de fer ara, cap on hem d'anar. Preguntes que segurament es fan tots els acordionistes i, que normalment, s'improvisa tot seguint, dia rere dia, la pròpia inèrcia de l'acordió.

6.3.3.4. Núria Lozano

BREU BIOGRAFIA

La Núria va néixer a Terrassa el 1976. Toca l'acordió diatònic. Actualment estudia a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) en l'especialitat d'Acordió Diatònic. Toca a La Carrau i el duet Betzuca juntament amb la Carol Duran. També ha estat membre del grup Les Violines i del grup de Tex-Mex La Txaranga Revoltosa.

ENTREVISTA

Dilluns, 31 d'agost de 2009. Terrassa, Vallès Occidental

–Nom i cognoms

Núria Lozano.

–Any i lloc on va néixer.

Terrassa, 1976

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Ja en fa tretze.

–Com el vas descobrir?

Jo estudiava magisteri musical i a la classe també hi havia el Belda. Volia tocar algun instrument de música tradicional que no fos de cordes perquè ja tocava la guitarra i que fos harmònic, que es pogués acompanyar a ell mateix i que alhora pogués cantar, i vaig agafar l'acordió.

En Belda, em va dir que el Marimon em podria fer classes i que també em podria deixar un acordió.

–On el vas aprendre a tocar?

A l'Aula amb en Marimon.

–Qui te'n va ensenyar?

A part d'en Marimon, vaig estar amb la Cati i el Dani Violant, i després m'he dedicat a «copiar la gent», per exemple vaig estar en un grup que tocàvem igual que el Belda, i el vaig haver d'imitar molt.

També vaig estar amb el Tapia un temps.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

A mi em sembla una passada, cada vegada hi ha més gent que toca i això comença a semblar una plaga.

Penso que molt bé, recordo que quan jo anava a classes a l'Aula, l'acordionista més jove que hi havia era en Marimon. I ara, en canvi, hi ha molta gent jove que toca. Ha estat un canvi radical.

–Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Sí, però si no vigilem només quedaran acordions al món! Jo penso que és un instrument que dona per molt, que és com la guitarra, com que pots acompanyar i cantar, et dona molt joc i llavors, clar, es pot experimentar molt amb l'instrument, canviant notes o fent-se'l «tunning», o quedar-se amb les coses més simples com fer dos o tres acords i acompanyar quan un canta.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Penso que ara es fa servir per tocar molts tipus de música, des de la música tradicional fins a músiques més modernes. I això vol dir que té un bon futur assegurat.

El problema serà si es deixarà de fer tradicional, però segur que sempre hi haurà gent que li agrada i que voldrà saber què es tocava abans.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

Bé, tot i que a les escoles suposo que se'n fa més que abans perquè hi ha més grups d'animació infantil amb acordions que fan espectacles per a nens...

Però clar, en els conservatoris, és una mica rar que hi hagi acordió a l'ESMUC i en canvi, en els primers cicles no n'hi hagi. Suposo que s'anirà normalitzant.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Penso que està molt bé que hi hagi molt bon rotllo entre els acordionistes, però clar, abans, quan anaves a sentir un concert i veies qui tocava, sabies immediatament qui era. En canvi ara, vas a un concert i no coneixes l'acordionista. Som tanta gent que no ens coneixem ni entre nosaltres mateixos. Però això m'agrada, com més gent toquem més coses interessants es faran. Ara tothom fa la seva i tothom respecta el que fa l'altre.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

A veure, jo, podem dir que comparat amb altra gent no vaig col·laborar gaire, però posats a dir, diguem que sobretot he col·laborat en fer popular l'acordió, en aconseguir

que la gent sàpiga que existeix un instrument que es diu acordió diatònic, i això ho faig fent concerts, discos i col·laborant amb gent que normalment no tocarien amb acordió diatònic, per exemple, ara toco amb un cantautor...

A part, també he fet alguns articles a revistes com *Cavall fort* i petits treballets sense importància.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Crec que és una manera molt bona perquè la gent descobreixi el diatònic i tingui ganes de tocar-lo.

Que la gent vegi el Joan Garriga o el Carles Belda tocant l'acordió en un grup és de gran ajuda.

–Defineix música tradicional.

A veure... què és música tradicional i què no ho és, depèn molt del criteri de cadascú. És el que tu creus que et representa. Et pots basar amb l'antiguitat d'una peça, però és que això tampoc la fa tradicional o et pots basar en la difusió que va tenir en una època, però això tampoc la fa tradicional.

Per mi és la música en què un poble s'hi sent identificat. Penso que és bastant ideològic.

–Defineix música popular.

Aquí dins hi entra tot. Tot el que les masses escolten o canten en aquell moment.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Penso que hi ha molts cercles que volen reivindicar aquesta cultura i que aquesta gent l'està reivindicant molt. Potser les ganes de tenir un sentiment identitari, són força presents a la nostra societat ara, i això fa que hi hagi un interès per recuperar-ho.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

No sé què dir.

Penso que l'acordió està en un moment pletòric i que la música tradicional, si la gent se l'escolta bé, però si no...

Hi ha moltes institucions que lluiten molt per la música tradicional, però aquesta lluita no només l'han de fer les institucions, l'ha de fer la gent.

–Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

L'Artur amb la trobada d'acordionistes, en Marimon que ha fet de mestre de tots... i tothom a la seva manera. Cadascú ha fet publicitat i coses i alumnes a la seva manera.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Sí, clar, segur. Amb la gent que toca, segur que es faran coses molt interessants.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

L'Artur va recuperar-ho tot. Va recollir el material però falta repartir-lo i que la gent hi tingui més accés. També ha donat a conèixer molt l'instrument. El problema és el que s'ha fet només al Pirineu, i no ens hem d'oblidar que a començaments de segle també hi havia molts acordionistes fora d'aquesta àrea.

En Francesc ha treballat en la pedagogia, fent mètodes i després també és el nostre pare espiritual, el que fa connexió entre tothom i ha ajudat a crear com un clima entre nosaltres, un clima en què tothom fa la seva però sempre estem ben avinguts.

En Jordi Roura ho ha deixat bastant i s'ha quedat en un segon terme. El mateix Mari-mon va començar a tocar perquè va veure el Jordi.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

Arsèguet és la gran trobada. Gran part de la gent ens reconeix amb la trobada d'Arsèguet.

A Maçaners no hi he anat.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

La Núria és una de les acordionistes que, juntament amb altres com en Carles Belda o en Joan Garriga, ha ajudat a fer conèixer l'acordió al gran públic tot tocant en grups mínimament famosos.

Ella ha estat de les poques acordionistes que toca música tradicional versionada amb ritmes moderns i que ha tingut un públic jove bastant extens.

Valora molt que a part que hi hagi molta gent que toqui l'acordió diatònic, es comencin a crear coses interessants i es pugui innovar més del que s'ha fet fins ara.

També creu que hi ha molt poca lluita per part de la gent per tal de posar la música tradicional al lloc que li pertoca. Afirmar que està molt bé que hi hagi tantes institucions que lluitin pel mateix, però creu que fa falta el suport i l'ajuda de la gent.

6.3.3.5. Rafèu Sichel

BREU BIOGRAFIA

En Rafèu Sichel va néixer a París l'any 1981. Quan tenia 10 anys va anar a viure al Peiregòrd, al nord-oest d'Occitània, on es va familiaritzar amb la llengua i la cultura occitanes; és allà on va començar a endinsar-se en la dansa i la música tradicionals, amb la cabreta, la viola de roda i l'acordió diatònic, en els quals va ser format pel mestre Marcel Piaud, músic de tradició oral nascut el 1907.

Amb 17 anys va anar a estudiar biologia a Tolosa, on va començar a tocar amb alguns grups de ball folk. A part, entre els anys 2000 i 2003, va cursar estudis de filologia occitana. L'any 2002 es va instal·lar a Sabadell, on va acabar els seus estudis de llicenciatura en biologia.

Des del 2005 ha estat fent el doctorat en lingüística i ha estat treballant en projectes de recerca en fonologia de l'entonació de les llengües romàniques, primer a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Universitat Pompeu Fabra i a la Universitat d'Osnabrück (Alemanya).

De l'any 2004 al 2007 va ser component del grup sabadellenc de música popular Rau-xa i l'any 2004 també funda Mirabèl, un grup de música tradicional occitana. El 2008 va muntar amb en Joan Codina el duet de folk 932.

Actualment és professor d'acordió diatònic a l'Aula de Música Tradicional i Popular.

ENTREVISTA

Enviada el dijous, 29 d'octubre de 2009 des de Músser (Cerdanya)

–Nom i cognoms

Rafèu Sichel Bazin.

–Any i lloc on va néixer

1981 París (França).

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Tretze.

–Com el vas descobrir?

Buscant d'aprendre la llengua occitana (feia 3 anys que vivia en un poble occità i encara no n'havia sentit cap paraula...) Vaig entrar al grup folklòric del poble. Vaig descobrir l'acordió així.

–On el vas aprendre a tocar?

A Moissídan (Mussidan en francès), al Peiregòrd (Occitània).

–Qui te'n va ensenyar?

El vaig aprendre a tocar sol, seguint els consells de la gent gran del grup folklòric del poble i de Marcel Piaud, un músic de la regió nascut el 1908 que havia après per tradició oral amb la gent gran quan era jove, i que transmetia els seus coneixements formant (gairebé) tots els músics de la zona de manera desinteressada.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Som una plaga.

–Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Bé, evidentment. Però vist d'on venia, que gairebé havia desaparegut del panorama musical, podem dir que realment ha fet un *boom* increïble. És veritat que pot créixer més, però ho està fent.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

Imagino que hi haurà cada vegada més gent que el tocarà, i per tant més bons instrumentistes. A més a més està sortint de la casella de la música tradicional, també entra en altres estils populars. Però no el veig sortir de la música popular.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

És un bon reconeixement per a l'instrument. Però com que aquest instrument és una festa, que sol ja omple molt i no necessita cap altre instrument que l'acompanyi, això fa que molta gent que vol entrar en la música tradicional i/o popular es posi a tocar l'acordió. Això en sí està bé, però no hauria d'anar en detriment dels altres instruments tradicionals... la qual cosa sembla que sí que sigui el cas. Especialment, el flabiol, el sac de gemecs... hi ha poca gent que s'hi posi de cap i de nou en comparació amb la que es posa a l'acordió.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

Diria que això va de la mà amb el tipus de música que fem. És música popular, de carrer, de proximitat. Alguna cosa que es comparteix directament, i si és sense *micros* millor. Per tant, una massificació de la cosa seria antitètica, li trauria aquest caire proper.

–En què vas col·laborar?

Fent classe i ensenyant. També tocant en grups. Potser tocar música popular (rumbetes i companyia, música de festa major) amb el grup Rauxa va ajudar a donar-lo a conèixer. És un grup que va tenir un impacte certament reduït, però crec que no negligible, en el panorama de la música popular catalana dels darrers anys.

–Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

És una cosa que va sorprendre una mica quan va passar per primera vegada, un instrument carca en grups «guais»... però hom s'hi ha acostumat molt ràpidament! Ha ajudat a canviar la imatge que hom tenia de l'instrument, i això és molt positiu.

–Defineix música tradicional

Originalment, és una música que té unes arrels ancorades en un territori determinat i que troba els seus inicis en una època remota, i que s'ha anat transmetent oralment durant diferents generacions. Era un dels elements que caracteritzaven una cultura determinada, per contraposició a la música tradicional d'una altra cultura. S'hi havia d'incloure uns gèneres musicals (de música, de ball, de cant, de música d'escoltar) i uns instruments i formacions musicals determinats i específics.

Avui dia, la definició s'ha de retocar un pèl. La transmissió natural es pot haver romput, i la música pot haver-se recuperat i reimplantat. La transmissió actual ha canviat de mode: ha passat de ser purament oral a ser d'un tipus mixt, a cavall entre oral i escrita, o gravada en suport àudio o fins i tot vídeo. També cal senyalar que el transport de músiques d'una zona a l'altra s'ha accelerat molt amb els mitjans de comunicació actual i això canvia el concepte d'arrelament a un territori i a una cultura local de la música dita «tradicional». El que la segueix caracteritzant, és que és composta d'uns gèneres determinats, associats amb un territori d'origen, i amb uns instruments determinats que eren usats originalment per a interpretar-la. Tanmateix, avui dia, les formacions musicals tradicionals poden incloure a més a més altres instruments que no formaven part de la tradició original, i interpretar gèneres o músiques que s'interpretaven amb altres formacions o provenir d'altres zones geogràfiques.

–Defineix música popular

Al meu entendre, la música popular és la música que es pot tocar sense necessitat

d'haver rebut una formació musical normada, escolar. És una música que té una acceptació massiva dins d'un territori, és la que el poble d'un territori reconeix com a «normal», habitual, la que està acostumat a escoltar, a ballar... Antigament, la música tradicional era l'única música popular, però avui dia s'han multiplicat els tipus de música popular, tant a nivell d'instrumentació com de gèneres musicals.

–Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

La música popular és molt viva. La gent té més accés a comprar-se un instrument i posar-se a tocar que fa un segle, per tant hi poden haver més músics populars. A més a més, els mitjans de comunicació actuals ajuden molt a la seva difusió. Després, la tendència política actual redueix les possibilitats d'expressió directa d'aquesta música, ja que és una música de carrer, i això «molesta els veïns»... D'altra banda, la professionalització dels músics és difícil, per dues raons: aquesta just esmentada, i el fet que hi ha molts músics. Això té dues conseqüències: d'una banda, molts músics populars no poden dedicar gaire temps a la pràctica musical i això no ajuda al fet que el nivell de la producció musical popular creixi, i de l'altra, fa que la música popular conservi justament el seu caire popular, no professional, amateur, proper, familiar.

La música tradicional, essent com a tal una branca de la música popular, coneix la mateixa sort. Però s'hi afegeixen totes les transformacions esmentades en la resposta precedent en la qual intentava donar una definició de la música tradicional. Per exemple, hi ha molts músics que fan música tradicional actualment que han rebut una formació musical prèviament. Això canvia força el concepte que poden tenir els músics de la música tradicional i la seva manera d'abordar-la, respecte del que era a l'època en què la música tradicional era l'única forma de música popular.

–Està millor que l'acordió o pitjor?

L'acordió és un instrument originàriament de la música tradicional que ha tornat a sortir de les seves barreres per formar part dels instruments de la música popular. És un dels instruments que més èxit té en la música tradicional, i en això la seva salut és bona. La música tradicional ha estat desbancada dels seus llocs d'expressió primitius per d'altres tipus de música popular: ja no és la música de plaça, que tothom coneixia i de la qual tothom participava. Ara és el fet d'una part reduïda de la població. L'acordió diatònic segueix patint aquest desplaçament, tot i que ha sortit de les fronteres de la música estrictament tradicional per entrar a formar part del panorama de la música popular – en feble mesura, tanmateix, és clar. En aquest sentit em sembla que té més implantació que la música tradicional en sentit estricte. Tanmateix, la majoria de la gent quan sent la paraula «acordió» encara li ve al cap el cromàtic de tecles de piano, tot i que aquest darrer instrument ja no tingui tanta implantació popular com en dècades anteri-

ors. Però si ens pot servir de consol, també hi ha força gent que d'un clarinet o d'una trompeta en diu que són flautes...

–Quins creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

Inicialment, en Francesc Marimon, per donar-li el primer impuls. Després en Carles Belda i en Joan Garriga per popularitzar-lo fent-lo sortir de la casella de la música estrictament tradicional; el primer mantenint-l'hi també, tanmateix. Després per la feina de terreny, cal citar imperativament Artur Blasco, Georgina Fàbregas, Pep Lizandra, Cati Plana i Víctor Pedrol, i me'n deixo un fotimer. La Guida Sellarès també cal citar-la per la feina de recopilació i de valorització de la feina que s'ha fet.

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

I tant! Si som una plaga!

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Em parles de l'Artur Blasco i del Francesc Marimon? Doncs han fet una feina titànica! El Jordi, no veig de quin em parles.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

La primera és la més coneguda de les trobades d'acordionistes. Ha permès una difusió molt important del nostre instrument. És un lloc molt agradable, amb molt bon ambient, i és un molt bon aparador del que es fa amb l'acordió diatònic avui dia. Només hi he anat un parell de vegades però sempre en guardo un molt bon record. És veritat que últimament s'ha massificat una mica i això li fa perdre una mica el caire familiar que tenia en un principi, però li fa guanyar el popular. A la trobada de Maçaners no hi he anat mai, però només n'he rebut bons comentaris. Diuen que justament manté aquest caire més familiar que està desapareixent d'Arsèguet. Si això és veritat, em sembla fantàstic, ho tenim tot! Sense oblidar que hi ha encara moltes altres trobades més modestes arreu!

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

En Raféu, que va aprendre a tocar l'acordió a Occitània de mans d'un vell acordionista, ens afirma, fent una mica de broma que el món de l'acordió és un plaga que mai ningú podrà aturar. Pensa que l'aparició de l'acordió en grups de música més moderna és un fet molt positiu per a l'instrument, ja que d'aquesta manera no es queda tancat en un sol estil i s'obra més al món.

Al mateix temps, creu que la definició de música tradicional ha canviat totalment duran el temps, ja que antigament, es transmetia de forma totalment oral i només uns quants instruments la podien tocar o eren aptes per tocar-la; en canvi, actualment, la música tradicional pot ser tocada per qualsevol instrument que no cal que tingui un passat relacionat amb la tradició i, la seva transmissió oral s'està perdent fins al punt de ser escrita i, fins i tot, per mitjà d'àudios.

També afirma que l'acordió està en més on estat que la música tradicional i popular ja que aquesta ha estat desbancada dels seus llocs d'origen. Ja no es toca a les places, i només ha aconseguit que una petita part de la població encara continuï escoltant-la o fent-ne ús.

6.3.3.6. Joan Garriga

BREU BIOGRAFIA

En Joan Garriga va néixer l'any 1972 a la Garriga. Va descobrir l'acordió a l'adolescència. Ha tingut una gran influència de la música del centre d'Amèrica. A part de l'acordió també toca el saxo i la mandolina. S'ha dedicat sempre a tocar amb Dusminguet i La Troba Kung-fú.

ENTREVISTA

Dimarts 1 de setembre de 2009. La Garriga, Vallès Oriental.

–Nom i cognoms

Joan Garriga

–Any i lloc on va néixer

1972, la Garriga

–Quants anys fa que toques l'acordió?

Si vaig començar a tocar el 1994, ara fa quinze anys que toco l'acordió.

–Com el vas descobrir?

Em sembla que la primera vegada que vaig veure un diatònic, que el vaig tenir a prop, va ser en una sortida de l'institut, quan el profe de filosofia el va portar i ens el va tocar una mica.

Però quan vaig decidir tocar-lo va ser un dia que vaig veure un concert a la televisió d'un músic americà que participava: el Flaco Jiménez, un acordeonista mexicà. Vaig al·lucinar i vaig decidir anar-lo a veure en un concert en directe. A partir d'aquell moment vaig decidir que jo volia tocar aquell instrument. Al cap de poc temps, quan la Isabel, una veïna, me'n va deixar un, ja el vaig portar als escenaris amb Dusminguet. I després em vaig assabentar que era la mateixa forma de tocar que una harmònica i com que la sé tocar em va ser bastant fàcil aprendre.

–On el vas aprendre a tocar?

A casa, tot sol. He rebut molt poques classes a la vida. L'he après sobretot tocant amb els músics amb qui he anat tocant. Sempre adaptant-se a la brava i poc a poc anar descobrint quins botons tenia.

També he fet servir el mètode del Marimon.

–Qui te'n va ensenyar?

Ningú. Només he fet un taller de quatre dies amb en Ribas. Mai he fet cap classe amb algú que m'hagi guiat massa.

Fa temps vaig voler anar amb la Cati però no coincidíem amb els horaris.

–En quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?

Doncs jo pel poc que conec, crec que millor que mai. Hi ha com un element molt curiós i que em va emocionar molt que és «La mare dels ous», i això demostra que l'acordió està molt viu i que tothom compona.

Hi ha molt bon rotllo, un ambient molt ric, molt bona relació entre els acordionistes.

No es pot comparar amb el País Basc perquè allà està molt arrelat, però aquí sí que hi ha una mena de vida que t'hi pots sentir molt còmode.

–Hi ha molta gent que troba que a l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?

Probablement qualsevol instrument pot créixer tant com vulgui, com més gent interessada hi hagi més creixerà.

Si es fan coses interessants i es converteix amb un instrument que serveixi, doncs sempre serà vàlid i això farà que mai es mori i que fins i tot creixi.

–Quin futur esperes per l'acordió diatònic?

No en tinc ni idea. Jo crec que té un lloc molt màgic, i és que és un instrument portàtil i acústic i això sempre s'agraeix.

Depèn de l'ús que se'n faci tindrà un gran futur.

Si ha sobreviscut tot el que ha patit i als teclats, ara res el pot aturar. A més és un instrument que té unes cançons que tocases amb altres instruments no sonen iguals i això el fa únic.

–Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris?

Crec que està molt bé i em sembla fantàstic. És que clar, és un instrument que està pensat i tota la vida s'ha après sense saber música. És un instrument fàcil, potser per això és una mica difícil portar-lo a les escoles.

–Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

No ho sé. Jo crec que l'acordió ha de créixer tant com la gent que el toqui vulgui que creixi. Tothom pot ser acordionista i sempre serà benvingut.

–En què vas col·laborar en la recuperació del diatònic?

Bé, no ho sé. A mesura que faig cançons i toco i trec l'instrument a dalt l'escenari ajudo que la gent el conegui.

No considero que jo hagi fet una feina d'acordionista tocant sol i tot això. No és que hagi lluitat gaire tampoc...

He intentat ajuntar tots els elements que he tingut a prop i he provat de fer un llenguatge comú. No sé si acaba de servir com a recuperació de l'acordió...

– Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

Penso que s'ha fet un lloc, que primer era un instrument de recuperació i que poc a poc ha aconseguit arribar dalt dels escenaris.

El més divertit d'aquests grups catalans és que no hi ha un estil predefinit. Cadascú toca el que vol. I aquí es veu tot el que pot abastar l'acordió.

– Defineix música tradicional

Suposo que ho considero tradicional quan hi ha un pensament comú, quan hi ha una sèrie de gent que ho considera propi i que sent això des d'una sèrie de generacions enrere.

Es converteix en tradicional quan costa de recordar els orígens.

– Defineix música popular

És quan molta gent la coneix. Ara potser és més popular que en qualsevol altra cosa de per aquí.

– Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?

Crec que es viu una situació lingüística curiosa a Catalunya. Llavors això fa que l'estat d'aquestes músiques sigui una mica rar.

Penso que la música tradicional va millor. Quan comencem a ser normals amb nosaltres mateixos ja estarà solucionat.

La música popular mai morirà.

La part negativa a Catalunya és que no hi ha espais per tocar i que ens estem carregant els circuits de les festes majors.

– Està millor que l'acordió o pitjor?

No t'ho sabria dir.

– Quines creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?

El Marimon, l'Artur... i molts, és que podríem estar molta estona dient noms, els de sempre, el Belda, la Cati...

–Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

Clar que sí! Podem ser molt positius, perquè hi ha molt bon rotllo. Sempre et sents molt ben acollit i molt ben tractat. El tema de la competitivitat entre músics no la trobaràs mai entre els acordionistes. Si tots volem mai es morirà.

–Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?

Tots tres són grans persones i han fet una feinada collonuda.

–Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

Arsèguet és una gran trobada. Fa temps que no hi vaig però és que allà pots tocar tranquil·lament i et pots veure amb tots els acordionistes... i hi va molta gent. És el gran dia de l'acordió diatònic.

A Maçaners no hi he anat.

CONCLUSIONS DE L'ENTREVISTA

Podem dir que el Joan és un dels acordionistes que ha viscut més apartat del món de l'acordió, però tot i això, ha fet i està fent una gran feina que és mostrar l'instrument a la gent. Ell, amb els grups que ha tingut i que té, i que tenen un públic bastant extens, exposa i dona a conèixer l'acordió a molta gent, sobretot al jovent.

És molt positiu a l'hora de parlar del futur de l'acordió a Catalunya i de la música tradicional. I pensa que l'acordió s'ha d'adaptar als nous ritmes que es toquen actualment, perquè sinó quedarà totalment estancat en un sol estil, però això sí, mai hem de deixar de tocar la música que ha portat l'acordió allà on és ara actualment.

També pensa que un dels punts forts del món de l'acordió a Catalunya és el gran «bon rotllo» que hi ha entre tots els instrumentistes. Perquè si no fos per això, assegura que ara estaríem parlant de la continuïtat de la crisi de l'acordió.

7. Present i previsió de futur de l'acordió diatònic a Catalunya

Arribats a aquest moment del treball, cada cop ens aproximem més a la fotografia final que preteníem obtenir en els objectius inicials, però encara ens resta un darrer estadi per tal d'afinar més en el retrat.

Es tracta de preguntar als acordionistes en actiu quina és la seva opinió sobre l'estat actual de l'acordió diatònic. Aquestes opinions, que hem preguntat a mode d'enquesta,⁸⁹ ens permetran que aquesta fotografia tingui els matisos finals que pretenem. Es tracta, doncs, d'una petita aproximació més al veritable estat present de l'acordió diatònic a Catalunya. Hem repartit aquestes enquestes a setanta-cinc acordionistes catalans, dels quals han respost vint-i-cinc.⁹⁰

Les seves respostes ens permeten tenir una visió suficientment aproximada de com han après a tocar i de com perceben l'estat actual de l'acordió diatònic a Catalunya.

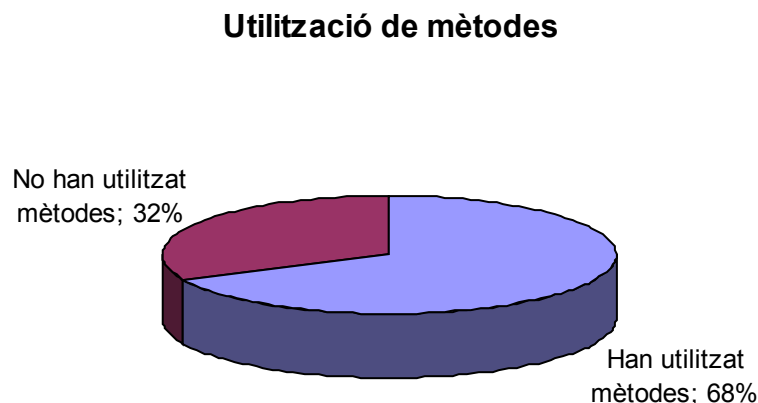
S'ha de dir que lògicament, els resultats mai podran ser exactes perquè l'enquesta no ha estat repartida a tots els acordionistes catalans ja que és una mica difícil d'aconseguir-ho.

⁸⁹ L'enquesta l'hem reproduït a l'Annex II (apartat C).

⁹⁰ Aquestes vint-i-cinc enquestes respostes les hem reproduït a l'Annex VI.

7.1. Present de l'acordió diatònic a Catalunya

7.1.1. Gràfics resultants de les dades de les enquestes

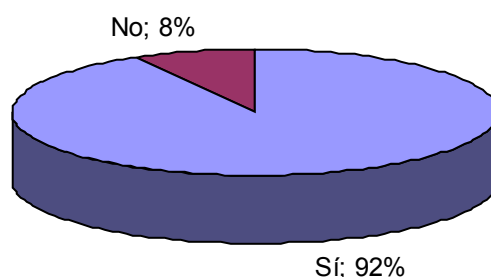
COMENTARI DEL GRÀFIC:

En aquest gràfic podem comprovar que la gran majoria dels acordionistes enquestats (un 68%) han utilitzat algun tipus de mètode per aprendre a tocar l'acordió. O com a mínim l'han fullejat o n'han tret partitures per poder tocar. En molts casos, és el mateix professor d'acordió qui es basa en un mètode per ensenyar a tocar l'acordió. S'ha de dir que el mètode més utilitzat a Catalunya és el *Mètode per acordió diatònic* de Francesc Marimon,⁹¹ però també s'utilitzen altres mètodes com el *Reialboc* o el *50 partitures per acordió diatònic* del mateix Marimon amb enregistrament de Carles Belda.⁹² En canvi, un 32% dels acordionistes no han utilitzat mètodes. En molts casos es pot veure que, o no saben que existien, o que han optat per aprendre a tocar sols, o bé que el professor no seguia cap mètode.

⁹¹ Explicar i comentat en el punt 5.5.1 d'aquest treball i citat a la bibliografia consultada.

⁹² El llibre *50 partitures per a acordió diatònic. Volum I*, que inclou dos CD amb la corresponent interpretació, pertany a la col·lecció Eines de Cultura Popular. Es va presentar al públic el dia 18 de gener al Centre Cívic La Sedeta, a Barcelona, amb la participació del director del CPCPTC, Ramon Fontdevila, de l'autor i de l'intèrpret, Francesc Marimon i Carles Belda, respectivament. A més va tenir lloc l'actuació dels acordionistes Guillem Anguera, Carles Belda, Joan Garriga, Guida Sellarès, Matias Mazarico, Pere Pau Jiménez, Josep Lizandra, Núria Lozano, Francesc Marimon, Víctor Pedrol, Marc del Pino, Cati Plana, Rafeu, Pere Romaní i Amadeu Vidal. Vegeu la referència de l'obra a la bibliografia consultada.

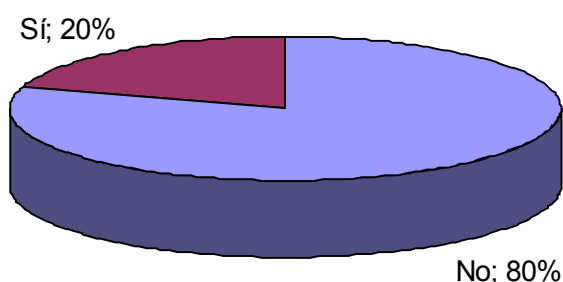
Coneixements musicals

COMENTARI DEL GRÀFIC

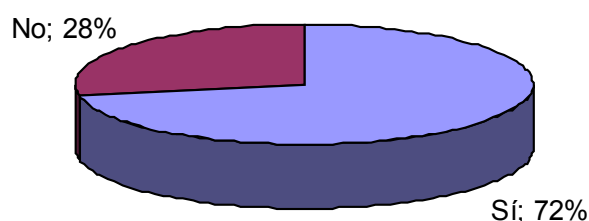
És curiós que l'acordió, tot i ser un instrument tradicional, que es pot aprendre sense saber música i que la seva tradició d'aprenentatge és a partir de la «boca-orella», d'oïda o bé de forma autodidacta, avui en dia, un 92% dels acordionistes enquestats afirmen que tenen alguna noció mínima de música. Hem de ressaltar, que dins del grup dels que tenen coneixements musicals, la majoria només han cursat un o dos cursos acadèmics, i només tenen nocions de llenguatge, no d'harmonia o altres disciplines musicals.

Pel que fa al 8%, el dels que no tenen coneixements musicals, aquests basen el seu aprenentatge en la memòria, que és un mètode defensat i promogut per la majoria de professors d'acordió diatònic, però reconeixen una certa dependència o bé del professor o bé de la memòria, o bé de l'enregistrament que escolten per tal d'aprendre la peça en qüestió. Tanmateix poden tocar tranquil·lament l'acordió, ja que és un instrument que no causa gaire problemes a l'hora de saber o no saber solfa.

S'hi dediquen professionalment?**COMENTARI DEL GRÀFIC**

En aquest gràfic podem constatar que la professionalitat de l'acordió encara és molt reduïda. Però el nombre d'acordionistes *professionals* és prou elevat vistes les condicions de l'instrument, els pocs anys d'ençà de la seva recuperació i el seu difícil encaix en algunes formacions musicals. Per tant, la valoració del nombre d'acordionistes professionals és i ha de ser positiva, i més veient el nombre de sales que permeten fer balls a les nostres comarques (que encara són poques) i també veient el poc ressò als mitjans de comunicació tant de l'instrument com del tipus de música que fa sonar, fet que també limita el nombre de circuits d'actuacions al territori. L'opinió, però, dels acordionistes que s'hi dediquen professionalment és que si són pocs va millor perquè d'aquesta manera es poden repartir les zones on fer les classes, o els llocs on actuar, o fins i tot poden crear i repartir els nous estils, i d'aquesta manera, no es trepitgen en la vida professional.

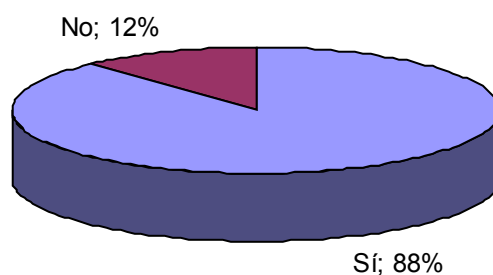
Toques altres instruments?

COMENTARI DEL GRÀFIC

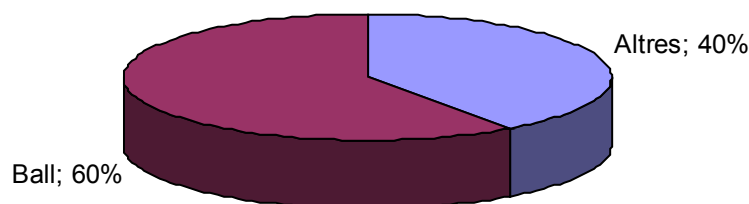
Aquest gràfic ens dona informació que l'acordió diatònic no acostuma a ser l'únic instrument que toquen els acordionistes. Aquest, d'altra banda, és un fenomen molt estès entre els músics tradicionals o que fan música tradicional que, normalment, també toquen altres instruments com la pandereta, el guitarró o la gralla, la tarota, o algun altre instrument relacionat. També hi ha alguns acordionistes que han anat a parar a l'acordió com a complement del seu instrument o per fer una cosa ben diferent a la música que estudien als conservatoris. És el cas d'alguns acordionistes que són violinistes o pianistes d'estudis i que han ensopegat amb l'acordió per diversos motius i han acabat tocant-lo.

En canvi, les persones que no toquen cap altre instrument a part de l'acordió, sovint és perquè s'hi han posat de grans i han anat aprenent música a mesura que aprenien a tocar l'acordió. En aquest grup la majoria es queden amb un sol instrument.

Et mous sovint pel món del folk?**COMENTARI DEL GRÀFIC**

La gran majoria de persones enquestades i que toquen l'acordió (el 88%) es mou dins el món de la música tradicional i el ball folk. D'aquesta manera, podem comprovar que l'acordió és un instrument que s'ha entès com a tradicional o, si més no, com un instrument relacionat amb els balls i la música tradicional, i s'ha consolidat com a tal. Aquesta és una constatació que no estranya ja que els impulsors de la revifalla de l'acordió han estat els primers que han promogut aquesta tendència, i d'altra banda es tracta d'un instrument d'arrels tradicionals, que s'ha actualitzat amb base a aquesta música i que s'hi ha mantingut, de moment, molt fidel.

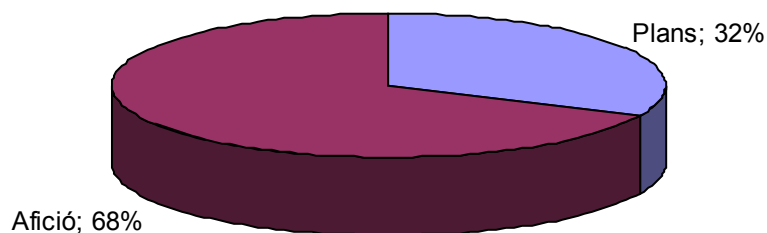
Què t'agrada tocar?

COMENTARI DEL GRÀFIC

En aquest punt, abans de comentar el gràfic hem d'explicar un parell de fets: primerament, en l'apartat d'altres hi apareix qualsevol altra música que no està relacionada directament amb el ball folk i la música tradicional; i en segon lloc, s'ha de dir que a la gran majoria dels acordionistes els agrada tocar qualsevol cosa, i que la seva aparició en un dels dos grups depèn del moment o el que prefereixen, però els agrada tocar de tot.

Havent fet aquest aclariment, que és prou important perquè representa un matís a la resposta, amb aquest gràfic encara podem acabar de certificar que als acordionistes els agrada molt la música tradicional i fer ballar la gent, cosa que també ens porta un altre cop a constatar l'estreta relació de l'acordió diatònic com a instrument de la música tradicional i el ball, la gresca i la taverna, en general.

Afició o plans de futur?**COMENTARI DEL GRÀFIC**

Tal com hem vist, l'acordió el podem classificar com un instrument relacionat amb la música tradicional, però s'ha de dir que la gran majoria de les persones que el toquen ho fan com una afició i que no tenen un pla concret de futur.

Però la diferència entre els que toquen per afició i els que s'hi volen dedicar o tenen plans de futur cada cop és més petita. Els acordionistes que tenen plantejat dedicar-se a l'acordió o, si més no, fer algun pas més, cada cop són més. En aquest grup que miren cap al futur hi trobem, sobretot, els acordionistes més joves, aquells que comencen.

7.1.2. El present de l'acordió

Tal com hem dit i com es pot constatar en les respostes tant de les entrevistes com de les enquestes, aquestes dibuixen un panorama força engrescador i positiu de l'actualitat de l'acordió diatònic al nostre país. La majoria d'ells es basen en la constatació del fet que el nombre d'acordionistes creix i també creixen el nombre de classes d'acordió, com també el de gent jove i infants que s'apunten a fer classes.

D'ençà que es va iniciar la recuperació de l'acordió diatònic a Catalunya que no ha parat de créixer l'afició per aquest instrument, especialment en el moment actual i des de fa aproximadament una dècada. En ple començament del segle XXI, i a la llum del que hem anat constatant en el material de referència d'aquest treball, la salut de l'acordió és prou bona quant a la quantitat i a la vitalitat.

Aquest fenomen ens permet parlar de tot un conjunt de fets que es produeixen al voltant de l'acordió diatònic i que no deixen de ser nous malgrat que fa anys que es van gestant. En efecte, constatem que cada cop hi ha més llocs on es poden fer cursos i tallers de l'instrument, tal i com ja hem anat demostrant durant aquest treball,⁹³ i també com van les vendes dels mètodes Marimon o bé de les partitures editades per a acordió, també pel mateix Marimon; tot i que no són els únics, ja que hi ha materials disponibles a la xarxa,⁹⁴ i com a colofó a la composició per a acordió diatònic cal destacar la bona acollida de *La mare dels ous*⁹⁵ per part dels acordionistes. Aquests exemples que deduïm de la nostra recerca i de les opinions expressades per les persones que hem entrevistat denoten una clara tendència a l'optimisme.

També hi ha alguns grups i col·lectius com *La Vallesana (Associació d'Acordionistes Diatònics del Vallès)*,⁹⁶ que tenen una activitat força interessant i que agrupen instru-

⁹³ Vegeu els punts 4.2., 4.3. i tot l'apartat 6.

⁹⁴ Perepau Jiménez en el seu web anomenat Reialboc edita partitures, així com alguns reculls, molt propers a un mètode en línia per a l'aprenentatge progressiu, o autoaprenentatge del diatònic que actualitza amb freqüència. Vegeu les Fonts consultades Jiménez (2008a, b, c, i d), que ha esdevingut un dels llocs de referència de molts acordionistes a la xarxa.

⁹⁵ Els materials del llibre es poden trobar en línia i amés són renovats cada cert temps i tot acordionista pot enviar la seva partitura (n'és un exemple qui subscriu que hi té una masurca editada): <http://www.lamaredelsous.com/poniun.html>. *La mare dels ous* és un recull de partitures per acordió diatònic de dues files i vuit baixos. Al seu interior conté algunes composicions d'acordionistes dels Països Catalans, fetes entre finals del s. XX i principis del s. XXI que trobem classificades per grau de dificultat (un, dos o tres ous) i per gènere musical. Aquesta web complementa el llibre, amb els enregistraments que alguns acordionistes han fet de les seves composicions, i algunes partitures compostes després de la publicació del llibre.

⁹⁶ Vegeu el seu web: <http://lavallesana.cat/> on es pot veure la seva activitat. La Vallesana és una associació sense ànim de lucre que pretén aprofundir en el coneixement del meravellós món de l'acordió diatònic i l'entorn on es troba, on hi ha altres instruments tradicionals com ara la pandereta, el guitarró o el cant, els balls populars i folk i les tradicions ancestrals. L'àmbit territorial de l'associació són els Països

mentistes de diverses tendències units tots ells per la «febre» dels botons diatònics. Tot plegat cal sumar-ho a la gran quantitat de grups que han nascut al voltant de la música tradicional i la música anomenada folk, a més d'altres grups que han incorporat el diatònic dins de la seva xarxa d'instruments.

En l'aspecte acadèmic ja hem vist que l'acordió diatònic és un dels instruments tradicionals que s'imparteixen a l'ESMUC i que, per tant, gaudeix d'uns estudis superiors a Catalunya. A més, també s'imparteix a l'*Aula de Música Tradicional i Popular* (AMTP) del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, amb centres a Figueres, Barcelona, Lleida, Vilaseca i Tortosa; a l'escola *El tudell* de St. Cugat del Vallès; a l'*Aula de sons* de Reus; a l'*Escola municipal de música tradicional del Penedès*, a l'Arboç; o en escoles municipals de música que han incorporat cursos (estables o puntuals) d'instruments tradicionals, com les de Calaf, Igualada, La Seu d'Urgell, la Garriga o Granollers.

Pel que fa al tipus d'acordió que sembla que es vagi imposant al territori, aquest és el de dues files, tot i que ja hi ha acordionistes que opten pel de dues files i mitja o el de tres. I sembla que l'afinació preferent és la de sol-do, malgrat que havia estat per a molts acordionistes vells de do-fa⁹⁷. On no hem avançat és en la qüestió de la fabricació ja que els acordions utilitzats pels acordionistes diatònics encara són construïts a l'estranger.⁹⁸

Catalans que són els territoris de parla catalana. Aquests territoris són els següents: el País Valencià, les Illes Balears, el Principat de Catalunya, la Franja de Ponent a l'Aragó, la comarca del Carxe a Múrcia, la Catalunya Nord al Departament dels Pirineus Orientals de l'estat francès, el Principat d'Andorra i la ciutat de L'Alguer a Sardenya. L'entitat està estructurada en diferents seccions segons l'activitat que duu a terme. Així doncs, els «Caragols Nyigo-nyigo» organitza excursions per tot el país, els «Acordionistes Sense Fronteres» fa actuacions solidàries, la rondalla «La Vallesana» realitza tot tipus d'actuacions i la secció «Mestre Marimon» s'encarrega de tot allò relacionat amb la pedagogia.

⁹⁷ Tal com postula Pere ROMANÍ (2007: 30), segurament es deu a la influència del repertori de gralla o bé del repertori francès.

⁹⁸ Les més freqüents són italianes (Castagnari, Dino Baffetti), alemanyes (Hohner) o franceses (Saltarelle). Tal com explica ROMANÍ (op. Cit., 30) «en el cas d'especialistes professionals o semiprofessionals, el procés habitual és l'encàrrec directe a la fàbrica o a petits constructors amb una producció més limitada i encarada a instruments de nivell professional (Bertrand Gaillard o Marc Serafini, francesos; Frans van der Aa, holandès; o les mateixes fàbriques Castagnari i Saltarelle). Això s'explica per la demanda d'un instrument amb unes característiques concretes, i especialment en l'aspecte de la distribució de botons (sovint personalitzada)».

7.2. Previsió de futur de l'acordió diatònic a Catalunya

Si el panorama del present de l'acordió és prou optimista, no ho és menys l'opinió que tenen els enquestats i entrevistats sobre el futur de l'instrument. En efecte, la majoria opinen que el present és el millor mirall del futur i que si es van fent les coses ben fetes segurament l'acordió diatònic anirà trobant el seu espai.

Alguns, apunten, però, algunes coses que han de canviar per tal d'assegurar el futur del diatònic. En citem algunes que ens han semblat remarcables:

- Cal establir un lligam fort entre l'ensenyament de l'acordió amb la música que l'ha fet créixer i trobar el lloc adequat perquè continuï essent un instrument de ball, d'acompanyament de cant i de taverna, per entendre'ns.
- Cal assegurar l'evolució de l'acordió diatònic i per això cal fer un doble esforç: un per depurar la tècnica instrumentista (amb tot el que comporta), i l'altre per intentar trobar un mínim de base comuna (per què no una notació estàndard) que faciliti l'intercanvi i la interpretació de peces ben diverses. Si els acordionistes actuals són capaços de trobar acords en aquests dos punts segurament tindrem l'evolució de l'acordió estarà garantida.
- Cal assegurar la transmissió del diatònic a diversos nivells: l'acadèmic (ampliant l'oferta als conservatoris de música), el d'ensenyament en escoles o tallers no reglats, i la transmissió oral o d'oïda (com s'ha fet sempre). Tots tres àmbits són importantíssims no només per assegurar el futur de l'acordió sinó també per assegurar el seu tarannà, la seva manera de ser i la fidelitat als seus orígens al nostre país.
- Cal assegurar les trobades d'acordionistes com a lloc d'intercanvi d'idees de fer música, d'estils, de ritmes, etc. Cal fer un esforç per convidar acordionistes estrangers que aportin la seva experiència i facin que l'intercanvi encara sigui més ric, més profitós, perquè a Catalunya l'acordió és com el país: una barreja de cultures amb un denominador comú.
- Cal assegurar els circuits professionals d'actuacions de grups de música tradicional⁹⁹ i la seva presència en els mitjans de comunicació del país.

Encara que sembli una variant externa a l'acordió, cal assegurar l'evolució d'altres instruments tradicionals al mateix ritme que el diatònic per configurar un espai propi i una manera d'expressar basada en el coneixement i el respecte de les arrels pròpies per poder fer propostes noves des d'aquí, des dels Països Catalans. Com diu Arnella en

⁹⁹ A aquestes alçades ja no cal explicar que aquesta denominació no és restrictiva, i que aquests grups poden ser també aquells que busquen noves maneres d'expressar allò que els ha arribat via història (tradicció) oral, i a més intenten posar-les al dia amb la recerca de noves maneres d'expressió d'allò que és tradicional.

l'entrevista realitzada en aquest treball, també discutim que la fusió sigui el camí per al futur. La renovació i la novetat han de tenir un referent i si aquest no es té no fem res de nou, simplement fusionem i en la fusió sempre hi perd una de les dues parts, mai no es basa en un principi d'igualtat, és així la realitat.

Si una de les gràcies i de les sorts de l'acordió diatònic en aquest país ha estat justament que l'evolució dels acordionistes ha esdevingut molt diversa, entenem que cal mantenir aquesta diversitat i cal orientar la formació reglada del diatònic cap a la polivalència de l'instrument, ja que això farà que hi hagi un esperit creador més ampli. No hem d'oblidar que si l'acordió diatònic a Catalunya és com és, és perquè en Francesc Marimon també és així. Ell creu en la llibertat creativa sense prejudicis ni límits i això ha fet peculiar aquest món. Si s'assegura aquesta idiosincràsia també haurem assegurat, en gran part, el futur de l'instrument.

La resta ja depèn de nosaltres els que toquem, dels camins que triem, la feina que estiguem disposats a fer, la nostra preparació acadèmica i la seriositat amb què afrontem el futur. A partir d'aquí, tot són especulacions, jocs que no van enlloc.

8. Harmonització d'una peça tradicional per a diatònic: el Ball de faixes (El Vendrell - Vilafranca)

Un dels objectius d'aquest treball de recerca consisteix en harmonitzar per a acordió diatònic algun material inèdit provinent de la tradició catalana.¹⁰⁰ En aquest punt ens proposem assolir aquest objectiu amb l'harmonització del Ball de faixes del Vendrell i Vilafranca. A més explicarem els detalls d'aquesta harmonització i les motivacions que ens han empès a triar justament aquesta peça.

¹⁰⁰ Vegeu el punt 3, f) d'aquest treball.

8.1. Anàlisi

La dansa que hem triat per analitzar i harmonitzar en aquest treball de recerca és un ball de faixes, el del Vendrell i Vilafranca. La melodia d'aquesta dansa és originària del Vendrell i Vilafranca del Penedès, i l'hem trobada a la pàgina 248 del llibre *Memòries de missions de recerca*¹⁰¹. Concretament es tracta d'una melodia trobada a la missió de recerca de música instrumental realitzada per Joan Tomàs i Joan Amades a diversos indrets del 2 d'octubre de 1927 al 12 de maig de 1929 per comanda de l'obra del *Cançoner popular de Catalunya*. Concretament aquesta melodia la van trobar en una excursió de treball realitzada al Vendrell el dia 29 de gener de 1928. Els folkloristes, però, no entren en detalls en la seva explicació de com es ballava i quan es ballava aquesta dansa en aquestes terres. Només expliquen que els la van ensenyar un grup de grallers del Vendrell¹⁰².

He triat aquesta dansa perquè ara ja fa tres anys que, al juliol, participo com a voluntari en el Festival Internacional de Música de Cantonigròs (FIMC) que és un festival que dura quatre dies i on s'hi fan una sèrie de concursos i representacions de diferents corals i grups dansaires de tot el món. En la penúltima edició hi va actuar un grup dansaire que va ballar un ball de faixes i, personalment, em va agradar molt.

Casualment, fullejant el llibre que he esmentat anteriorment, vaig trobar aquest ball de faixes i vaig pensar que aquesta podria ser la peça per fer-ne una harmonització per acordió diatònic. La partitura era bona i, un cop comprovat, no era difícil trobar l'harmonització per poder-la tocar amb el nostre instrument. A més, segons Joan Amades, en aquell moment aquest ball de faixes encara no s'havia recuperat.

¹⁰¹ Vegeu la referència bibliogràfica a la Bibliografia consultada d'aquest treball. Quan vaig anar a entrevistar en Jaume Arnella li vaig demanar si coneixia o sabia d'algun material tradicional que fos inèdit o que no s'hagués harmonitzat encara. Ell em va dir que malauradament n'hi havia molt però que havia estat recollit per alguns folkloristes, el més important dels quals és Joan Amades. I aleshores em va deixar el llibre referenciat en aquesta nota dient-me que podia triar qualsevol d'aquestes melodies recollides per Amades amb la seguretat que molt poques han estat recuperades en l'actualitat i molt menys harmonitzades.

¹⁰² MASSOT i MUNTANER, Josep (1998, 199-201).

8.1.1. Els balls de faixes

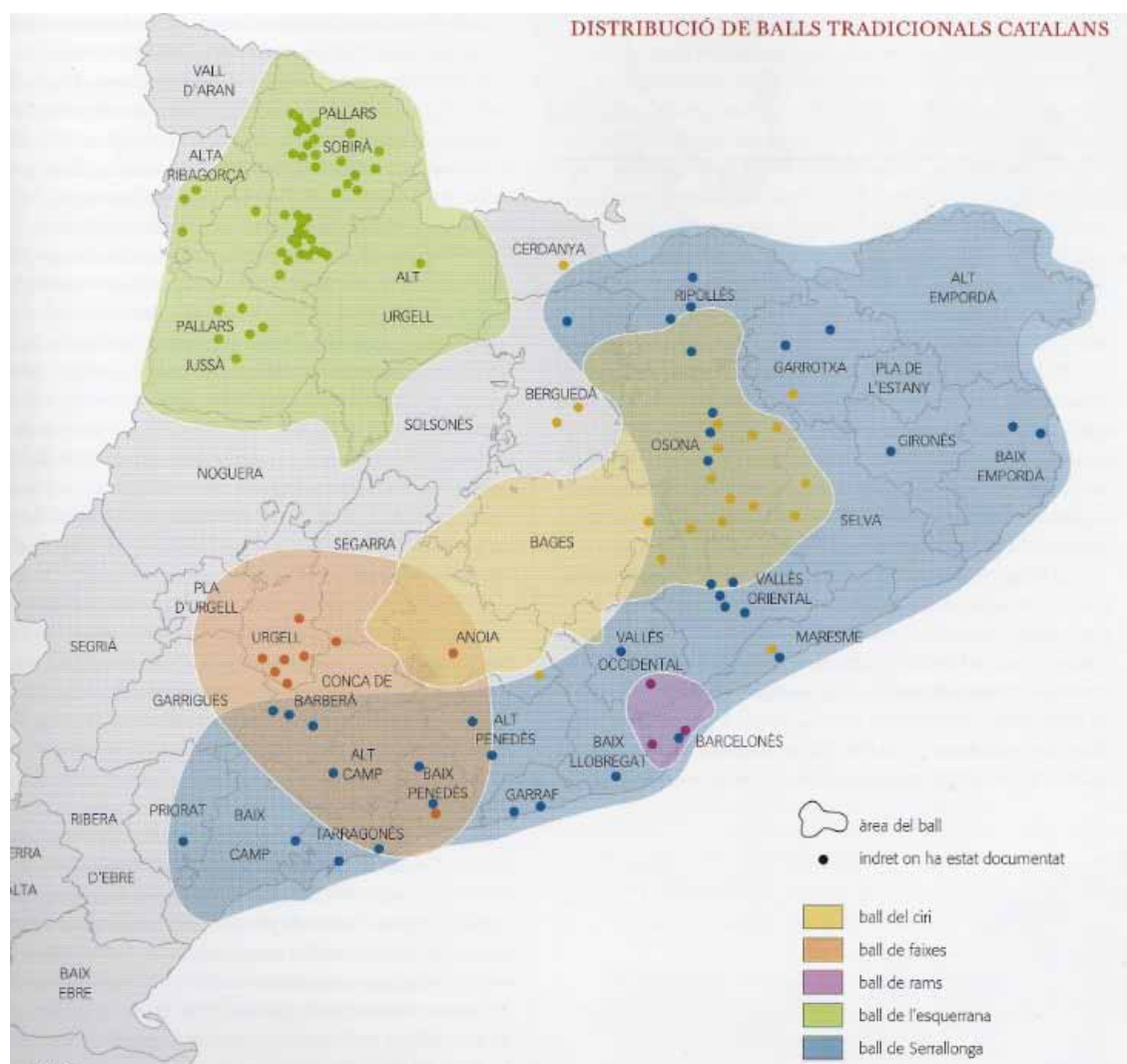
Sobre el ball de faixes Joan Amades diu que es representava per Carnestoltes: *«pel Baix Penedès, per les Pesses, Albinyana i altres llogarets propers, la fadrinalla, proveïda de llargues faixes i d'una bandera, surt pels carrers ballant el ball anomenat de la bandera o de les faixes, en què, amb diferents alternatives, hom forma ponts per sota dels quals passen els balladors. Les evolucions són molt variades. La figura principal la constitueixen el pont, per tal de passar-hi per sota, i el saltironar i guimbar amb tot delit i lleugeresa. Aquest ball té un caràcter cerimonial i ritual idèntic al de l'indiot»*. (AMADES).

El Ball de Faixes, actualment en un cert retrocés, és una antiga dansa d'origens incerts. Per un costat podem trobar el ball en un entorn pagà com el les festes de Carnestoltes o bé com una paròdia dels Sants Innocents a Calafell, i per altra banda, en algun poble on s'ha recuperat, com Sant Martí de Tous (a l'Anoia), té una connotació religiosa ja que es diu que l'origen és en un vot del poble. Segons explica la tradició, durant les epidèmies de pesta del segle XVII a Tous en què moria molta gent, els vilatans van decidir pregar a Déu perquè els ajudés i com que la pesta finalment va desaparèixer, van prometre que ho celebrarien cada any amb aquest ball de faixes que és com una ofrena d'acció de gràcies. Tanmateix, sembla que aquest ball ja formava part de rituals pagans anteriors i era ballat només per homes.

Aquest ball s'escampa geogràficament per les comarques centrals de l'Anoia, el Baix Penedès, l'Urgell i la Segarra, i des de sempre ha estat un ball masculí, però des dels inicis del segle XX, ja hi comencen a participar les dones.

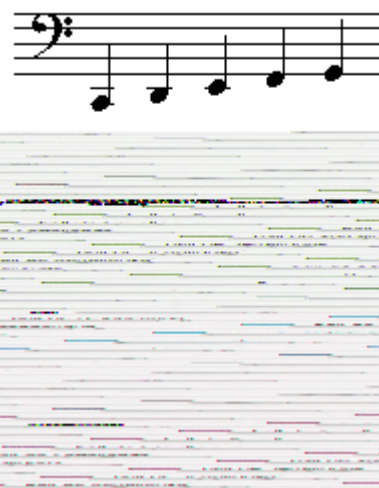
Distribució geogràfica del Ball de faixes:¹⁰³

¹⁰³ Font: *Enciclopèdia de la cultura popular catalana*, volum 6, pàg. 151.

8.1.2. El Ball de faixes: en què consisteix?

En començar el ball, els balladors i balladores es col·loquen en doble filera i es van llançant les faixes que porten plegades a les mans de manera que queden esteses i cada ballador i balladora en té dues agafades pels extrems de manera que es formen dues fileres de persones totes unides per les faixes. Un cop situats d'aquesta manera, van duent a terme un sèrie de figures (ponts, serps i passades). Finalment, només en algunes poblacions, el dapdanser¹⁰⁴ se situa enmig del grup i els seus companys van fent voltes al seu voltant tot entortolligant-li les faixes per damunt de l'espatlla de manera que li envolten tot el coll i, poc a poc, es van quedant en forma de cercle al seu entorn.

Després els balladors afluixen les seves faixes i llavors el capità es pot desprendre de la teranyina que li lligava el coll i fa un salt ràpid i lleuger per tal de pujar per damunt del nivell de les faixes que els balladors han abaixat tant com han pogut. I, així que ha saltat tornen a estrènyer el teixit per tal que sigui prou compacte per a poder sostenir dret, damunt de la tranyina de faixes, el dapdanser, onejant la bandera. Un cop dalt les faixes, crida un visca a la població i un altre a la patrona o patró del poble.

A part, en algunes poblacions, després de tornar el dapdanser a terra, es fa una altra figura que consisteix en desfer la teranyina de faixes i, d'un en un, anar-se-les col·locant a la cintura.

¹⁰⁴ Ballador que porta la bandera i és alçat pels altres amb la teranyina de faixes.

8.1.3. Aspectes formals

El *Ball de faixes*, és una peça que està en mode major i es troba dins la tonalitat de Sol Major, ja que a l'armadura hi podem trobar el Fa#, sensible de Sol.

A part, també podem afirmar que no hi ha cap tipus de modulació a cap altra tonalitat, ni diatònica¹⁰⁵ ni cromàtica.¹⁰⁶ Sempre es manté en Sol Major.

Seguidament, és destacable que majoritàriament, la melodia es mou per graus conjunts i, com a molt i podem trobar intervals de tercera. Això permet que les frases es puguin identificar fàcilment.

També veiem que totes les frases son anacrúsiques, o sigui, que no comencen al primer temps del compàs sinó que, en el cas del *Ball de faixes*, s'inicia la frase a l'últim temps del compàs anterior on comença la frase.

¹⁰⁵ La modulació diatònica és aquella que es produeix sense deixar entreveure les notes que han de canviar per tal de dur a terme la modulació.

¹⁰⁶ La modulació cromàtica és aquella que es produeix quan les notes que han de canviar, les notes diferencials (per exemple, si estem en Sol Major i volem passar a Do Major, canviarem el Fa# per un Fa natural), es troben una al costat de l'altra i, d'aquesta manera es poden diferenciar les dues tonalitats amb facilitat.

Respecte a les zones, podem dir que aquesta melodia es divideix en dues zones molt clares: primerament, hi ha la zona que es troba en un compàs binari (2/4)¹⁰⁷ i segonament, hi podem trobar la zona que es caracteritza perquè està en compàs ternari (3/4).¹⁰⁸ Així doncs podem dir que la peça està dividida en quatre parts: la primera, la segona i la quarta estan en compàs 2/4, i la tercera en 3/4. Aquesta tercera part, dóna un aire com de descans o d'alentiment a la peça i, recorda un vals, però no està compostat per ballar-la com un vals; en canvi, les altres tres parts, donen un aire de lleugeresa i agilitat.

¹⁰⁷ Dues negres a cada compàs.

¹⁰⁸ Tres negres a cada compàs.

8.2. Comentari de l'harmonització del Ball de faixes

Per harmonitzar¹⁰⁹ aquesta peça, ens hem basat solament en un punt: adaptar l'harmonia per tal que qualsevol acordió diatònic la pugui tocar sense cap mena de problema. Hem de dir que una harmonització per a acordió diatònic, sovint ha de ser més restringida ja que l'instrument no és capaç de fer un seguit d'acords. Però també s'ha d'esmentar que la tonalitat de la peça ha estat de gran ajuda ja que tocar en Sol Major és molt còmode per un acordionista diatònic.

Primer de tot, un cop estudiada la melodia, li hem posat acords. Com es podrà veure, hem intentat moure'ns simplement pels graus I, IV, V i VI per tal de no vulnerar l'origen tradicional de la peça.

The musical score for 'Ball de faixes' is presented in six staves. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 2/4. The melody is written on a treble clef staff, and the harmony is written on a staff below it. The harmony line shows chords: G, Em, C, D7, G, Em, C, D7, G, G, D7, Em, D7, G, G, G, Em, D7, G, Em, D7, G, G, D7, G, G. The melody line includes first and second endings marked with '1.' and '2.' and repeat signs. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4.

¹⁰⁹ Segons la versió *online* de la Gran Enciclopèdia Catalana: «*realitzar els acords que acompanyen una melodia*».

Les lletres que es troben a la part inferior de la melodia representen els acords. Hi ha dues formes universals de representar-los: l'alemanya i l'americana. D'aquesta manera tothom pot llegir partitures.

Nomenclatura alemanya:

A	B	C	D	E	F	G
La	Si	Do	Re	Mi	Fa	Sol

Nomenclatura americana o anglosaxona:

A	B	C	D	E	F	G
La	Si	Do	Re	Mi	Fa	Sol

Per representar els diferents tipus d'acords es fa de la següent manera:¹¹⁰

Tipus d'acords ¹¹¹	Diferents maneres de representar-los ¹¹²
Major	G
Menor	Gm
Major amb setena	G7

Després d'aquest petit aclariment, el següent pas que vam dur a terme va ser la composició d'un acompanyament que respecti els acords posats anteriorment, que s'ajusti a la forma d'acompanyar aquest tipus de melodia amb l'acordió i que el mateix instrument sigui capaç de tocar-ho.

Per això hem buscat un ritme lleuger que no faci pesada la melodia tot fent que l'acompanyament sigui a contratemps per intentar recordar un pasdoble o una polca. També, hem compostat una línia de baix que surti una mica de l'harmonia estricta per tal de donar un aire, com ja hem dit, de lleugeresa i agilitat, per accentuar l'inici i el final de les frases i per reforçar la melodia amb una suposada segona veu. Així doncs, a la part ternària, també hi hem afegit una espècie de contracant tot doblant algunes notes per donar un aire més melòdic, ja que en aquesta part de la peça el ritme és més baix.

¹¹⁰ S'ha de dir que hi ha moltes maneres de representar-ho segons la localització geogràfica o l'estil de música. Nosaltres ho representarem de la forma que s'ha dut a terme en l'harmonització del *Ball de faixes*.

¹¹¹ Només s'esmenten els acords que apareixen en l'harmonització del *Ball de faixes*.

¹¹² Per posar els exemples posarem l'acord de G (Sol), però ha de quedar clar que aquests símbols poden ser col·locats a tots els altres acords.

A part, i finalment, també hem decidit posar-hi símbols d'expressió com per exemple els *fortes* (*f*), els *pianos* (*p*) o els *mezzoforte* (*mf*) per tal de fer més expressiva la peça; i símbols d'articulació com per exemple els *accents* (>), les *notes picades* (.) o el *dolce*.

Així doncs, havent explicat el context històric, com es balla i el perquè de l'harmonització, hem de mostrar la versió definitiva de la harmonització del *Ball de faixes* trobat per Joan Tomàs i Joan Amades al Vendrell.

8.3. Harmonització

BALL DE FAIXES (EL VENDRELL – VILAFRANCA)

Tradicional

Trobat per Joan Tomàs i Joan Amades

Harmonització: Marçal Ramon

Acordió diatònic

The musical score is written for a diatonic accordion in G major and 2/4 time. It consists of six systems of music, each with a treble and bass staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Chord symbols (G, Em, C, D7) are placed above the treble staff. The score is divided into measures, with measure numbers 7, 14, 21, 27, and 33 indicated at the beginning of their respective systems. The piece features a variety of musical textures, including single notes, chords, and melodic lines. The dynamics range from forte (f) to piano (p), with some markings like 'mf' and 'mp'. The score concludes with a final chord in measure 33.

7

14

21

27

33

9. Conclusions finals

Abans d'abordar aquest darrer punt del treball volem aclarir que al final de la majoria de punts que hem tractat hem procurat concloure d'alguna manera o recapitular allò més important que hem raonat o expressat. Això, però, ho hem fet especialment i de manera rellevant després de cada una de les entrevistes realitzades i també en el punt número 7.2., on expressem uns quants punts que, per a nosaltres i per la majoria dels entrevistats, són fonamentals per assegurar el futur de l'acordió a Catalunya i als Països Catalans. Per aquest motiu, i per no tornar a repetir allò que ja hem conclòs anteriorment, en aquestes conclusions finals hem optat per fer una relació dels aspectes conclusius de la globalitat del treball. També optem per expressar la nostra opinió en algunes qüestions, fruit de la reflexió i dels coneixements adquirits després del treball.

Primera

Tots hem nascut en un lloc determinat i som fills del que podem anomenar un *univers simbòlic* que hem mamat des del dia del nostre naixement. Aquest *univers simbòlic* té una importància molt gran ja que configura la manera com hem après el món i ens hem fet grans. I també és molt ampli: va des de les primeres cançons que ens canten al bressol fins a la llengua amb què interpretem el món. La majoria de coses que fem i som provenen d'aquest univers simbòlic. La música (i per tant, la música que es fa amb l'acordió) pren com a base aquest univers.

Segona

La història del nostre país ha estat plena d'obstacles que no han permès la transmissió per les vies normals del llegat musical, i en el moment actual els mitjans de comunicació encara opten majoritàriament per la difusió de les músiques anomenades comercials cantades en llengües de gran difusió. Aquesta realitat provoca que, molt sovint, el diatònic hagi d'anar contra corrent, però és aquesta una de les característiques dels qui toquen l'acordió diatònic i això els fa més forts i més convençuts del que estan fent.

Tercera

La supervivència de l'acordió no depèn exclusivament de si s'ensenya o no als conservatoris, però aquest és un factor que molts dels entrevistats valoren com a positiu, i, en

molts casos com a necessari. Caldrà pensar molt bé com s'ensenyà i què s'ensenyà perquè no perdi el seu toc genuí i espontani.

Quarta

El diatònic és un instrument d'una gran capacitat d'adaptació i ha estat capaç de ser transmissor de músiques tradicionals i també d'adaptar nous ritmes vinguts d'altres llocs. A més, ha estat un instrument que s'ha adaptat a les peculiaritats de cada un dels folklores diferents on ha arrelat, de tal manera que no podem parlar d'un únic diatònic arreu. A Catalunya també ha tingut aquesta capacitat.

Cinquena

La recuperació de l'acordió diatònic a Catalunya la devem a l'Artur Blasco, al Francesc Marimon i a Jordi Roure, entre d'altres. Al primer especialment. Sense ells i sense la seva feina segurament avui no podríem parlar de la manera com ho hem fet durant aquest treball. Només hi ha una foscor en la seva tasca: es van centrar en la recuperació dels acordionistes del Pirineu quan sabem per diversos documents que el diatònic s'havia estès en un ampli territori de les comarques catalanes. És una llàstima perquè segurament ara ja no som a temps a recuperar ni melodies ni formes diferents de tocar d'altres indrets de Catalunya perquè han anat desapareixent els vells acordionistes. De fet la trobada d'Arsèguel cada cop és més un festival internacional que una trobada amb vells acordionistes. Amb això no concloem que Arsèguel hagi fet un flac favor al diatònic. Ben al contrari, Arsèguel és el vaixell insígnia de l'acordió i la seva feina ha estat immensa. Concloem que és una llàstima que no hi hagi hagut altres «*Arsèguels*» repartits pel territori català.

Sisena

L'acordió diatònic no s'ha desvinculat mai (ni en el moment de la seva implantació, ni en el moment de màxima esplendor, ni en la seva recuperació als anys setantes i següents) de la música considerada com a tradicional; tampoc cap dels acordionistes entrevistats ha mostrat la seva voluntat de deslligar-se'n o de fer cap trencament amb aquesta música. La majoria han expressat que cal aprofitar el repertori tradicional i l'estil propi d'aquí com a base sòlida per poder combinar-lo amb altres llenguatges. I alhora el moment actual dels acordionistes fa preveure uns temps de redefinició, de recerca de noves maneres d'expressar-se, de buscar estils nous que, combinats amb

la base tradicional, aportin canvis o nous estils propis de la terra. Creiem que hi tenen molt a dir les persones que han començat a definir el seu instrument, buscant alteracions noves i proposant nous dissenys per als models de dues files fent propostes diferents del que hem considerat l'estàndard català.

Setena

Hem de concloure, també, que en la foto final que ens proposàvem en els objectius, hi veiem un fons comú: el diatònic a Catalunya i els acordionistes catalans es troben en un procés de redefinició i evolució fruit de la joventut de la seva recuperació i de la nova gent que el toca. Creiem que si això es fa amb seny i tenint present la base històrica, i sabent acollir la nova situació social i cultural catalanes, el diatònic té corda per molts anys.

Vuitena

La vigència del diatònic en l'actualitat es deu en una part, també, a la seva inclusió en els grups que van començar a aparèixer als anys 80 i 90 del segle xx amb un interès per la música tradicional que es va intentar recuperar. El problema, però, va ser que aquest fenomen va coincidir amb l'esclat de la música folk arribada sobretot dels Estats Units, amb la qual molt sovint es va confondre i de la qual va adoptar moltes formes de ball (el ball folk) i va estar a punt de perdre els elements genuïnament catalans, que es començaven a reduir a l'origen d'algunes melodies. Les característiques de l'acordió diatònic permeten una gran flexibilitat i per això és un dels instruments d'assídua presència en aquests grups (d'altres són, sobretot, gralla, guitarres diverses, flautes de bec o travesseres, baix elèctric, bateria, també acordió cromàtic, etc.). A més, sembla que es troba en període de creixement, de clara expansió. Una expansió ràpida i que no sembla haver d'aturar-se aviat, però que en canvi té una història relativament curta.

Novena

Un acordionista és membre d'una comunitat i, per tant, se sent inclinat de manera espontània cap a la seva preservació. Per aquest motiu seria un fracàs si el món del diatònic optés per crear a partir del no-res músiques alienes, universals, en lloc de plantejar-se la creació a partir de la transmissió cultural dels membres actius de la comunitat.

Potser el camí és l'experimentació, les noves harmonitzacions, els nous ritmes, però no acabem de veure clara la fusió perquè no és equitativa.

Desena

D'ençà que es va iniciar el procés de recuperació de l'acordió diatònic que és cada cop més present a la música del nostre país, fins i tot en situacions que van més enllà de l'àmbit de la música tradicional i popular. Cada cop hi ha més llocs on es pot aprendre i cada cop són més els acordionistes. Aquests són símptomes de vitalitat i per això hem de concloure que l'acordió diatònic es troba en una situació molt millor de la que tenia fa només unes dècades, en un estat de salut molt bo i amb un futur prou optimista.

Onzena

Hi ha una gran quantitat de material musicològic català provinent de recerques realitzades per Joan Amades, per exemple, que, no només no és conegut, sinó que no ha estat utilitzat per ningú per fer adaptacions o usar-lo com a base de la seva música. Ens ha sorprès aquest descobriment perquè nosaltres som els primers que el desconeixíem, i ara creiem que no li podem girar l'esquena i que hi ha molta feina a fer i és un bon material. Aquest podria ser un repte del món de l'acordió.

Dotzena

El treball de recerca, a part de plantejar-nos més qüestions de les que inicialment ens havíem proposat, també ens ha obert més camps de recerca i d'anàlisi que no hem pogut aprofundir. Així, alguns temes de recerca que ens han encuriolit i que creiem que cal deixar apuntats en aquestes conclusions són: recerca dels acordionistes fora de l'àmbit pirinenc; recerca de la implantació de l'acordió diatònic a la resta dels Països Catalans; recerca dels acordionistes compositors actuals: en què es basen, cap a quins estils evolucionen; recerca sobre una proposta estàndard de notació per a acordió diatònic; recerca del llegat tradicional apte per a acordió diatònic.

La valoració final del treball és que hem pogut assolir els nostres objectius inicials; tanmateix el nostre entusiasme per l'instrument i per la recerca iniciada ens ha fet anar al límit d'allò que inicialment ens havíem proposat i hem hagut d'introduir-nos en ciències com l'antropologia o l'etnomusicologia que inicialment no teníem previstos. De totes

maneres creiem que això ha enriquit el contingut del treball i ens ha ajudat a afinar una mica més els objectius.

El vell acordió que em va captivar un dia a Maçaners continua sonant, estira i arronsa i reprèn una nova cançó...

La Garriga, gener de 2010

Fonts consultades. Bibliografia consultada¹¹³**Fonts consultades**

BELDA, Carles, MAYOL, Josep Maria, PLANA, Cati; VIOLANT, Daniel (1998). *Proposta de notació estàndard per a l'acordió diatònic*. Disponible a: http://members.tripod.com/josep_maria/prop1.html

EL ACORDEÓN DIATÓNICO. *El acordeón diatónico*. Disponible a: <http://personales.ya.com/diatonico/>.

FUNDACIÓ ARTUR BLASCO (2009). Museu de l'acordió. Disponible a: <http://www.museudelacordio.cat>.

JIMÉNEZ, Perepau (2008a). *Reialboc*. Disponible a: <http://sites.google.com/site/reialboc/>

JIMÉNEZ, Perepau (2008b). *Reialboc1*. Disponible a: <http://sites.google.com/site/reialboc/Home>

JIMÉNEZ, Perepau (2008c). *Reialboc2*. Disponible a: <http://sites.google.com/site/reialboc/c-1/g-1-1/c-2/g-2/am-1/68/reialboc-2>

JIMÉNEZ, Perepau (2008d). *24 Masurques diatòniques progressives*. Disponible a: <http://sites.google.com/site/reialboc/24-masurques-1>

LA VALLESANA. ASSOCIACIÓ D'ACORDIONISTES DIATÒNICS DELS PAÏSOS CATALANS (2009). *La vallesana. Associació d'acordionistes dels Països Catalans*. Disponible a: <http://www.lavallesana.cat>.

UNIVERSITAT RAMON LLULL. ESCOLA BLANQUERNA. *Els instruments tradicionals del nostre folklore. L'acordió diatònic*. [En línia]. Disponible a: <http://grups.blanquerna.url.edu/m46/catalans/acordio.htm>

¹¹³ Per a la redacció d'aquesta bibliografia he seguit les «Pautes per a l'elaboració de la bibliografia», del portal Edu365.cat.

Bibliografia consultada

ANGUELA, Antoni; COSTA, Roger; GARRICH, Montserrat; PALOMAR, Salvador; REIXACH, Roser; SOLER, Joan (2006). «La dansa popular d'arrel tradicional». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 6. Barcelona: Enciclopèdia catalana. Pàg. 125 - 178.

AYATS, Jaume (2001). «El sorgiment de la cançó popular». A: *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. Barcelona: Edicions 62. Pàg. 12-113.

AYATS, Jaume; RAMIÓ, Concepció; GALBIS, Vicent; CANYELLES, Eugeni; CRESPI, Francesc; MOLL, Maria Antònia; MOLL, Xavier (2001). «Música popular i tradicional». A: *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. Barcelona: Edicions 62.

AYATS, Jaume; MITJANS, Rafel; ORRIOLS, Xavier; PALOMAR, Salvador; PELLISA, Joan Xavier; PLANA, Caterina; SANS, Francesc (2006). «Els músics i els instruments». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 6. Barcelona: Enciclopèdia catalana. Pàg. 69-123.

AYATS, Jaume; ORRIOLS, Xavier; PALOMAR, Salvador; (2006). «La cançó». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 6. Barcelona: Enciclopèdia catalana. Pàg. 13-68.

AYATS, Jaume (2008). «Cultura popular i tradició». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Pàg. 145-153.

BLASCO, Artur (2004). «El Mestret: l'últim acordionista de diatònic de tradició oral», dins de *Caramella*, núm. 10, gener – juny de 2004.

COMAS D'ARGEMIR, Dolors (2008). «Identitat i cultura popular en un món canviant». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Pàg. 168-185.

GIMENO, Isabel (1987). *Festes tradicionals de Catalunya*. Barcelona: Edicions Cap roig.

LLOPART, Dolors (2008). «L'estudi de la cultura popular». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Pàg. 13-53.

MARIMON, Francesc (1986). *Mètode per acordió diatònic*. Barcelona: Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya.

MARIMON, Francesc i BELDA, Carles (2008). *50 partitures per a acordió diatònic: un llibre i dos CD*. Barcelona: Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya.

MARTÍ, Jordi (2006) «El Mestret. L'últim acordionista rural», dins de *Folc. Sons de la Mediterrània*, núm. 30, setembre-octubre. Pàg. 28-29.

MASCARÓ, Jaume (2008). «Elements per a un debat sobre la cultura popular al segle XXI». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Pàg. 92-103.

MASSOT i MUNTANER, Josep (ed.). (1998). *Memòries de missions de recerca per Joan Just-Josep Roma, Joan Amades, Baltasar Samper*. Vol. VIII. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

NADAL, Pere (2009). «Arnella localitza cançons que es cantaven a Sta. Eulàlia fa 100 anys», dins de *El 9 nou. Vallès Oriental*, pàg. 25 (Cultura), divendres 10 de juliol 2009.

PALÀ, Roger (2009). «Joan Garriga. El trobador del Vallès», dins de *Enderrock*, núm. 165, juliol. Pàg. 32.

PELÁEZ, Núria (2009). «La música tradicional entra a les aules», dins de *Revista musical catalana*, núm. 297-298, juliol-agost. Pàg. 35-36

PORTERO, Andrés (2006). «Kepa Junkera. La triki rodamón», dins de *Folc. Sons de la Mediterrània*, núm. 30, setembre-octubre. Pàg. 22-25

PRAT, Joan; CONTRERAS, Jesús (1987). *Les festes populars.*, Barcelona: Els llibres de la frontera.

PRATS, Llorenç; LLOPART, Dolors; PRAT, Joan (1982). *La cultura popular a Catalunya*. Barcelona: Serveis de cultura popular.

REIXACH, Roser; SOLÀ, Montserrat (2008). «La difusió de la cultura popular». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Pàg. 54-91.

RIERA, Ferran (2006). «El gremi del diatònic», dins de *Folc. Sons de la Mediterrània*, núm. 30, setembre-octubre. Pàg. 26-27.

ROMANÍ, Pere (2007). *Actualitat de l'acordió diatònic al Principat de Catalunya. Anàlisi del repertori de nova composició dels acordionistes catalans*. Projecte final de Musicologia – Etnomusicologia. Barcelona: Escola Superior de Música de Catalunya.

SELLARÈS, Guida (2006). *Petita història del gremi del botó als Països Catalans*. Treball de crèdit. Aula de Música Tradicional i Popular del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

SOLER, Joan (2008). «Situar la cultura popular en el marc del segle XXI». A: *Enciclopèdia de la cultura popular a Catalunya*, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Pàg. 105-106.

SORIGUERA, Elisenda (2009). «Carles Belda. Futurista, primitivista i nostrat», dins de *Enderrock*, núm. 165, juliol. Pàg. 34.

VILA, Mireia (2008). *La vida a Massanés durant el segle XX*. Treball de recerca. Escola Pia de Sabadell.

VILARNAU, Joaquim (2009). «Xesco Boix. El llegat del mestre», dins de *Enderrock*, núm. 165, juliol. Pàg. 36.

Annex I**Taula d'entrevistes¹¹⁴**

NOM	DATA (2009)	LLOC
Camilo Sabata	19 d'agost	Cal Rosal (Berguedà)
Joan Gimó	19 d'agost	Calaf (Segarra)
Francesc Ferrer	27 de setembre	La Seu d'Urgell (Alt Urgell)
Artur Blasco	27 de setembre	Arsèguel (Alt Urgell)
Francesc Marimon	27 de juny	Gràcia, Barcelona (Barcelonès)
Jordi Roura	17 de setembre	Gràcia, Barcelona (Barcelonès)
Pep Lizandra	29 d'octubre	Enviada per correu des de Músser (Cerdanya)
Perepau Jiménez	26 de setembre	Tortellà (Garrotxa)
Cati Plana	29 de juliol	Bruguera (Ripollès)
Pere Romaní	29 de juny	Barcelona (Barcelonès)
Víctor Pedrol	29 de juliol	Bruguera (Ripollès)
Guida Sellarès	2 de setembre	Tona (Osona)
Carles Belda	22 d'agost	Igualada (Anoia)
Marc del Pino	8 de setembre	Barcelona (Barcelonès)
Aleix Armengol	3 de setembre	Barcelona (Barcelonès)
Núria Lozano	31 d'agost	Terrassa (Vallès Occidental)
Rafèu Sichel	29 d'octubre	Enviada per correu des de Sabadell (V. Oc)
Joan Garriga	1 de setembre	La Garriga (Vallès Oriental)
Jaume Arnella	15 de juliol	Sta. Eulàlia de Ronçana (Vallès Oriental)

¹¹⁴ Hem conservat l'ordre amb què les hem reproduïdes en el treball (punt 6).

Annex II

Models d'entrevistes i enquestes realitzades

A. Entrevista als acordionistes actuals

- Nom i cognoms
- Any i lloc on va néixer

PREGUNTES GENERALS

- Quants anys fa que toques l'acordió?
- Com el vas descobrir?
- On el vas aprendre a tocar?
- Qui te'n va ensenyar?

SOBRE L'ACORDIÓ EN GENERAL

- Amb quin estat de salut es troba l'acordió diatònic actualment a Catalunya?
- Hi ha molta gent que troba que l'acordió encara li falta molt, que encara pot créixer molt més del que ha crescut, és veritat?
- Quin futur esperes per l'acordió diatònic?
- Què n'opines de la difusió que es fa de l'acordió a les escoles i conservatoris? Perquè? Com és que la gran majoria dels acordionistes prefereixen que aquest món sigui una cosa més reduïda, més familiar?

RECUPERACIÓ DE L'ACORDIÓ

- En què vas col·laborar?
- Què penses sobre l'aparició de l'acordió en grups de música mínimament famosos?

MÚSICA TRADICIONAL I POPULAR

- Defineix música tradicional
- Defineix música popular
- Quin creus que és l'estat de la música tradicional i popular actualment?
- Està millor que l'acordió o pitjor?

ALTRES

- Quins creus que han estat les persones que més han lluitat en la recuperació de l'instrument?
- Podem ser positius quan parlem del futur de l'acordió a Catalunya?

- Què en penses de l'Artur? I del Francesc? I del Jordi?
- Què en penses de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

B. Entrevista als acordionistes grans

- Nom
- Any i lloc on va néixer

PREGUNTES GENERALS

- Quan va aprendre a tocar?
- Com va aprendre a tocar?
- On va aprendre a tocar?
- Qui n'hi va ensenyar?
- Per què va aprendre a tocar l'acordió?
- Actuava normalment? A on?
- Coneix altres acordionistes?
- Acostumava a tocar amb ells?

ACTUALITAT

- Què en pensa dels joves acordionistes?
- Què opina sobre la música que fan?

ESTIL

- Vostè creu que tocava música tradicional?
- Creu que s'ha perdut la manera de tocar de la gent gran?

ALTRES

- Què en pensa de la trobada d'Arsèguet? I la de Maçaners?

C. Enquesta

INFORMACIÓ GENERAL

- Quants anys fa que toques l'acordió?
- On el vas descobrir?
- On el vas aprendre a tocar?
- Qui te n'ha ensenyat?
- Has seguit algun mètode per aprendre'n?
__No __Sí, quin/s?
- T'hi dediques professionalment?
__Sí __No
- Toques algun altre instrument?
__No __Sí, quin/s?
- Tens coneixements musicals?
__No __Sí, quins

SOBRE L'ACORDIÓ

- Quina marca és?
__Castagnari
__Honner
__Saltarelle
__Serafini
__Dino Bafetti
__Altres, quina?
- Quants botons té a la mà dreta?
__21 __23 __Altres, quants?
- I a l'esquerra?
__8 __12 __18
- Quantes files té?
__2 __3
- Quines alteracions té?
__Marimon __Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

- Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?
☐ Sí ☐ No
- Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?
☐ Sí ☐ No
- Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?
☐ Sí ☐ No
- Quina música t'agrada tocar?
☐ Tradicional i Popular
☐ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☐ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ No m'agrada tocar en públic
- Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?
☐ Tinc plans de futur ☐ Hobby
- Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?
- Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris?
 Com ho milloraries?

Annex III

Enregistrament entrevistes

Camilo Sabata

Joan Gimó

Josep Sanvicens, el Ferrer del Quer

Annex IV

Enregistrament Ball de cintes

Annex V

Fotografies dels acordionistes rurals¹¹⁵

Anton Pubill, *el Ponet*. Ansovell (Alt Urgell), 1984

Aquest Annex és un senzill homenatge a les persones que han motivat gran part d'aquest treball, als acordionistes rurals que van fer sonar el seu acordió durant molts anys i li han donat aquella sonoritat que **NOMÉS** és pròpia del Pirineu, i és ben peculiar, de la qual tots els que avui toquem l'acordió n'hem begut i n'estem agraïts. No hi són tots, però n'hi ha un bon nombre. Aquests acordions i aquests rostres són com la terra que els ha vist néixer i els ha fet créixer: tenen so i gust de terra, de valls i cims, d'ametllers i prats. A tots ells, gràcies.

Anton Pubill, *el Ponet*. Ansovell (Alt Urgell)

Sebastià Clot, *el Ferrer*. Aràns (Cerdanya)

Sebastià Clot, *el Ferrer*. Aràns (Cerdanya)

¹¹⁵ Totes les fotografies han estat tretes del Museu de l'Acordió d'Arsèguel i del llibret editat en motiu dels vint anys de la Trobada amb els acordionistes del Pirineu (1976 – 2006) a Arsèguel.

Ricard Muntaner, *el Fiter*. Canelles (Alt Urgell)
Climent Julià, *el Jaumetó*. Saulet (Alt Urgell)

Joan Baldomà. Les Avellanes (La Noguera)

Josep Planas, *el Jepetó*.
Ansovell (Alt Urgell)

Josep Peiró, *el General*. Espinavell (Ripollès)

Francesc Farràs, *Sialló*. Isona (Pallars Jussà)

Jaume Tor, *el Coter*. El Pont de Bar (Alt Urgell)

Camilo Sabata. Can Rosal (Berguedà)

Jaume Tor, *el Coter*.

Francesc Sanvicens, *el Ferrer del Quer*. El Querforadat (Alt Urgell)

Esteve Tarrés, l'Estevet Sastre.

Ricard Muntané, *el Fiter*. Josep Jordana, *el Comara*. Esteve Tarrés, *l'Estevet Sastre*.
Climent Julià, *Jaumetó*.

“EL REGUER”
RIPOLL, 1910

Antoni Reinosà
«El Colom»
Vallcebre, 1915

Esteve Salvador, *el Marquès*. Montan de Tost (Alt Urgell)

Esteve Salvador, *el Marquès*.
Montan de Tost (Alt Urgell)

Jaumet
Berga

Xic,
1919

FAMÍLIA FARRÉ "ELS FERRERS"
TUIXÉN, 1944

Joan i Xavier Fonts. La Selva del Camp (Alt Camp)

Pere Millà. Guils del Cantó (Alt Urgell)

Josep
Miquel
Elias, *el*
Mestret.
Sant Romà
d'Abella
(Pallars
Jussà)

Jaume Guilanyà, Olvan 1912

José Jordana, el Comara. Treboda 1990

Josep Jordana, *el Comara*.

Annex VI**Respostes de les enquestes realitzades**

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...
ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Viki Vega Cobos Edat 52 Població Montornès del Vallès
--

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

4 años y medio

On el vas descobrir?

En un taller de danses

On el vas aprendre a tocar?

1er año en el Lleidatà los 3 restantes en el Aula de Música Tradicional de Barcelona.

Qui te n'ha ensenyat?

Victor Pedrol 1año y medio. Rafeu Sichel 1 año y Pera Romaní 1 año.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No ☒ Sí, quin/s?

Al principio, el del Marimón.

T'hi dediques professionalment?☐ Sí ☒ No**Toques algun altre instrument?**☒ No ☐ Sí, quin/s?**Tens coneixements musicals?**☐ No ☒ Sí, quins

Los correspondientes al 1er ciclo en el Aula de música de barcelona, anteriormente nada.

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**
☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?
Quants botons té a la mà dreta?☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒ 8 ☐ 12 ☐ 18**Quantes files té?**

☒_X_2 ☐_3

Quines alteracions té?

☒_X_Marimon ☐_Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒_X_Sí ☐_No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒_X_Sí ☐_No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒_X_Sí ☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☒_X_Tradicional i Popular
☐_Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒_X_Perquè la gent balli (ball folk...)
☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☒_X_Tinc plans de futur ☐_Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Creo que en lo últimos años, ha evolucionado bastante, sobretodo en cuanto al número de personas que se han ido sumando y disfrutando con este instrumento. Espero y deseo que no sea una moda, que pase y luego vuelva a quedar en el olvido.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

No, creo que en las escuelas no se da a conocer este instrumento, a pesar de que ahora casi en todos los municipios hay escuelas de música, no es un instrumento del que impartan clases.

GRÀCIES PER
A TERME

AJUDAR-ME A DUR
AQUEST TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Teresa
Edat 55
Població Barcelona

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

4

On el vas descobrir?

amb els amics

On el vas aprendre a tocar?

CAT

Qui te n'ha ensenyat?

Marc Del Pino

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐_X_ No ☐_Sí, quin/s?

T'hi dediques professionalment?

☐_Sí ☒_X_ No

Toques algun altre instrument?

☐_No ☒_XSí, quin/s?

Piano

Tens coneixements musicals?

☐_No ☒_X_ Sí, quins

2 cursos a l'aula

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☐_Castagnari

☐_Honner

☐_Saltarelle

☐_Serafini

☒_X_ Dino Bafetti

☐_Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒_X_ 21 ☐_23 ☐_Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒_X_ 8 ☐_12 ☐_18

Quantes files té?

☒_X_ 2 ☐_3

Quines alteracions té?

☐_Marimon ☒_X_ Altres, quines?

les de fàbrica

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☐ Sí ☒ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No
Poques

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

☐ Tradicional i Popular
☐ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐ Tinc plans de futur ☒ Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Jo crec que havia estat pràcticament desaparegut. Actualment molta gent el coneix i som molts el que el toquem.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

A les escoles (CEIP, IES, privades) no existeix. Potser la gent s'hi apunta perquè està en la societat. No en les escoles.

Jo només conec el CAT i l'AULA. Opino que el CAT fa una bona feina de difusió. L'AULA també però és d'un ús més restrictiu.

Mentrestant hi hagi joves que el toquen tot anirà bé.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**Nom:** David Berengué Berdegú**Edat:** 39**Població:** BellpuigINFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

14 anys

On el vas descobrir?

Escoltant grups com Sol de Nit i la Portatil FM

On el vas aprendre a tocar?

Primer de forma autodidacta amb el mètode del Marimon. Després vaig anar a l'aula de música tradicional

Qui te n'ha ensenyat?

El professor que tenia a l'aula era el Dani Violant, però he fet molts cursos i tallers amb altres.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No ☒ Sí, quin/s?

Mètode del Marimon

T'hi dediques professionalment?☐ Sí ☒ No**Toques algun altre instrument?**☐ No ☒ Sí, quin/s?

Sac de gemecs

Tens coneixements musicals?☐ No ☒ Sí, quins

quatre anys de solfeig

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☒ Castagnari☐ Honner☐ Saltarelle☐ Serafini☐ Dino Bafetti☐ Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒ 8 ☐ 12 ☐ 18**Quantes files té?**☒ 2 ☐ 3**Quines alteracions té?**☐ Marimon ☒ Altres, quines?

Les normals de fàbrica

ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒_x_ Sí ☐_No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒_x_ Sí ☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☐_ Tradicional i Popular
☒_x_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☐_ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐_ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐_ Tinc plans de futur ☒_x_ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Ha millorat molt en comparació a anys enrera. Hi ha molts més acordionistes i per tant molts més de bons. Hi ha grups que incorporen l'acordió per fer coses "no folkis" i això obra moltes portes a nova gent. Tot i això trobo que encara falta acordionistes professionals, gent que es dediqui a l'acordió com hi poden haver pianistes o violinistes, fins que no arribi a aquest punt no es pot dir que sigui un instrument normalitzat.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Crec que no, l'acordió encara es veu com un instrument secundari i no apte per a gent de conservatori. La millor forma de fer-ne difusió és que surti al carrer i escenaris (sempre tocat de forma digna) i que la gent el vegi.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Bartolomé Martínez Román
Edat 32
Població Calafell

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

Dos anys

On el vas descobrir?

A Gràcia, a un concert... em vaig enamorar!

On el vas aprendre a tocar?

Estic aprenent a tocar al Centre Lleidatà

Qui te n'ha ensenyat?

Mon Cardona

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

He mirat puntualment el de 50 partitures per acordió diatònic, però no es pot dir que l'hagi seguit...

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☒ No ☐ Sí, quin/s?

Tens coneixements musicals?

☒ No ☐ Sí, quins

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☐ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☒ Altres, quina?
 Bernard Loffet

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☐ Sí ☒ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☐ Sí ☒ No

Quina música t'agrada tocar?

- ☒ Tradicional i Popular
- ☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
- ☐ Perquè la gent balli (ball folk...)
- ☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐ Tinc plans de futur ☒ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Doncs no tinc molta idea de la situació actual, però em dona la impressió que està en un gran moment, no? Jo no faig mes que conèixer i veure gent nova que aprèn, escolta, etc... crec que està en un gran moment!

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

No ho se... no tinc contacte amb escoles/conservatoris, per ara ;)

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Clara Ribatallada i Torell
Edat 29
Població Arbúcies

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

7

On el vas descobrir?

A través d'una exposició d'acordions de l'Artur Blasco

On el vas aprendre a tocar?

Al CAT

Qui te n'ha ensenyat?

Marc del Pino, Carles Belda, Cati Plana...

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐_x_ No ☐_Sí, quin/s?

T'hi dediques professionalment?

☐_x_ Sí ☐_No

Toques algun altre instrument?

☐_No ☐_x_ Sí, quin/s? violí

Tens coneixements musicals?

☐_No ☐_x_ Sí, quins llenguatge, harmonia...

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☐_x_ Castagnari
☐_Honner
☐_Saltarelle
☐_Serafini
☐_Dino Bafetti
☐_Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☐_x_ 21 ☐_23 ☐_Altres, quants?

I a l'esquerra?

☐_x_ 8 ☐_12 ☐_18

Quantes files té?

☐_x_ 2 ☐_3

Quines alteracions té?

☐_x_ Marimon ☐_Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☐_x_ Sí ☐_No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☐_x_ Sí ☐_No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☐_x_ Sí ☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☐_x_ Tradicional i Popular
☐_x_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☐_x_ Perquè la gent balli (ball folk...)

___No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

__x__Tinc plans de futur

___Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Cada vegada hi ha més músics i més nivell

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Crec que n'hi ha prou i de sobres (fins i tot penso que hi ha massa acordionistes!)

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Concepció Canut
Edat 65
Població Lleida

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

No arriba a un any

On el vas descobrir?

A les trobades d'Arséguet

On el vas aprendre a tocar?

Estic començant a aprendre a tocar-lo a l'AMTP.

Qui te n'ha ensenyat?

professor Guillem Anguera

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☒_x_ No ☐_Sí, quin/s?

Són classes presencials, amb la metodologia del profe

T'hi dediques professionalment?

☐_Sí ☒_x_ No

Toques algun altre instrument?

☒_x_ No ☐_Sí, quin/s?

Tens coneixements musicals?

☐_No ☒_x_ Sí, quins

Els mínims de llenguatge musical, exigits per l'aprenentatge de l'acordió

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒_x_ Castagnari
☐_Honner
☐_Saltarelle
☐_Serafini
☐_Dino Bafetti
☐_Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒_x_ 21 ☐_23 ☐_Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒_x_ 8 ☐_12 ☐_18

Quantes files té?

☒_x_ 2 ☐_3

Quines alteracions té?

☒_x_ Marimon ☐_Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒_Sí ☐_No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒_Sí ☐_No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☐_Sí ☒_No

Quina música t'agrada tocar?

☒_ Tradicional i Popular
☒_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☐_ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐_ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐_ Tinc plans de futur ☒_ Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Que està en un moment favorable de descoberta per molta gent. És un instrument que pot anar tenint adeptes.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

El tema de la música a les escoles és molt complex. L'escola no ho pot ensenyar tot, pot sensibilitzar, això sí, els alumnes per la música, la societat en general hauria de col·laborar més. Els acordionistes poden contribuir a fer-ne difusió amb les actuacions populars. Quan la gent l'escolta, hi pren interès.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...**ENQUESTA PER A ACORDIONISTES****Nom** Josep Mitjana Berdiè**Edat** 68**Població** LleidaINFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

Menys de 1 any

On el vas descobrir?

Fa anys

On el vas aprendre a tocar?

Aquest any a lleida

Qui te n'ha ensenyat?

Guillem Anguera

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No☒ Sí, quin/s?**T'hi dediques professionalment?**☐ Sí☒ No**Toques algun altre instrument?**☒ No☐ Sí, quin/s?**Tens coneixements musicals?**☒ No☐ Sí, quinsSOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☒ Castagnari☐ Honner☐ Saltarelle☐ Serafini☐ Dino Bafetti☐ Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☒ 21☐ 23☐ Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒ 8☐ 12☐ 18**Quantes files té?**☒ 2☐ 3**Quines alteracions té?**☒ Marimon☐ Altres, quines?ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☐ Sí☒ No**Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?**☒ Sí☐ No**Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?**☐ Sí☒ No**Quina música t'agrada tocar?**☒ Tradicional i Popular☐ Perquè la gent t'escolti (rumba...)

- ☐ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐ Tinc plans de futur ☒ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Que està en una ben bona situació per iniciar un bon futur.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Tot es millorable.

Qui vol pot trobar a on iniciar-se o progresar.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**Nom** Francesc Marimon i Busqué**Edat** 53**Població** BarcelonaINFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

Uns trenta

On el vas descobrir?

A un ball folk que feia la companyia Tercet Treset.

On el vas aprendre a tocar?

A casa, sobretot dins el WC per no molestar la xicota

Qui te n'ha ensenyat?

Un mètode que anava amb un disc de Denis Le Vraux.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No ☒ Sí, quin/s?**T'hi dediques professionalment?**☒ Sí ☐ No**Toques algun altre instrument?**☒ No ☐ Sí, quin/s?**Tens coneixements musicals?**☐ No ☒ Sí, quins

Rudiments d'harmonia

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☐ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☒ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☐ 21 ☐ 23 ☒ Altres, quants?

31

I a l'esquerra?☐ 8 ☒ 12 ☐ 18**Quantes files té?**☐ 2 ☒ 3**Quines alteracions té?**☒ Marimon ☐ Altres, quines?ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒_Sí ☐_No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒_Sí ☐_No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒_Sí ☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☒_Tradicional i Popular

☒_Perquè la gent t'escolti (rumba...)

☒_Perquè la gent balli (ball folk...)

☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☒_Tinc plans de futur ☐_Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Té prou bona salut.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Se'n fa poca difusió però ja m'està bé.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...**ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**

Nom GERARD TORRES GIROL
Edat 29
Població TORREDEMBARRA (TARRAGONA)

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

3

On el vas descobrir?

UN AMIC QUE EL TOCAVA COM A HOBBY I EN UN GRUP FOLKIE.

On el vas aprendre a tocar?

A L'ESCOLA MUNICIPAL DE MUSICA TRADICIONAL DE L'ARBOÇ I A L'AULA DE MUSICA TRADICIONAL DE VILA-SECA

Qui te n'ha ensenyat?COM A PROFES HABITUALS, LA NÚRIA LOZANO (1 ANY) I EL GUILLEM ANGUERA (2 ANYS).
 ESPORÀDICAMENT HE FET CURSOS AMB ALTRES ACORDIONISTES (MARC DEL PINO, IKER GOENAGA, STÉPHANE MILLERET,...)**Has seguit algun mètode per aprendre'n?**☒_X_No☐_Sí, quin/s?**T'hi dediques professionalment?**☐_Sí☒_X_No**Toques algun altre instrument?**☐_No☒_X_Sí, quin/s? PIANO, GUITARRA.**Tens coneixements musicals?**☐_No☒_X_Sí, quins 5È DE SOLFEIG, 1R DE PIANO (PLA ANTIC)SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☐_Castagnari☐_Honner☐_Saltarelle☐_Serafini☐_Dino Bafetti☒_X_Altres, quina? BERNARD LOFFET**Quants botons té a la mà dreta?**☒_X_21☐_23☐_Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒_X_8☐_12☐_18**Quantes files té?**☒_X_2☐_3**Quines alteracions té?**☒_X_Marimon☐_Altres, quines?ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☒_x_Sí☐_No**Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?**☒_x_Sí☐_No**Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?**☒_x_Sí☐_No**Quina música t'agrada tocar?**☒_x_Tradicional i Popular

- ☒_x_Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒_x_Perquè la gent balli (ball folk...)
☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐_Tinc plans de futur ☒_X_Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

REFERENT AL DIATÒNIC, HA RESORGIT L'INTERÈS PER L'INSTRUMENT, AMB MOLTA GENT QUE N'ESTÀ APRENENT. S'ESTÀ INTRODUIINT DE PLE EN MOLT GRUPS, NO NOMÉS FOLK O TRADICIONALS, SINÓ DE MÚSICA MÉS MODERNA EL QUE DEMOSTRA LA SEVA VERSATILITAT. PROBABLEMENT SIGUI DEGUT A QUE EL DIATÒNIC ÉS UN INSTRUMENT MÉS MANEJABLE DALT L'ESCENARI QUE NO EL CROMÀTIC.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

SI PARLEM DEL DIATÒNIC MÉS PUR, A LES ESCOLES DE MÚSICA TRADICIONAL S'ESTÀ FENT BONA DIFUSIÓ. NO CREC QUE SIGUI UN INSTRUMENT DE CONSERVATORI, PER TANT APOSTARIA PER CONSOLIDAR-LO COM A INSTRUMENT D'ESCOLA TRADICIONAL.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...**ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**

Nom Guida
Edat 29
Població Vic

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

7

On el vas descobrir?

Al Martí Codolar

On el vas aprendre a tocar?

A la Provença

Qui te n'ha ensenyat?

Tots els que m'he trobat pel camí i que hem tocat junts

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No☒ Sí, quin/s? El mètode del marimon**T'hi dediques professionalment?**☒ Sí☐ No**Toques algun altre instrument?**☐ No☒ Sí, quin/s?

Potinejo el piano, guitarra, flauta...

Tens coneixements musicals?☐ No☒ Sí, quins

Grau elemental de conservatori + harmonia. Instrumentista de l'Aula.

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☒ Castagnari☐ Honner☐ Saltarelle☐ Serafini☐ Dino Bafetti☐ Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☒ 21☐ 23☐ Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒ 8☐ 12☐ 18**Quantes files té?**☒ 2☐ 3**Quines alteracions té?**☒ Marimon☐ Altres, quines?**ALTRA INFORMACIÓ****Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☒ Sí☐ No**Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?**☒ Sí☐ No**Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?**☒ Sí☐ No**Quina música t'agrada tocar?**☒ Tradicional i Popular☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)☒ Perquè la gent balli (ball folk...)☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☒ Tinc plans de futur ☐ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

L'evolució de l'acordió ha estat exponencial i actualment té una molt bona situació. Surten acordionistes de sota les pedres i es fan trobades a punta pala. Es publica material i gairebé tenim constructors! Poc a poc i bona lletra.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

No ho sé. No domino massa el tema. Diria que hi ha el que hi ha d'haver. Cada vegada hi ha més persones que poden ensenyar l'acordió, però que puguin fer el superior d'acordió, no n'hi ha tantes al nostre país. Hi ha l'oferta formativa que oscil·la en funció dels que demanen i dels que poden ensenyar.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Núria Capella i Roca

Edat 34

Població Barcelona

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

4 anys

On el vas descobrir?

A la Plaça del Rei de Barcelona

On el vas aprendre a tocar?

Al C.A.T i l'aula

Qui te n'ha ensenyat?

Marc del Pino i Ràfeu

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s?
Marimon

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s?
Una mica la guitarra

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins
Solfeig, grau 1 de l'aula

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No
La Vallesana

Quina música t'agrada tocar?

☒ Tradicional i Popular
☐ Perquè la gent t'escolti (rumba...)

☐ Perquè la gent balli (ball folk...)
☒ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐ Tinc plans de futur ☒ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Que cada cop hi ha més gent que la toca.

I que la vallesana fa molt per als que som aficionats, doncs hi podem tocar.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

No. Al Camp de Tarragona, no hi ha massa difusió pels poblets. Estaria bé que hi hagués un professor/a itinerant subvencionat pels consells comarcals.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**Nom:** Xavier Jové i Garriga**Edat:** 19/07/1962**Població:** VicINFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

Amb una mica de qualitat, 6 mesos.

On el vas descobrir?

Escoltant-lo pels escenaris d'arreu dels Països Catalans i amb un company que el toca.

On el vas aprendre a tocar?

Vaig començar com autodidacta i ara un cop al mes assisteixo a una classe on se'ns ensenya una peça durant tot un matí. També rebem consells per perfeccionar l'estil.

Qui te n'ha ensenyat?

Diferents professors puntualment, sense continuïtat.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No ☒ Sí, Àmbits de l'acordió diatònic d'en Perepau Jiménez i 50 partitures per a acordió diatònic d'en Francesc Marimon.**T'hi dediques professionalment?**☐ Sí ☒ No**Toques algun altre instrument?**☐ No ☒ Sí, Gralla, flauta travessera, flabiol i tamborí.**Tens coneixements musicals?**☐ No ☒ Sí, solfeig bàsicSOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒ 8 ☐ 12 ☐ 18**Quantes files té?**☒ 2 ☐ 3**Quines alteracions té?**☒ Marimon ☐ Altres, quines?ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

- ☒ Tradicional i Popular
- ☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
- ☒ Perquè la gent balli (ball folk...)
- ☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐ Tinc plans de futur ☒ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Hi ha força gent que el coneix i que estan interessats en l'instrument.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Mai es fa prou per dinamitzar un instrument tradicional, i el cas de l'acordió diatònic no és una excepció. Per millorar-ho crec que és bàsic el tema de l'ensenyament a les escoles. Començar a aprendre des de ben petits ajudaria a tenir una estima més profunda a la nostra cultura musical popular.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...**ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**

Nom Clara Colom Recasens
Edat 18 anys
Població Cambrils (Baix Camp)

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

3 anys

On el vas descobrir?

A Arsèguet

On el vas aprendre a tocar?A l'AMTP, però sobretot a l'aula d'instruments tradicionals, de
L'escola municipal de música de Tarragona**Qui te n'ha ensenyat?**

El Guillem Anguera

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐_x_ No☐_Sí, quin/s?**T'hi dediques professionalment?**☐_Sí☐_x_ No**Toques algun altre instrument?**☐_No☐_x_ Sí, quin/s? La flauta travessera i el flabiol i tamborí.**Tens coneixements musicals?**☐_No☐_x_ Sí, quins, estic fent 5è de Nivell MitjàSOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☐_Castagnari☐_Honner☐_Saltarelle☐_Serafini☒_x_ Dino Bafetti☐_Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☐_x_ 21☐_23☐_Altres, quants?**I a l'esquerra?**☐_x_ 8☐_12☐_18**Quantes files té?**☐_x_ 2☐_3**Quines alteracions té?**☐_x_ Marimon☐_Altres, quines?ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☐_x_ Sí☐_No**Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?**☐_x_ Sí☐_No**Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?**☐_x_ Sí☐_No**Quina música t'agrada tocar?**☐_Tradicional i Popular☐_Perquè la gent t'escolti (rumba...)☒_x_ Perquè la gent balli (ball folk...)☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

___Tinc plans de futur __x_Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Tenint en compte on visc , la situació es bastant lamentable. L'acordió al camp de Tarragona no té força i som pocs els que el toquem. No només hi ha minoria en la gent que el toca sinó que també hi ha minoria en la gent que sap què és un acordió, malgrat això cada vegada hi ha més gent que el toca, podríem dir que s'està començant a posar de "moda".

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Crec que s'està fent el que es pot, però per exemple jo vaig començar a l'AMTP, i les classes es feien al conservatori de Vila-seca, i ara que estic a Tarragona les classes es fan a l'escola de Municipal de Música, i vulguis o no el fet que els dos tipus de música (clàssica i tradicional) estiguin compartint una mateixa infraestructura ajuda ha potenciar aquests instruments de caire més tradicional. Així doncs, ho milloraria instal·lant un pla d'estudis tradicionals a les escoles i conservatoris de música.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Jordi Termes i Serra

Edat 37

Població Pallejà

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

7 anys (en realitat 6 + 1 sabàtic)

On el vas descobrir?

A la Plaça del Rei

On el vas aprendre a tocar?

Classes particulars, Fescat, Aula, tallers d'Arsèguet

Qui te n'ha ensenyat?

Bàsicament Cati Plana i Víctor Pedrol, i algunes classes amb Marc del Pino, Guillem Anguera i Carles Belda i, puntualment, algun més.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☒_x_ No ☐_Sí, quin/s?**T'hi dediques professionalment?**☐_Sí ☒_X_ No**Toques algun altre instrument?**☐_No ☒_X_ Sí, quin/s?

Saxo i una mica les tecles

Tens coneixements musicals?☐_No ☒_X_ Sí, quins

Llenguatge musical + harmonia

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☒_X_ Castagnari☐_Honner☐_Saltarelle☐_Serafini☐_Dino Bafetti☐_Altres, quina?**Quants botons té a la mà dreta?**☐_21 ☒_x_ 23 ☐_Altres, quants?**I a l'esquerra?**☒_X_ 8 ☐_12 ☐_18**Quantes files té?**☒_X_ 2 ☐_3**Quines alteracions té?**☐_Marimon ☒_X_ Altres, quines?

Pendent de canviar a marimon properament

ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☒_X_ Sí ☐_No**Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?**☒_X_ Sí ☐_No**Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?**☒_X_ Sí ☐_No**Quina música t'agrada tocar?**

- ☒ _X_ Tradicional i Popular
- ☐ _ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
- ☒ _X_ Perquè la gent balli (ball folk...)
- ☐ _ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐ _Tinc plans de futur
- ☒ _X_ Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Crec que està en una bona situació, sobretot pel creixement que ha tingut en els últims anys.

S'ha d'anar en compte, però, que aquest creixement no acabi per degradar l' instrument, pensant sobretot que és un instrument tradicional i que el seu aprenentatge està poc reglat.

És molt positiu tota la feina d'innovació que estan fent els actuals professors o músics consolidats, tant des del punt de vista de mètode com de les diferents aplicacions i estils de l'acordió.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

A les escoles no hi és prou present. És cert que és un instrument car, però també és veritat que a les escoles hi ha poca presència en general dels instruments d'arrel tradicional, no només com a aprenentatge sinó que tampoc no es mostra.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Josep Estruch Traité

Edat 56

Població Badalona

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

16 anys

On el vas descobrir?

Centre Artesà Tradicionàrius

On el vas aprendre a tocar?

Centre Artesà Tradicionàrius

Aula de Música Popular i Tradicional

Escola de Música Popular de Badalona

Qui te n'ha ensenyat?

Francesc Marimon, Cati Plana, Marc del Pino, Pere Romani

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s? Marimon

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

Harmònica i flauta

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins:

bàsics de solfa i harmonia

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari

☐ Honner

☐ Saltarelle

☐ Serafini

☐ Dino Bafetti

☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

- ☒_X_ Tradicional i Popular
- ☒_X_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
- ☒_X_ Perquè la gent balli (ball folk...)
- ☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐_Tinc plans de futur
- ☒_X_ Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

L'acordió diatònic va estar a punt de desaparèixer durant el Franquisme, però gràcies a la feina de l'Artur Blasco i del Centre Artesà Tradicionàrius sembla que ha recuperat la bona salut i que té vida per a molts anys.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Caldria fer més difusió de la música i del món a l'entorn de l'acordió diatònic, però no s'ha de centrar en la difusió a les escoles, que ja tenen prou càrrega d'altres tasques. La difusió s'ha de fer promovent balls, tocases, trobades, fent que se senti més per la ràdio, que en parlin més les seccions culturals dels diaris.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...**ENQUESTA PER A ACORDIONISTES**

Nom Marta Mir Izard
Edat 26
Població Sabadell

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

5 anys

On el vas descobrir?

Arrel de veure'l sonar en grups de música, especialment Pomada i Dusminguet. Al ser de Sabadell, l'acordió s'havia fet molt popular amb els garrotins i em va cridar l'atenció.

On el vas aprendre a tocar?

A través de classes particulars, amb en Víctor Pedrol (a Sabadell), i l'Iñaki Plaza (escola Lur Soinuak, de Bilbao). A més d'algun taller esporàdic.

Qui te n'ha ensenyat?

Víctor Pedrol, Iñaki Plaza principalment. També he tingut com a professors en alguna ocasió en Carles Belda i en Rafeu Sichel.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s? El del Marimon, al principi.

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s? La gralla.

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins. Molt pocs i molt bàsics. Els suficients per saber interpretar una partitura, i les nocions bàsiques d'harmonia.

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**

☒ X_Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ X_21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ X_8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ X_2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ X_Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**

☒ X_Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ X_Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ X_Sí (el tinc però no hi vaig) ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

☒ X_Tradicional i Popular

- ☒ _X_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☐ _ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ _ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐ _ Tinc plans de futur ☒ _X_ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Crec que des que vaig començar, l'acordió ha viscut el seu propi "boom". S'ha posat força de moda i cada dia hi ha més gent que el toca.

Considero que s'està potenciant força, gràcies als festivals, associacions, etc.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Està clar que no. L'acordió diatònic té el seu món particular. Ni a escoles ni a conservatoris se'n parla. La gent que no es mou per ambients de música folk o mestissa, etc. Ni tan sols sap com es diu l'instrument. Molt menys els nens petits. A la majoria d'escoles no s'ensenya.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Cati Plana i Cerdà

Edat 32

Població Arsèguel

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

22

On el vas descobrir?

A Arsèguel

On el vas aprendre a tocar?

Entre Barcelona i Arsèguel.

Qui te n'ha ensenyat?

En Francesc Marimon i l'Artur Blasco.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No☒ Sí, quin/s?El Mètode d'en
Francesc Marimon i
repertoris occitans.

T'hi dediques professionalment?

☒ Sí☐ No

Toques algun altre instrument?

☐ No☒ Sí, quin/s?

Piano i trombó.

Tens coneixements musicals?

☐ No☒ Sí, quinsClàssics, propis de
la música
tradicional i de
Música moderna.SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari☐ Honner☐ Saltarelle☐ Serafini☐ Dino Bafetti☐ Altres, quina? Vanderaa

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21☐ 23

30 Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8☐ 12☐ 18 14

Quantes files té?

☒ 2☐ 3

Quines alteracions té?

☐ Marimon☒ Altres, quines? Les mateixes que el Marimon, però el do# i re# invertits de manxa. El tres files tota l'escala cromàtica.ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒_Sí ☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☒_X Tradicional i Popular
☒_X Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒_X Perquè la gent balli (ball folk...)
☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☒_X Tinc plans de futur ☐_Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Sóc optimista i penso que lo millor està per veure.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Podria ser millor en la vida en general. Punxant més música d'acordió als mitjans i programant més concerts o espectacles on hi sigui present.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Míriam Valls
Edat 50
Població Barcelona

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

8

On el vas descobrir?

El coneixia, però em vaig decidir una nit d'estiu en un concert del cicle del Solc, al Lluçanès

On el vas aprendre a tocar?

He anat al CAT, a l'Aula, a un curs del SOLC, a cursos del FESTCAT i tallers variats i a classes particulars. Ara, a més, un grup d'alumnes autònoms contractem els nostres professors mensualment.

Qui te n'ha ensenyat?

Vols en nom dels profes?

També tinc contacte amb un pastor que toca les "coses d'abans", com diu ell, i m'ha ensenyat alguna melodia i una manera de fer.

Has seguit algun mètode per aprendre'n? No de manera sistemàtica, però n'he remenat (i en remeno) molts

☐ No ☐ Sí, quin/s?

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☐ No

Professionalment no, ja que tinc una altra feina, però dono algunes classes i cobro per actuacions

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

Guitarra, mandolina (en fase d'aprenentatge) i també em començo a barallar amb la pandereta

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins

M'he posat a estudiar música de manera organitzada de gran, estic a l'Aula de Música i he anat a classes particulars de solfeig.

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

- ☒ Tradicional i Popular
☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ No m'agrada tocar en públic

Fonamentalment toco per a mi mateixa i m'agrada tocar en grup per sentir que fem música junts. Segons en quina situació no m'agrada tocar en públic.

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐ Tinc plans de futur ☒ Hobbie

Per a mi és un hobby amb plans de futur, tot i que jo la carrera professional i la feina estable ja la tinc. Això, però, no exclou uns plans de futur segons com els entenguis.

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Penso que és una situació molt interessant, que és un instrument emergent que està fent una evolució molt ràpida a tots els nivells i que ha agafat un impuls sorprenent.

A mi m'agrada molt l'instrument, penso que és molt agraït, m'agrada el repertori i m'agraden els diferents estils, però com que tinc algun contacte amb els acordionistes "d'abans", m'adono de la diferència entre el que es fa ara i el que es feia abans, de la diferència entre el repertori que aprenem els que anem a classe (i que a mi m'encanta, no creguis) i el repertori que es toca a la muntanya... i de vegades comparteixo amb ells la sensació que amb aquest impuls la tradició s'està trencant (com ja abans l'acordió va trencar la tradició musical anterior).

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...
ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom **Pilar Serrano Maestre**
Edat **35**
Població **Sabadell**

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

Un any

On el vas descobrir?

A l'Alt Urgell (Tuixent)

On el vas aprendre a tocar?

CAT (Tradicionari)

Qui te n'ha ensenyat?

Marc del Pino

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

50 partitures Marimon

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☒ No ☐ Sí, quin/s?

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

☒ Tradicional i Popular
☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

___Tinc plans de futur _x_ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Està en auge.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...
ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom **Pilar Serrano Maestre**
Edat **35**
Població **Sabadell**

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

Un any

On el vas descobrir?

A l'Alt Urgell (Tuixent)

On el vas aprendre a tocar?

CAT (Tradicionari)

Qui te n'ha ensenyat?

Marc del Pino

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No

☒ Sí, quin/s?

50 partitures Marimon

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí

☒ No

Toques algun altre instrument?

☒ No

☐ Sí, quin/s?

Tens coneixements musicals?

☐ No

☒ Sí, quins

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari

☐ Honner

☐ Saltarelle

☐ Serafini

☐ Dino Bafetti

☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21

☐ 23

☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8

☐ 12

☐ 18

Quantes files té?

☒ 2

☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon

☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí

☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí

☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí

☐ No

Quina música t'agrada tocar?

☒ Tradicional i Popular

☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)

☒ Perquè la gent balli (ball folk...)

☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐ Tinc plans de futur ☒ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Està en auge.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Viktor Villarraso
Edat 35
Població La Roca del Vallès

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

A l'estiu farà tres

On el vas descobrir?

Ballant a places (fa mooolt)

On el vas aprendre a tocar?

Al CAT

Qui te n'ha ensenyat?

Clara Ribatallada

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

Mètode Marimon, però molt poc

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☒ No ☐ Sí, quin/s?

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins

Pocs. 3r d'elemental

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒ Sí ☐ No

Quina música t'agrada tocar?

- ☒ Tradicional i Popular
- ☒ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
- ☒ Perquè la gent balli (ball folk...)
- ☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐ Tinc plans de futur
- ☒ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

A Catalunya, és un instrument que fa 30 anys, molt poca gent coneixia; s'havia perdut. Només uns quants avis dels Pirineus encara el continuaven tocant.

Des d'aleshores cap aquí, gràcies a la difusió d'alguns mestres acordionistes (Marimon, Maties Mazarico, Perepau Jiménez...) i les trobades monogràfiques s'ha anat recuperant.

Actualment hi ha una generació d'acordionistes molt potent (Cati Plana, Marc del Pino, Carles Belda, Joan Garriga,...) amb una qualitat musical interpretativa i creativa excel·lent.

La tendència general és crear temes molt rics harmònicament. Amb la qual cosa es fa necessari un acordió tres files i 12 ó 18 baixos.

En quant a la seva utilització fora del folk tradicional. L'aportació d'en Joan Garriga (Dusminguet, La Troba de Kung-fú) i d'en Carles Belda (Badabadocs) ha estat clau per trencar les barreres del folk i buscar nous horitzons com la rumba, reague o pop-rock.

Hi ha una escola de joves que puguen amb molta força. El futur de l'acordió està garantit.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Tot i la seva recuperació dins l'àmbit folk. Fora d'aquest espai continua essent un instrument molt desconegut i de vegades menyspreat, com quasi la majoria de conceptes tradicionals.

En la majoria de les escoles de música (ja no parlem dels conservatoris) no s'ofereixen classes de diatònic. Encara és un instrument molt minoritari. La qual cosa dificulta encara més el seu coneixement, la seva difusió i la seva demanda (és com el peix que es mossega la cua).

Només ens queden les escoles tradicionals i fer tanta difusió nosaltres mateixos com podem, a partir de tocar-lo, tocar-lo i tocar-lo...

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Marta Moreno i Jansana
 Edat 32 anys
 Població Terrassa

INFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

8 anys

On el vas descobrir?

Tenia un cromàtic a casa i el volia aprendre a tocar, però no volia anar a un conservatori ni aprendre molta música. Em vaig apuntar a l'aula i resulta que amb l'acordió que tenia no hi podia anar, i me'n vaig haver de comprar un altre. Ja sabia que existien els acords de botons perquè havia vist grups de música que el tocaven, el que no sabia era que els de botons i els de teclat es tocaven diferent. O sigui que volia aprofitar un instrument que tenia a casa i al final el vaig donar a una botiga de segona mà perquè no em servia per res, i me'n vaig haver de comprar un de nou.

On el vas aprendre a tocar?

A l'aula de música popular i tradicional a Barcelona

Qui te n'ha ensenyat?

Molta gent: (els diré per ordre) Daniel Violant, Carles Belda, Cati Plana, Rafeu, Nuria Lozano, Víctor Pedrol, Marc del Pino

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☒ No ☐ Sí, quin/s?

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s? La guitarra, la gralla, la pandareta, el tabal, (però tots amb nocions bàsiques)

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins? fins a segon cicle de l'aula, i el que vaig aprendre a Magisteri Musical a la UAB

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**

☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☒_Sí ☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☒_ Tradicional i Popular
☐_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒_ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐_ No m'agrada tocar en públic
☒_ perquè la gent canti

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐_Tinc plans de futur ☒_ Afició(que és més català)

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Està en un moment de expansió, cada dia el toca més gent i hi ha més persones que el coneixen. En els darrers anys se n'ha fet força difusió dins del món de la música tradicional (que de fet és d'on prové). Ara s'hauria de fer conèixer en altres ambients.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

El problema dels conservatoris i escoles de música és que es centren bàsicament en la música clàssica i els seus instruments.

S'haurien de crear escoles de música tradicional, o incloure estudis de música tradicional dins dels conservatoris i escoles municipals de música.

Així des de petits podríem tenir més contacte amb els instruments tradicionals, no només l'acordió, sinó tots els altres (gralla, flabiol, sac de gemecs, etc.) Els interprets serien més bons i la música tradicional estaria més ben valorada.

S'hauria d'aconseguir que tingués el mateix prestigi social una persona titulada en un conservatori que una altra amb un títol de música tradicional. O crear estudis on s'hi incloguessin diferents estils musicals (clàssica, jazz, folk català, folk d'altres països, rock, etc.)

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...
ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Diana
Edat 32
Població Balaguer

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

2

On el vas descobrir?

A la Cerdanya.

On el vas aprendre a tocar?

A la Cerdanya vaig començar i ara a l'aula de música tradicional de Lleida.

Qui te n'ha ensenyat?

Unes noies de la Cerdanya per començar però bàsicament en Guillem Anguera.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

Vaig començar a utilitzar el mètode del Pere Pau Jiménez.

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s?

El piano, la guitarra i la pandereta.

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins

Tots els cursos de solfeig, harmonia clàssica, 7 cursos de piano, coral, 4 cursos de cant tradicional.

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☐ Castagnari
☒ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimon ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☐_xSí

☐_No

Quina música t'agrada tocar?

☒_x Tradicional i Popular

☒_x Perquè la gent t'escolti (rumba...)

☒_x Perquè la gent balli (ball folk...)

☐_No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☒_x Tinc plans de futur

☐_Hobby

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Està renaixent amb força, sobretot al Pirineu. El naixement de l'Escola Folk a la Cerdanya, Alt Urgell i Solsonès ha estat molt exitós i l'acordió és un dels instruments que més demanda té. El toquen nens, pares i avis i ho viuen de veritat, els uneix molt i gaudeixen més de l'instrument, de tocar amb altra gent, de conèixer repertori del seu territori...La música és viva!

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Al conservatori és un instrument oblidat, a les escoles poc a poc els acordionistes que podem en fem ressò. S'hauria d'introduir tota mena d'instruments en un conservatori i donar a tota la seva importància, valor i reconeixement.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...**ENQUESTA PER A ACORDIONISTES****Nom** Rafèu Sichel-Bazin**Edat** 28**Població** BarcelonaINFORMACIÓ GENERAL**Quants anys fa que toques l'acordió?**

13

On el vas descobrir?

En un grup de folklore (esbart) del meu poble

On el vas aprendre a tocar?

A casa

Qui te n'ha ensenyat?

Bé, poca cosa em van ensenyar... però els 4 consells que vaig rebre al principi van ser d'en Marcel Piaud, un avi nascut el 1907 que n'havia après per transmissió oral de la gent gran del seu poble quan era jove.

Has seguit algun mètode per aprendre'n?☐ No☐ Sí, quin/s?**T'hi dediques professionalment?**☒ Sí☐ No**Toques algun altre instrument?**☐ No☒ Sí, quin/s?

Vaig començar tocant la cabreta (cornamusa occitana) i la viola de roda, però fa molts anys que no practico. Ara m'he posat a aprendre la viola (d'arc).

Tens coneixements musicals?☐ No☒ Sí, quins

No massa... me'ls vaig fer jo. Però bé, sé llegir i escriure, i sé el que és una tònica, una dominant i una subdominant però poca cosa més.

SOBRE L'ACORDIÓ**Quina marca és?**☐ Castagnari☐ Honner☐ Saltarelle☐ Serafini☐ Dino Bafetti☒ Altres, quina? Parigi (Paris Accordéon)**Quants botons té a la mà dreta?**☐ 21☐ 23☒ Altres, quants? 33**I a l'esquerra?**☐ 8☒ 12☐ 18**Quantes files té?**☐ 2☒ 3**Quines alteracions té?**☐ Marimon☒ Altres, quines? Tota una fila senceraALTRA INFORMACIÓ**Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?**☒ Sí☐ No**Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?**☒ Sí☐ No**Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?**☒ Sí☐ No**Quina música t'agrada tocar?**

- ☒ _x_ Tradicional i Popular
☒ _x_ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☒ _x_ Perquè la gent balli (ball folk...)
☐ _No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

- ☐ _Tinc plans de futur ☐ _Hobby

Una mica dels 2... vaja, toco en grups i treballo de professor d'acordió, però no és la meva activitat principal.

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

S'està expandint molt, especialment a Catalunya. La salut de l'instrument és molt bona: cada vegada hi ha més gent que es posa a tocar-lo, i el nivell dels acordionistes va pujant, així que la qualitat de la música feta amb el nostre instrument també! Fa unes dècades (sí, ja... ens fem grans...) era impensable veure grups de música popular (tradicional sí, popular, no!) amb un acordió (fos diatònic o cromàtic), ara és el pa de cada dia. Això un senyal inequívoc de la situació actual del diatònic. Atenció!! Ja hem tornat!!

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Fins fa uns anys, els conservatoris i escoles de música em semblaven un altre món. De petit havia provat varies vegades d'aprendre algun instrument en centres formatius i no havia aconseguit enganxar-m'hi perquè ho trobava massa escolar i no em motivava la manera d'ensenyar. Només vaig poder posar-me a fer música quan vaig descobrir la música tradicional i la transmissió oral. El que em va motivar era el costat viu i lúdic de la música, i la seva aplicació directe per al ball.

Vaig redescobrir el sistema de l'ensenyament quan em van demanar de fer de professor a l'AMTP. A partir d'aquí vaig començar a veure que les escoles podien tenir una utilitat. Sobretot perquè a Catalunya les coses funcionen d'una manera molt diferent d'allà on vaig aprendre'n. Aquí la transmissió oral és més difícil que es faci perquè no hi ha massa espais i moments perquè es dugui a terme. Per tant la transmissió "reglada", "escolar", és necessària perquè pervisqui la tradició.

Pel que fa a l'àrea metropolitana de Barcelona (parlo del que conec), veig que hi ha molta demanda. Ja hi ha força oferta de classes i de tallers, però diria que en fan falta més. No tant per a la difusió de l'acordió, sinó més aviat per a satisfer la demanda que hi ha.

La difusió, crec que té força bona salut. Però és veritat que l'impacte de la música tradicional en la societat és escàs, cal reconèixer-ho, tot i que ara vagi creixent. Tanmateix no crec que sigui augmentant l'oferta en escoles i conservatoris que se'n pot fer més difusió. Al meu parer seria més aviat potenciant la seva presència en les festes populars que es podria donar a conèixer. El que fa falta no crec que sigui formar més músics professionals (ara per ara els que hi ha són més que els que es contracten per a concerts o ballades...), sinó més presència social de la música tradicional. Hi ha força gent que no sap que existeix, però perquè ho descobreixi se la hi ha d'acostar, que li arribi sense que hagi de fer cap pas previ. Més oferta en escoles, està molt bé i és necessari, però no crec que sigui el més important per a fer-ne difusió. En aquest aspecte crec que ajudaria més potenciar l'actuació de grups de música tradicional en festes populars i reimplantar les sonades i ballades tradicionals allà on s'han perdut. Això és feina tant de particulars i d'associacions com dels ajuntaments i de les administracions (locals, i també de nivell superior), crec.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

Gràcies a tu per

que és fer avançar la presència de l'acordió i de la música tradicional en la societat! ;-)

emprendre'l! Això sí

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Marc Fitó
Edat 37 anys
Població Sabadell

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

2 anys

On el vas descobrir?

Al poble de Tuixent durant la festa major.

On el vas aprendre a tocar?

Amb professors particulars i durant aquest darrer any al Centre Artesà Tradicionari

Qui te n'ha ensenyat?

Víctor Pedrol, Marc Del Pino

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No ☒ Sí, quin/s?
Mètode Marimón

T'hi dediques professionalment?

☐ Sí ☒ No

Toques algun altre instrument?

☐ No ☒ Sí, quin/s?
La guitarra

Tens coneixements musicals?

☐ No ☒ Sí, quins?
Solfeig

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

☒ Castagnari
☐ Honner
☐ Saltarelle
☐ Serafini
☐ Dino Bafetti
☐ Altres, quina?

Quants botons té a la mà dreta?

☒ 21 ☐ 23 ☐ Altres, quants?

I a l'esquerra?

☒ 8 ☐ 12 ☐ 18

Quantes files té?

☒ 2 ☐ 3

Quines alteracions té?

☒ Marimón ☐ Altres, quines?

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☒ Sí ☐ No

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☒ Sí ☐ No

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☐ Sí ☒ No

Quina música t'agrada tocar?

☒ Tradicional i Popular
☐ Perquè la gent t'escolti (rumba...)
☐ Perquè la gent balli (ball folk...)

☐ No m'agrada tocar en públic

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

☐ Tinc plans de futur ☒ _X_ Hobbie

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Crec que actualment s'està tornant a introduir amb molt d'èxit al Pirineu i Pre-pirineu gràcies en bona part al CAT i en canvi, continua sense ser massa conegut a la resta de Catalunya. La gran majoria de la gent, quan parles de l'acordió diatònic, ho relaciona amb l'acordió cromàtic de teclat amb el consegüent deprestigi degut a que en molts casos, actualment es toca de manera molt poc professional en el metro i al carrer.

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

Actualment per exemple en una ciutat com Sabadell amb més de 200.000 habitants, no hi ha cap escola de música que facin classes d'acordió diatònic. Inclús en moltes d'elles, desconeixen l'instrument. A l'hora de volguer adquirir l'acordió, passa el mateix en les tendes de música.

El meu, el vaig comprar a Andorra.

La meva opinió, és que en les zones urbanes, la difusió actualment és molt minsa.

Crec que s'està potenciant molt més la difusió en les zones rurals de muntanya principalment per l'Alt Urgell, Cerdanya, Berguedà, Ripollès i Pallars. En les zones urbanes bàsicament a Barcelona mitjançant el CAT i esporàdicament he localitzat algun curs subvencionat per ajuntaments en ciutats com Terrassa i Badalona.

Penso que cal vetllar per mantenir i consolidar les trobades d'acordió de poblacions com Arsèguel, Maçaners, Bellver de Cerdanya, Tuixent etc. I a la vegada, seguir la tasca de donar a conèixer aquest instrument a les escoles.

¡Visca els Acordionistes!

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!

ENCARA COM SONES VELL ACORDIÓ...

ENQUESTA PER A ACORDIONISTES

Nom Victor pedrol
Edat 35
Població Sabadell

INFORMACIÓ GENERAL

Quants anys fa que toques l'acordió?

10

On el vas descobrir?

Al bar

On el vas aprendre a tocar?

a casa

Qui te n'ha ensenyat?

Daniel Violant

Carles Belda

Cati Plana

Has seguit algun mètode per aprendre'n?

☐ No

☒ Sí, quin/s?

Sí, Marimon

T'hi dediques professionalment?

☒ Sí

☐ No

Toques algun altre instrument?

☐ No

☒ Sí, quin/s?

La Pandereta

Tens coneixements musicals?

☐ No

☒ Sí, quins

Si harmonia, arranjaments...

SOBRE L'ACORDIÓ

Quina marca és?

1 Diatònic 2 files Castagnari 21 botons . 8 baixos marimon

1 Melodió 1 fila Melodie 11botons 2 baixos

3 trikitixa Zerosette 23 botons 12 baixos

1 Saltarelle tres files... no les he contat...

12 baixos

Quines alteracions té?

El diatònic marimon i els altres sempre estànderd

ALTRA INFORMACIÓ

Et mous sovint pel món de l'acordió diatònic o la música tradicional?

☐ Sí

☐

Assisteixes a trobades d'acordionistes o concerts?

☐ Sí

Tens algun grup de música o algun lloc on poder tocar amb grup?

☐ Sí

Quina música t'agrada tocar?

La que la gent sap cantar o ballar folk i tradicional

Tens alguna aspiració pel futur o simplement és un hobby?

Tinc plans de futur

Què en penses de la situació de l'acordió diatònic actualment?

Que falta gent que s'hi dediqui

Creus que s'està fent suficient difusió a les escoles i conservatoris? Com ho milloraries?

No. No ho sé.

GRÀCIES PER
A TERME AQUEST

AJUDAR-ME A DUR
TREBALL!